MARGUERITE DURAS

Yaz Yağmuru*

Türkçesi: İsmail Yerguz

ROMAN

SEL YAYINCILIK

MARGUERITE DURAS

YAZ YAĞMURU*

Türkçesi:
İsmail Yerguz
Kitabın Özgün Adı
La pluie d'été

Marguerite Duras, hastalığı nedeniyle uzun bir sessizlik döneminden sonra I990’da *Yaz Yagmuru*'nu yayımlamıştır. Romanın kahramanı Ernesto kalabalık ve yoksul bir ailede yaşamaktadır, ancak çevresi onun bir dahi olmasını engelleyemez. Ernesto ve kız kardeşi Jeanne yaşadıkları suç ortaklığını ensest ilişkiye dönüştürürler. Büyülenmenin ve çocukluğun sonu olan yaz yağmurundan sonra onları ayrılık beklemektedir.

Marguerite Duras 1914'de Çinhindi'nde dünyaya geldi. Orada babası matematik öğretmenliği, annesiyse ilkokul öğretmenliği yapıyordu. Çocukluğu boyunca, Fransa'da geçirdiği kısa bir süre dışında, on sekiz yaşına dek Saygon'dan hiç ayrılmadı. Paris'te hukuk, matematik ve siyaset bilimi okudu. İlk romanı Les Impudents'ı 1943 yılında yayımladı. Sevgili ile 1984'te Fransa'da Goncourt Ödülünü aldı. Bütün eserlerinde edebiyatı sorguladı. Duras 1996 yılının Mart aymda 82 yaşında öldü.

* *

Hervé Sors'a

Kitapları banliyö trenlerinde buluyordu babam. Ayrıca ölümlerden ve taşınmalardan sonra hediye edilmiş gibi çöp tenekelerinin yanında da buluyordu. Bir keresinde *Georges Pompidou'nun Hayatı'nı* bulmuştu. Bu kitabı iki kez okumuştu. Çöp tenekelerinin yanında paket edilip bağlanmış eski teknik yayınlar da bulurdu ama onları almazdı. *Georges Pompidou'nun Hayatı'nı* annem de okumuştu. Bu *Hayat* her ikisine de çok ilginç gelmişti. Daha sonra *Ünlü Kişilerin Hayatları'nı* -dizinin adıydı bu- aramışlardı ama Georges Pompidou'nun hayatından daha ilginç bir hayata rastlayamamışlardı ve bunun nedeni de belki söz konusu insanların adlarını bilmemeleriydi. Kitapçıların önündeki "Ucuzluk" sergilerinden bu tür kitaplar çalmışlardı. Kitapçıların ilgilenmedikleri *Hayatlar* çok ucuzdu.

Baba ve anne Georges Pompidou'nun yaşamındaki olayların öyküsünü bütün romanlara tercih etmişlerdi. Bu adamla ilgilenmelerinin nedeni sadece şöhreti değildi, tersine bu kitabın yazarlarının anlattıkları bütün yaşamların ortak mantığından bakıldığında Georges Pompidou'nun yaşamı çizgi dışı ve olağanüstüydü. Baba, Georges Pompidou'nun, anne de karısının yaşamında buluyorlardı kendilerini. Onların yaşamları kendi yaşamlarına yabancı değildi ve hatta kendi yaşamlarıyla ilişkileri olan bir yaşamdı.

Çocuklar hariç, diyordu anne.

Doğru, diyordu baba, çocuklar hariç.

Onların yaşam öyküleriyle ilgilenmelerinin nedeni yaşam içindeki zamanın doldurulmasının öyküsüydü yoksa yazgılar ya da felaketlerin yol açtığı özel olaylarla ilgilenmiyorlardı. Doğrusunu söylemek gerekirse bu yazgılar da çoğu zaman birbirinin aynısıydı. Baba ve anne, bu kitaptan önce kendi yaşamlarının başka yaşamlara ne kadar çok benzediğinin farkında değillerdi.

Bütün yaşamlar birbirinin aynı, çocuklar hariç, diyordu anne. Çocuklar hakkında bir şey bilinmiyordu.

Doğru, diyordu baba, çocuklar hakkında hiçbir şey bilinmiyor.

Anne ve baba bir kitaba başladıklarında mutlaka bitirirlerdi onu... Kitap daha başında çok sıkıcı gelse de, okuma aylarını alsa da mutlaka bitirirlerdi... Edouard Herriot'nun *La Foret Normande* adlı kitabı için de aynı şey söz konusu olmuştu; bu kitapta hiç kimsenin hayatı anlatılmıyor, baştan sona Normandiya ormanlarından söz ediliyordu.

Anne baba Vitry'ye yaklaşık yirmi yıl (belki yirmi yıldan da fazla olmuştu) önce yerleşmiş yabancılardı. Vitry'de tanışmış ve orada evlenmişlerdi. Bir oturma izin belgesinden ötekine hâlâ geçici yerleşme hakkına sahip olarak yaşıyorlardı orada. Evet, çok uzun zamandan beri öyle yaşıyorlardı. Bu insanlar işsizdi. Hiç kimse onlardan yararlanmak istememişti kesinlikle çünkü kökenlerini bilmiyorlardı tam anlamıyla ve *uzmanlıkları* yoktu. Onlar da ısrarcı olmamışlardı iş konusunda. Çocuklar da, ölen büyük çocukları da dahil olmak üzere orada doğmuşlardı. Bu çocuklar sayesinde başlarını sokacak bir yer bulmuşlardı, ikinci çocuklarıyla birlikte kendilerine yıkımı durdurulan bir ev verilmişti ve daha sonra bir toplu konuta taşınacaklardı. Ama bu toplu konutlar hiçbir zaman yapılamadı ve onlar bu evde kaldılar. Bir oda, bir mutfak, daha sonra -her yıl bir çocuk doğduğundan- belediye mutfaktan, dar bir koridorla ayrılan bir yatak odası yaptırdı. Bu koridorda yedi çocuğun en büyükleri Jeanne ve Ernesto yatıyordu. Öteki beş çocuk yatak odasında yatıyordu. Katolik Yardımı'ndan da oldukça iyi durumda gaz sobaları gelmişti.

Çocukların okul sorunuyla ne belediye ne çocuklar ne de anne baba ciddi biçimde ilgilenmişlerdi. Bir keresinde anne baba çocukların eğitimi için eve bir öğretmen gönderilmesini istemişti ama "yok daha neler, çok şey istemiyor musunuz!" gibisinden bir cevap almışlardı. Evet aynen böyle...

Belediyeyle ilgili bütün ilişkilerinde kötü niyetli davranışlarla karşılaşıyorlardı ve tuhaf bir inatlaşma içindeydiler görevliler.

Sonuç olarak bu insanlar trenlerde, kitapçıların ucuzluk reyonlarında, çöp tenekelerinin yakınlarında buldukları kitapları okuyorlardı. Vitry belediye kütüphanesine giriş kartı talep etmişlerdi. Aldıkları cevap: "bir bu eksikti!" Onlar da ısrar etmemişti. Allahtan kitapları bulabilecekleri banliyö trenleri ve çöp tenekeleri vardı. Baba ve anne fazla çocuk sahibi olduklarından toplu taşıma araçlarından ücretsiz yararlanıyorlardı ve sık sık Paris'e gidiyorlardı. Paris'e gidip gelmeler özellikle bir yıl süren Georges Pompidou okumalarından sonra başlamıştı.

Başka bir kitap hikâyesi daha yaşanmıştı bu ailede. İlkbahar başında çocuklar yaşamıştı bunu.

O dönemde Ernesto on iki-yirmi yaş arasında olmalıydı. Ernesto okumayı bilmediği gibi yaşını da bilmiyordu. Sadece adını biliyordu.

Olay bir ek binayı andıran komşu evin bodrum katında geçmişti; burası çocukların yararlanması için her zaman açık tutulurdu ve çocuklar her gün, soğuk ya da yağmurlu havalarda, güneş battıktan sonra ya da öğleden sonra yemek vaktine kadar orada vakit geçirirlerdi. Kitabı en küçük kardeşler bu bodrumda, kalorifer borularının geçtiği bir yerde, döküntüler arasında bulmuşlardı. Ve Ernesto'ya götürmüşlerdi bu kitabı. Ernesto uzun uzun bakmıştı kitaba. Çok kalın, siyah, deri kaplı bu kitabın sırtı kısmen yanmıştı... neyle yakıldığı anlaşılmıyordu ama güçlü bir alet olmalıydı bu... kuyumcu körüğü ya da ateşte kızartılmış bir demir çubuk... Yanığın oluşturduğu delik yusyuvarlaktı. Kitap bu deliğin çevresinde yakılmadan önceki gibiydi ve bu deliğin çevresindeki sayfalardan oluşan bölümün okunması gerekiyordu. Çocuklar kitapçı vitrinlerinde ve anne babalarının ellerinde kitaplar görmüşlerdi ama bu kadar kaba muameleye maruz kalmış bir kitaba ilk kez rastlıyorlardı. En küçük erkek ve kız kardeşler ağlamışlardı.

Yakılan kitabın bulunmasından sonraki günlerde Ernesto bir suskunluk dönemine girmişti. Öğle sonraları elinde yanık kitapla sürekli bodruma kapanıyordu.

Ernesto, daha sonra, birdenbire ağacı hatırlamış olmalıydı.

Berlioz sokağı ve neredeyse her zaman boş olan bir sokağın, çok dik bir yokuşla otobana ve Port-à-l'Anglais de Vitry'ye kadar inen Le Camelinat

sokağının köşesinde bir bahçe vardı. Bahçe özenle oluşturulmuş demir kazıklı tel bir çitle çevriliydi. Sokakta öteki bahçelerin yüzölçümleri ve biçimleri de bu bahçeninkiyle aynıydı aşağı yukarı ve bunlar da aynı şekilde çitlerle çevriliydi.

Ama bu bahçede hiçbir ilginç şey, hiçbir çiçek tarhı, hiçbir çiçek, hiçbir bitki, hiçbir çalılık yoktu. Tek bir ağaç vardı. Bir ağaç. Bütün bahçe tek bir ağaçtan oluşuyordu.

Çocuklar böyle bir ağaç görmemişlerdi kesinlikle. Vitry'de hatta Fransa'da bir eşi daha yoktu bu ağacın. Sıradan bir ağaç gibi gözüküyordu, farkedilmeyebiliyordu. Ama bu ağacı bir kez görenin onu bir daha aklından çıkarması mümkün değildi. Normal uzunlukta bir ağaçtı. Gövdesi beyaz kâğıt üstündeki bir çizgi gibi dimdikti. Kubbe biçimindeki yaprakları sudan yeni çıkmış gür ve güzel saçları andırıyordu. Ama bu yaprakların altında bahçe bir çöldü. Işıktan başka hiçbir şey bitmiyordu burada.

Bu ağacın yaşı yoktu, mevsimlere, iklimlere kayıtsızdı, çaresiz bir yalnızlık içinde yaşıyordu. Bu bölgeyle ilgili kitaplarda adı geçmiyordu kesinlikle. Belki hiçbir yerde adı geçmiyordu.

Kitabın bulunmasından günler sonra Ernesto ağacı görmeye gitmiş ve çevresindeki çitin tam karşısındaki bayırda oturup seyretmişti onu. Daha sonra her gün gitmişti oraya. Kimi zaman çok uzun süre kalıyordu ama hep yalmz gidiyordu. Bu ağaç ziyaretlerinden Jeanne dışında kimseye söz etmiyordu. İlginç bir biçimde burası erkek ve kız kardeşlerin Ernesto'yu aramaya gelmedikleri tek yerdi. Yanmış kitaptan sonra ağaç belki de onu delirtmeye başlayan şeydi. Erkek ve kız kardeşler böyle düşünüyorlardı. Ama nasıl bir deli... bunu sanki hiç anlayamayacaklardı.

Bir akşam erkek ve kız kardeşler Jeanne'a bu konudaki düşüncelerini, ne düşündüğünü sordular. Jeanne'a göre Ernesto ağacın yalnızlığından ve de kitabın yalnızlığından etkilenmiş olmalıydı. Ona göre Ernesto kitabın kurbanlığını ve ağacın yalnızlığının kurbanlığını aym kader içinde birleştirmişti. Ernesto Jeanne'a yanmış kitabı bulduğunda yalnız ağacı hatırladığını söylemişti. Aynı anda iki şeyi düşünmüştü: bunların kaderlerini ilişkilendirmek, bunları kafasında ve bedeninde eritmek ve karıştırmak... Ernesto böylelikle tüm yaşamın bilinmezliğine yaklaşmak istiyordu.

Ve şunu da eklemişti Jeanne: Ernesto beni de düşünmüştü.

Ama erkek ve kız kardeşler Jeanne'ın söyledikerinden hiçbir şey anlamamışlardı ve yeniden uykuya dalmışlardı. Jeanne farketmemişti bunu ve ağacı ve Ernesto'yu anlatmaya devam etmişti.

Ernesto bu şekilde konuşmaya başladıktan sonra Jeanne için yanmış kitap ve ağaç Ernesto'nun nesneleri olmuşlardı, Ernesto bulmuştu onları, elleriyle, gözleriyle, düşüncesiyle dokunmuştu onlara ve Jeanne'a sunmuştu sonra.

Hayatının bu döneminde Ernesto okumayı bilmiyordu, herkes onun okumayı bilmediğini biliyordu ama o yanmış kitaptan bir şeyler okuduğunu söylüyordu. Ne düşündüğünü, ne yaptığını bilmeden söylüyordu bunları ve sonra, daha sonra, arkasından hiçbir şey sormamıştı kendisine bu konuyla ilgili olarak... yanılıp yanılmadığını, gerçekten okuyup okumadığını, hatta bunun okuma olup olmadığım, okumanın böyle mi yoksa başka türlü bir şey olup olmadığını.... hiç düşünmemişti. İlk başta şöyle bir deneme yapmıştı anlattığına göre: bir sözcüğün şekline tümüyle nedensiz ve keyfi bir düşünceyle bir anlam yüklemişti. Sonra aynı şeyi ikinci sözcük için yapmıştı, başka bir anlam vermişti ama birinci sözcüğe verdiği sözde anlama göre anlamlandırmıştı ikinci sözcüğü ve bütün cümleden bir anlam çıkarıncaya kadar devam etmişti bu. Böylece okumanın kendi bedeninde kendiliğinden yaratılmış bir hikâyenin bir tür sürekli akışı olduğunu anlamıştı. Kitaptan bu yöntemle bir şeyler çıkardığını sanmıştı... Uzun zaman önce Fransa'nın uzak köşelerinden birinde yabancı bir kral hüküm sürmüştü... Kralların hikâyelerini okumamıştı o, belli bir dönemde, belli bir ülkede yaşamış bir kralın hikâyesini okumuştu... öyle sanıyordu. Kitap yanmış olduğundan bu hikâyenin küçük bir bölümünü okumuştu... sadece bu kralın yaşamını ve yaptığı işlerle ilgili olarak bazı bölümleri okumuştu... Erkek ve kız kardeşlerine böyle söylemişti. Ama bu kitap konusunda kıskançlık içinde olan kardeşleri Ernesto'ya şöyle demişlerdi:

-Sen bu kitabı nasıl okuyabilirsin, aptal herif, okumayı biliyor musun ki? Ne zaman öğrendin okumayı?

Ernesto doğru söylediğini, okumayı bilmeden nasıl okuduğunu anlayamadığını söylüyordu. Kendisi de şaşkındı. Erkek ve kız kardeşlerine bunu da söylemişti.

Bunun üzerine hep birlikte Ernesto'nun söylediklerini doğrulama kararı almışlardı. Ernesto okula yazılmış ve devam etmekte olan, tamı tamına on dört yaşındaki komşularının çocuğunun yanma gitmişti. Ve ondan, kitabın,

kendisinin okumuş olduğunu sandığı bölümünü okumasını istemişti: burada, kitabın başında ne anlatılıyor?

Ayrıca Vitry'deki bir ilkokul öğretmeninin yanma da gitmişti; bu kişinin de diplomaları vardı ve tamı tamına otuz sekiz yaşındaydı kendisi. Ve her ikisi de aşağı yukarı aynı şeyi söylemişlerdi ve ilkokul öğretmeni ayrıca hikâyesi anlatılan kralın Yahudi olduğunu eklemişti. İki okuma arasmdaki tek fark buydu. Daha sonra Ernesto babasına da doğrulatmak istemişti bunları ama babası tuhaf bir biçimde onu başından savmış, sorundan kurtarmıştı kendisini, öğretmenin anlattıklarına inanmak gerektiğini söylemişti. Daha sonra öğretmen, anne babayı ziyaret etmiş ve onlardan Ernesto ve kızkardeşini okula göndermelerini istemiş, böylesine akıllı ve bilgi açlığı içindeki çocukları evde tutmaya hakları olmadığını söylemişti.

Ya erkek ve kız kardeşler? diye sormuştu Ernesto, onlarla kim ilgilenecek?

Kendileri demişti anne.

Anne öğretmenle hemfikirdi, bunun uygun olduğunu, tüm erkek ve kız kardeşlerin Ernesto'nun yokluğuna alışmaları gerektiğini, er geç Ernesto'dan vazgeçmeleri gerekeceğini, zaten günü geldiğinde herkesin birbirinden ebediyen ayrılacağını söylemişti. Bu kesin ayrılıklar önce kendi aralarmda olacaktı. Ve daha sonra kalanlar da uçup gidecekti. Hayat böyleydi. Ernesto'yu da okula göndermeyi unutmuşlardı, Ernesto konusunda bu tür unutmalar çok kolaydı ama onun da günün birinde erkek ve kız kardeşlerinden ayrılması gerekecekti. Hayat buydu işte, hayat böyleydi ve hayat bundan başka bir şey değildi. Aileden ayrılmak ya da okula gitmek aynı şeydi.

Sonuçta Ernesto Vitry-sur-Seine Blaise Pascal belediye okuluna devam etmeye başlamıştı.

Ernesto okula giderken erkek ve kız kardeşleri her akşam dönüşünü beklemişlerdi; onu beklerken belediyeye ait, eğreltilerle, çeşitli otlarla kaplı, eski oyuncakların, eski küçük oyuncak arabaların, eski çocuk arabalarının, eski üç tekerlekli bisikletlerin, atıldığı bir bahçede gizleniyorlardı. Ernesto okuldan ya da başka bir yerden döndüğünde erkek ve kız kardeşler peşine takılıyorlardı. Nereye giderse gitsin, nereden gelirse gelsin, vakit geç de olsa, hatta çok geç de olsa farketmiyordu... Ernesto suskunluğunu bozunca peşini hiç bırakmamışlardı. Ernesto, yan taraftaki bodrum katma indiğinde de peşinden gidiyorlardı. Orada hep birlikte akşam yemeği işaretim,

babanın ıslığını bekliyorlardı. Ve onunla birlikte eve gidiyorlardı. Erkek ve kız kardeşler o olmadan eve girmiyorlardı kesinlikle.

Ernesto'nun okul hapsi on gün sürmüştü. Hiçbir olay olmamıştı.

Ernesto on gün büyük bir dikkatle öğretmeni dinlemişti.

Soru sormamıştı.

Ve sonra onuncu günün sabahında, okul hapsi bittikten sonra eve dönmüştü Ernesto.

Sabahın erken vakti. Evin ana bölümü mutfak. Mutfakta uzun, dikdörtgen bir masa, banklar ve iki iskemle var. Anne orada duruyor. Oturan ve Ernesto'nun içeri girişini seyreden kadın o. Bakıyor ve daha sonra patates soymaya devam ediyor.

Şefkat.

Anne: Biraz öfkeli bir haldesin Emestino.

Ernesto: Evet.

Anne: Niçin... öfkenin nedenini bilmiyorsun. Her zamanki gibi.

Sessizlik.

Ernesto: Evet, bilmiyorum.

Anne uzun bir süre bekler ve Ernesto içinden konuşur. Ernesto'yu çok iyi tanır o. içinden öfkelenir. Dışarıya bakar, annesini unutur. Ve sonra annesine döner. Birbirlerine bakarlar. Anne rahat bırakır onu. Ve Ernesto konuşur.

Ernesto: Patates soyuyorsun.

Anne: Evet.

Sessizlik. Sonra Ernesto haykırır.

Ernesto: Dünya orada, karşımızda, her tarafta, bir yığın olay oluyor, her çeşit şey... ve sen bütün gün, sabahtan akşama kadar patates soyuyorsun... Başka bir sebze olmaz mı yani?

Anne. Bakıyor ona.

Anne: Bu durum neredeyse ağlatacak seni, iyi değilsin bu sabah sen, deli misin nesin?

Ernesto: Hayır.

Şefkat geri gelir.

Uzun bir sessizlik. Anne soymaya devam eder. Ernesto ona bakar.

Anne: Okuldan biraz erken dönmedin mi sen Emestino?

Anne cevap bekler. Ernesto susar. Sessizlik.

Anne: Bir şeyler söyleyeceksin belki bana Ernesto, ha?

Duraksar biraz, Ernesto.

Ernesto: Hayır... Evet.

Anne: Söyleyecek bir şeyin olabilir...

Ernesto: Olabilir, evet.

Anne: Diyordum ki... anlıyor musun...

Ernesto: Evet.

Sessizlik.

Anne: Tersi de olabilir mi?

Ernesto: Tersi de olabilir, evet.

Anne: Nasıl istersen Ernesto.

Ernesto: Evet.

Sessizlik.

Anne: Belki de bana söylemek istediğini söyleyemiyorsun...

Ernesto: Evet, öyle, sana söyleyemiyorum...

Ağırlık. Şefkat

Anne: Niçin peki?

Ernesto: Üzer seni, onun için söyleyemiyorum.

Anne: Niçin üzecekmiş beni?

Ernesto duraksar.

Ernesto: Öyle. Hem sonra anlayamazsın sen benim söyleyeceklerimi. Anlayamayacağma göre söylememe gerek yok bunlan.

Ernesto annesinin karşısında sessiz kalır.

Anne: Neler anlatıyorsun sen bugün Vladimir?

Ernesto: Seni üzecek olan söyleyeceklerim değil. Anlayamadığın için üzülürsün.

Sessizlik. Anne oğluna bakar.

Anne: Gene de anlat Vladimir...söylemene gerek varmış gibi söyle bana...

Ernesto: Peki... Senin patates soymam seyrettiğim süre içinde olacak her şey, ne daha uzun ne daha az bir zaman ve sonra hemen söyleyeceğim, tamam mı (kısa bir süre). Sonra söylenmiş olacak her şey.

Anne bekler. Sessizlik.

Sonra haykırır Ernesto.

Ernesto: 'Anne, söyleyeceğim, anne... söyleyeceğim işte... bir daha okula gitmeyeceğim çünkü okulda bana bilmediğim şeyleri öğretiyorlar. Söylenmiş olacak ve yapılmış olacak. İşte bu kadar.

Anne patates soymayı bırakır. Sessizlik.

Anne yavaşça tekrarlar söylenenleri: çün-kü-okul-da-bana bil-me-diğim şey-leri öğre-tiyor-lar...

Ernesto: Evet.

Anne düşünür. Sonra Ernesto'ya bakar. Sonra gülümser. Ernesto da gülümser.

Anne: Bir bu eksikti işte.

Ernesto: Evet.

Ernesto kalkar, çekmecelerden birinden bir bıçak alır ve masaya geri döner.

Anne uzun uzun oğlu Ernesto'yu seyreder.

Sessizlik.

Sonra ansızın ikisi birden gülmeye başlar... Gülerler. Patates soyarlar. Gene gülerler.

Sessizlik.

Ernesto: Söylediklerimi anlıyorsun anne.

Sessizlik. Anne düşünür.

Anne: Yani. Nasıl anladığımı söyleyemem...doğru mu, değil mi bilmiyorum... ama gene de evet, evet, bir şeyler anlıyorum galiba.

Ernesto: Boş ver anne...

Anne: Evet.

Sessizlik.

Anne yeniden patates soymaya başlar. Arada bir oğlu Ernesto'ya bakar.

Anne: Sen kaç numarasın Vladimir?

Ernesto: Öleni saymazsak bir numara (şefkat). Her gün aym soruyu sorup canımı sıkıyorsun anne. Kesinlikle kafana sokman gerekir artık bunu. En büyük benim... (bir el hareketi) 1+6=7... Bana hitap ettiğin gibi, Vladimir, nerden çıktı bu? Eski Rusya'yla mı ilgili?

Sessizlik. Anne karşılık vermez.

Ernesto: Söylediklerimi biraz anlayabildin mi anne?

Anne: Bir şeyler anlıyorum... ama gene de çok ileri gitmemek gerekir...

Ernesto: Haklısın, çok ileri gitmemek gerekir...

Sessizlik. Sonra her ikisi de coşarlar ansızın. Birdenbire karşılıklı sevgileri neşe içinde patlar.

Anne: Olacak şey değil, ne kadar geri zekâlı insanlar... bazen ne kadar geri zekâlı oluyorlar... öf...

Ernesto: Evet ama bazen de değil... bazen akıllı oluyorlar... hem de nasıl...

Anne, mutlu: Evet, doğru... bazen akıllı oluyorlar....

Ernesto: Evet, evet! Bir yere kadar... farkında bile değil...

Sessizlik. Patates soymaya devam ediyorlar. Rahatlamış durumdadırlar.

Anne: Bana bak Emestino sen kardeşlerinin yanına gitsen iyi olur... baban gelir şimdi... verdiğin karan ona ben açıklayayım, böylesi daha doğru...

Ernesto: Babam bana bir şey yapmaz, babam mert adamdır, çok mert adamdır...

Anne yineler: Merttir... Mert adamdır... o kadar kesin şeyler söylememek gerekir bu konuda... göreceksin, şöyle diyecek sana: seni anlıyorum oğlum, son derece sakin bir tavır içinde olacak, fazla kurcalamayacak meseleyi ve sonra ansızın canına okuyacak, deli edecek seni.

Sessizlik.

Anne, şefkat: Sen kardeşlerinin yanına git, Ernesto, hadi... bana güven...

Ansızın Ernesto'nun bakışlarında bir çekingenlik görüldü.

Ernesto: Sahi nerede kardeşlerim şu anda...

Anne: Nerede olacaklar, Prisu'de tabii...

Ernesto, güler: Tezgâhların altında, yere oturmuş, albümlere bakıyorlardır...

Anne: Evet. (Gülmez) Ne diyorsun sen, okumayı bilmiyorlarlar ki... ne okusunlar sence... Sen kralla ilgili o kitabı okuyalı beri onlar da Prisu'de okumaya çalışıyorlar sürekli... Ama okur gibi yapıyorlar... gerçek bu işte.

Ernesto ansızın haykırır.

Ernesto, bağırır: işte şimdi de kardeşlerim numara yapıyormuş!... Asla... anlıyor musun anne... o küçükler asla numara yapmazlar..

Anne, bağırır: Bu da çok iyi. Ne okuyorlar peki? Okumayı bilmiyorlar! O zaman... ne okuyor bu çocuklar...?

Ernesto'nun çığlıkları ve annesinin çığlıkları, aynı çığlıklar.

Ernesto, bağınr: Ne istiyorlarsa onu okuyorlar tabii ki!

Anne, bağırır: Yani bunlar sonuç olarak neyi okuyorlar? Nerede bunların okudukları yazı?

Ernesto: Kitapta tabii ki o yazı!

Anne: Yıldızları okuyorlar galiba!

Alay eder gibi gülerler gene.

Ernesto, rahatlamış durumda: Kardeşlerime sataşılmasından hoşlanmıyorum kusura bakma, anne...

Ernesto kalkar ve çıkar.

Anne hareketsizdir. Patates soymayı bırakır. Düşüncelidir. Aynı zamanda neşeli. Ve şaşkın.

Anne çocukları için sadece patetes pişirirdi. Çocuklar soğanlı patatesi tercih ediyorlardı. Ara sıra içine toz biber serptiği et yahnisi yapardı ve bütün hafta yenirdi bu yemek. Kimi zaman tarçınlı sütlü pirinç hazırlardı ve bu yemek de ancak iki gün giderdi. Kimi zaman da otlu yılan balığı pişirirdi. Escaut ırmağının çaresiz insanlarını tanıdığını, bu bataklık bölgedeki balıkçıların otlu yılan balığı ve tarçmlı sütlü pirinçle beslendiklerini söylerdi. Biberli et yahnisinin ise hangi ülkeye ait olduğunu bilmiyordu. Çocuklar merakla annenin nereden geldiğinin öyküsünü dinliyorlardı. Anneleri, kendisini çocuklarının beklediği bu Vitry'ye gelmeden önce hangi ülkelerden, hangi bilinmeyen yerlerden geçmişti. Çocuklar annenin anlattıklarını hiç unutmuyorlardı.

Mutfakta. Ernesto'nun olayı anlatmasının üstünden üç gün geçmiştir. Anne bu konuyla ilgili olarak kimseye bir şey söylememiştir. Anne mutfakta, tek başına, masada oturmaktadır. Önünde patatesler vardır. Elinde bir bıçak. Patates soymuyor. Bahçeye, uzaklara, ırmağa doğru, yeni kente bakıyor. Anne güzel bir kadın. Kumral ve kızıl. Gözleri yeşil. İri. Jeanne'ın gözleri annesine benziyor, saçları da. Daha kısa boylu. Anne çok az konuşuyor. Seyrediyor. Yürüdüğünde, bedeninde bir şeyler içinde taşıdığı bir yorgunluğu yansıtıyor: birçok analığın verdiği bir yorgunluk bu. Göğüsleri kesinlikle olması gerekenden çok daha ağır, gençlik zamanındakine göre daha aşağı sarkmış dürümdalar. Gene de güzelliği görülüyor, orada duruyor bu güzellik çünkü Emilio'nun her yıl neden olduğu doğumların yol açtığı yorgunluğa karşı anne hiçbir şey yapmamıştır. Bugün annenin üstünde belediyeden gelen koyu kırmızı bir giysi var. Belediye sosyal servisi anneye kimi zaman giysi gönderiyor ve bu giysiler bazen çok güzel, neredeyse yepyeni oluyor, belediye bazen çocuklar için de birçok şey gönderiyor: yün kazaklar, tişörtler. Anne bu konuda çok rahat, sorun Emilio. Belediye baba için hiçbir şey vermek istemiyor, çünkü hiçbir şeyi haketmediğini söylüyorlar. Bazen anne saçlarını koyveriyor, bugün de öyle yapmış, saçları omuzlarında, kumral-kızıl saçları koyu kırmızı giysisinin üstünde. Anne gençliğinde konuştuğu dili unuttu. Vitry'deki insanlar gibi aksansız konuşuyor. Sadece fiil çekimlerinde yanlış yapıyor. Geçmişinden kalan ve düzeltemediği bazı sesler, yuvarladığı, çok hoş sözcükler var... sesin içindeki ıslak şarkılar gibi ve bunlar kimi zaman kendisi farkında olmadan bazı sözcükleri çıkarıyor bedeninden, terkedilmiş bir dilin anısı ziyaret ediyor onu sanki...

Emilio girer. Farketmez onun girdiğini. Son günlerde dalgındır anne.

Baba: Patates mi soyuyorsun, ne yapıyorsun?

Anne: Soyuyorum.

Baba: Ben de diyorum ki hayır, hiçbir şey soymuyorsun.

Sessizlik.

Baba: Niçin böylesin sen?

Anne: Ernesto yüzünden. Okula gitmek istemiyor artık. Artık yeter, diyor.

Sessizlik

Baba homurdanıyor: İşte... buyrun bakalım. (Sessizlik). Bak... ben onu anlıyorum, oğlumu anlıyorum. Onu çok iyi anlıyorum, hatta...

Anne: Hayır.

Baba: Evet. Benim esas anlamadığım şey bunu niçin söylediği. Bence hiçbir şey söylememeliydi. Okula gitmeyebilirdi ve hiçbir şey söylemeyebilirdi. Niçin söylüyor?

Anne: Niçin söylemesin, onur kırıcı bir şey değil ki. Sessizlik

Anne: Nasıl söyledi? Anlat bakalım.

Sessizlik

Anne: Artık okula gitmeyeceğim, çünkü, dedi.

Baba: Çünkü ne?

Anne: Çünkü.

Baba: Çünkü hiç mi?

Anne bağırır.

Anne: Evet öyle.

Baba kendini tutar.

Baba: Dikkat et Nataşa... Sinirlenmeye başlıyorum... *Anne:* Düşünüyorum.

Anne yavaş yavaş hatırlar

Anne: Dedi ki: ...çünkü okulda... bildiğim şeyleri öğretiyorlar bana... İşte böyle... aşağı yukarı böyle bir şey söyledi.

Baba düşündü.

Baba: Olmaz... anlamamışsın sen... Aptalca şeyler söylüyorsun... olmaz.

Anne: Niçin olmasın?

Baba: Çünkü Ernesto hiçbir şey bilmiyor.

Anne: Ne olur bilmiyorsa?

Baba: Ernesto hiçbir şey bilmediğine göre öğrenmekten şikâyetçi olamaz. Ernesto böyle bir şey söylemez.

Anne hatırlar.

Anne: Tersi olmalı... Evet, evet... tersi.

Baba: Neyin tersi?

Anne: Dur biraz..

Sessizlik. Anne gene düşünür ve bulur.

Anne: Şöyle dedi: artık okula gitmeyeceğim çünkü okulda bilmediğim şeyleri öğretiyorlar. İşte böyle dedi...

Baba: Öyle mi... Bu daha hoşuma gitti... Çocuğumu buluyorum ben bu sözlerde biraz.

Baba bir şey anlamadı. Anne onun hiçbir şey anlamamış olmasından kuşkulandı.

Anne: Emilio emin misin ki...?

Baba: Hayır... ama...

Anne: Sen Ernesto'ya hiçbir zaman fazla yakınlık göstermedin Emilio.

Baba: Hayır... hayır... o bilmiyor ama tam tersi durum..

Sessizlik.

Baba: Sen ne düşünüyorsun?

Anne: Ben... Burada doğrudan doğruya anlaşılması gereken bir şey yok bence. Ama öte yandan da çok ilginç Emilio... Ernesto bunu söyledikten sonra ben sanki sürekli bu sözleri duyuyorum, bu sözleri... sanki gerçekten bir anlamı olmasını istiyorum bu sözlerin... nihayet bir anlamı da olmalı...

Baba: Kötü niyetli bir anlam...

Anne: Mutlaka öyle olması gerekmiyor... mutlaka değil Emilio.

Baba: Yani demek istiyorsun ki Nataşa, Ernesto bu lafı söyleyeli beri sen böyle sanıyorsun.

Anne: Evet o zamandan beri.

Sessizlik.

Baba: Demek senin küçük Ernesto'n bunları düşünüyordu. Ötekilerden çok farklı olmak, bunun mutlaka somutlaşması gerekiyordu.

Kocasının kullandığı sözcükler şaşırtmıştı anneyi.

Anne: Ötekilerden çok farklı olmak... Anlamıyorum...

Baba: Nasıl anlamıyorsun...?

Anne: Hiçbir farklılık çekmiyor dikkatimi... Belki anne sevgisi...

Baba: Evet.

Sessizlik.

Baba: Sen Ernesto'nun ötekilerden farklı olduğunu farketmemiş miydin?

Anne: Abartmamak gerekir... Aynı fikirde değilim... Tersi doğru daha çok... Şöyle söylenebilir: ötekilerle aynı, ama bir noktada...

Baba: Hiçbir şeyin farkında değilsin sen o zaman.

Anne: Belki ötekilerden biraz daha az yiyor, bu mu? Boyu...? Öyle mi? Boyu değilse nesi? Sen çocuğunu görmedin mi? Nasıl olduğunu görmedin mi? Müthiş! On iki yaşında! Hiç kimse inanmaz, bir papaz havası var onda.

Baba: Biraz daha düşün Nataşa... Başka bir şey farketmedin mi? Hiç?

Anne: Evet... evet... Ernesto hiç konuşmuyor. Hiç. Tamam...

Baba: Tamam... Konuştuğu zaman da öyle "tuzu versene bana" falan gibi şeyler söylemiyor. Kendisinden önce kimsenin söylemediği şeyleri söylüyor... bunu bulmak gerekir... herkes gibi değil o...

Ernesto'nun erkek ve kız kardeşleri... hepsi Ernesto'ya benziyorlardı. Anneye ve Ernesto'ya. Çocuklar çok küçükken babaya benziyorlardı. Sonra iki ya da üç yıl boyunca hiç kimseye benzemiyorlardı. Sonra birdenbire anneye ve Ernesto'ya benziyorlardı. Ama içlerinde gene kimseye benzemeyen biri vardı: Jeanne. Yaşı on bir-on yedi arasıydı. Anne Jeanne'ın güzel ve güzelliğine hiç aldırmayan bir kız olduğunu söylüyordu.

Anneye göre Jeanne'ın Tanrı inancında kardeşi Ernesto'ya karşı hissettiklerinden de bir pay vardı. Aralarındaki böyle bir ilişkinin olması mutlu ediyordu anneyi daha çok. Yaşamının bu yanında hiçbir kötülük, hiçbir kötü şey olamazdı. Anne kendisiyle ilgili olarak bir körlük içindeydi: bu iki çocuğa benzediğinin farkında değildi.

Jeanne küçükken çok fazla ateşe bakardı, ateş onu öylesine büyülerdi ki anne çocuğunu muayene için belediyeye götürmüştü. Kan tahlili yapılmıştı. Kan tahlilinden onun ateşli bir kız olduğu anlaşılmıştı. Ama bu aşk ateşi, bu önemsiz aşırılık dışında çok güzel bir kızdı, güçlüydü, anne erkek ve kız kardeşlere, iyi bakın ona demişti, sakınılması gereken tek şey onu ateşin karşısında yalnız bırakmaktır, çünkü o kendisindeki bu aşırılığı hissetmiyordu, güzelliği gibi, gülümsemesi gibi onu da hissetmiyordu. Ve bu durum, kendi evinde yangın çıkarmaya kadar gider, denmişti. Anne bunları anlatmıştı işte. Bu kadardı anlattıkları. Bu durum erkek ve kız kardeşlerin hem hoşuna gitmiş hem de korkutmuştu onları... hayran

oldukları kız kardeşlerinde ateş gibi bir şeye karşı müthiş bir çekim gücü vardı. Erkek ve kız kardeşlerinin kendisiyle bu kadar ilgilenmeleri zevkten kıpkırmızı yapmıştı Jeanne'ı.

Küçük kızda Ernesto aşkı ve ateş aşkı... anne bunları aynı korku içinde bir araya getirmişti. Ona göre Jeanne annesi dahil hiç kimsenin tanımadığı tehlikeli bir bölgede bulunuyordu ve annesinin bu bölgeye kesinlikle yanaşmayacağını hissediyordu. Annesi tanımıyor muydu bu bölgeyi? diye soruyordu kendi kendine. Emin miydi bundan? Evet anne o bölgeye, o sessiz bölgeye yanaşmayacağından emindi, Jeanne ve Ernesto'nun birlikte oluşturdukları bu ruha yanaşmayacaktı.

Jeanne Ernesto'ya okulu nasıl terkettiğini, okulda neler olduğunu sormuştu. Kendisi de üç gündür okuldaydı ve günün birinde ayrılma dışında orada ne yapabileceğini pek kavrayamamıştı.

Ernesto'ya okulu nasıl tertekttiğini, bütün aileye, erkek ve kız kardeşlerine, muhteşem annelerine anlatması gerektiğini söylemişti.

Ernesto birçok kez reddetmişti bunu. Jeanne yalvarmıştı kendisine. Ve bir keresinde ona ağlayarak sarılmış, onun artık kendilerini sevmediğini söylemişti. Ernesto'nun yüzü ilk kez Jeanne'ın yüzüne değmişti, ilk kez çiçekli ve tuzlu deniz kokunusu almıştı onun.

Ernesto'nun kolları Jeanne'ın bedenini kavramıştı. Gözleri yerde, sessiz kalmışlardı öylece, son gecenin ışıkları gibi kendilerinden bile gizlenerek.

Uzun bir zaman geçmişti aradan ve bu zaman içinde artık unutulması mümkün olmayan sessiz bir tanışma istila etmişti onları.

Birbirlerine bakmadan ayrılmışlardı.

Jeanne Ernesto'dan bir daha aileye okuldan nasıl ayrıldığını anlatmasını istememişti.

Ve o günün akşamında, yemekten sonra Ernesto okulun nasıl bırakıldığının hikâyesini anlatmıştı.

Ernesto kiraz ağacının aydınlık gölgesinde yüksek tarafta ayakta durmaktadır. Masanın çevresindeki banklarda erkek ve kız kardeşler vardır. Anne her zamanki yerindedir. Emilio onun karşısındadır. Jeanne Ernesto'nun arkasındadır, kardeşinin arkasında, duvarın karşısında, yere uzanmıştır.

Ernesto olayın nasıl olduğunu, okulu nasıl terkettiğini, her şeyin nasıl olup bittiğini anlatıyor-gerçekten istememiş gibi bunu sanki.

Ernesto çok yavaş konuşuyor, kesinlikle çok açık seçik bir söylemi var. Sanki orada olmayan ya da kulakları iyi işitmeyen birine hitap ediyor. Bugün belki onun için, duvar boyunca uzanmış ve uyur gibi gözüken kızkardeşi için konuşuyor.

O gün, diyor, Ernesto, bütün sabah sınıfta bekledim.

Nedenini bilmiyordum.

Teneffüs oldu.

Sanki çok uzun sürdü

Tekrar yalnız kaldım

Teneffüste bağırtılar çağırtılar, sesler, gürültüler duyuyordum.

Korktuğumu sandım.

Nedenini bilmiyorum. Korku

Sonra geçti.

Gene bekledim.

Daha beklemem gerekiyordu, nedenini bilmiyordum.

Ve bir keresinde de yemekhaneye gittik.

Tabak sesleri, başka sesler duyuyordum.

Hoştu. Kaçmam gerektiğini unuttum.

Yemekhaneden sonra olup bitti her şey. Birdenbire hiçbir şey duymaz oldum.

O zaman olup bitti her şey.

Kalktım.

Yapamayacağımdan korkuyordum. Kalkamamak ve bulunduğum yerden dışarı çıkamamak.

Başardım.

Sınıftan çıktım.

Bahçede yemekhaneden gelen öteki öğrencileri gördüm.

Çok yavaş yürüdüm.

Ve sonra kendimi okulun dışında buldum.

Bir yolda.

Korku geçmişti.

Bir daha korkmadım.

Su deposunun yanındaki ağaçların altında oturdum.

Ve bekledim. Uzun ya da kısa bir süre, bilmiyorum.

Uyudum galiba.

Sessizlik. Ernesto gözlerini kapıyor ve hatırlamaya çalışıyor.

Sanki bin yıl geçmişti.

Sessizlik.

Unutmuştur Ernesto sanki.

Ve sonra hatırlar.

Ernesto: Açıklamakta güçlük çektiğim bir şeyi anladım... Bunu doğru düzgün anlatabilecek kadar büyük değilim. Evrenin yaratılışı gibi bir şey. Adeta çivilenmiştim: karşımda birdenbire evrenin yaratılışım buldum...

Sessizlik.

Baba. Ernesto biraz daha uzaklara, eskilere git____

Sessizlik.

Anne: Evet bu konularda söyleyecek şeylerin vardır, değil mi Ernesto?

Ernesto: Söyleyecek fazla şeyim yok.

Sessizlik.

Ernesto: Dinleyin... bir anda olup bitmiştir her şey büyük olasılıkla. Bir gecede. Sabahleyin her şey yerli yerindeydi. Bütün ormanlar, dağlar, küçük tavşanlar, her şey. Bir gecede. Birdenbire yaratıldı. Sadece bir gece içinde. Her şey hesaplanmıştı. Her şey doğruydu. Tek bir şey dışında. Tek bir şey.

Anne: Bu şey ilk başta yoksa eğer, sonunda olup olmadığı da bilinemez değil mi...?

Ernesto susar. Sonra tekrar başlar.

Ernesto: Görülebilecek bir şey değildi Bilinen bir şeydi.

Sessizlik.

Ernesto: Ne olduğu söylenebilecek gibi bir şeydi bu, öyle sanılıyordu... bir yandan da söylenmesi mümkün olmayan bir şey... Kişisel... İnsanın

bilebileceği... başaracağı bir şey gibi... ve sonra hayır....

Anne birdenbire keyiflenir, güler.

Anne: Ben eksik olan şeyi biliyorum. Rüzgârdı eksik olan.

Baba: Hayır, rüzgâr da vardı. Rüzgâr vardı o anda, başlama gene Ginetta...

Ernesto: Yani. Doğru düzgün söylemek mümkün değil neredeyse: her şey vardı ve hiçbir şeye gerek yoktu. Her şey, her şey, her şey.

Sessizlik.

Baba: Küçük şeyler de vardı...

Ernesto: Evet. En küçük şeyler ve her çeşit, görünmeyen, küçük şeyler, küçük parçacıklar, her şey hesap edilmişti. Küçücük bir çakıltaşına kadar, küçük bir çocuğa kadar ve hiçbir şeye gerek yoktu. Bir yaprağa kadar. Her şey tamamdı.

Sessizlik.

Baba: Her şey tamamdı, hiçbir şeye gerek yoktu, diyorsun.

Ernesto: Öyle diyorum.

Anne: Saatlerce dinleyeceğiz anlaşılan senin hikâyeni.

Sessizlik.

Ernesto: Kıtalar, devletler, okyanuslar, ırmaklar, filler, gemiler, hiçbir şeye gerek yoktu.

Kızkardeş: Müzik.

Ernesto biraz duraksadı bu soruya cevap verirken.

Ernesto: Gerek yoktu.

Baba: Ne demek oluyor bu gerek yoktu, anlaşılmıyor pek.

Ernesto: Anlatılamaz. Söylemeye de gerek yok.

Anne: Okula da gerek yok mu?

Ernesto: Gerek yok. Bunu herkesten daha iyi biliyorsunuz siz.

Sessizlik.

Ernesto: Yaşam kimin için gereklidir? Okul kimin için? Ne işe yarar? O zaman hiçbir şeye gerek yok.

Sessizlik. Anne sinirleniyor.

Anne: Kim söylüyor bunu, gerek olmadığını kim söylüyor?

Ernesto: Hiç kimse.

Anne: Aaa, olmaz bu, kesinlikle olmaz böyle... kesinlikle...

Baba: Başlama gene Nataşa...

Anne: Okul ve evren arasındaki bir ilişki yok mu peki?

Ernesto: Çok sıkı bir ilişki.

Anne: ilginç, biraz anlıyorum...

Ernesto: Sen her zaman anladın, evrenin en akıllısı sensin...

Baba: Gene de Ernesto... Gene de...

Anne: Doğru, gene de... Babanın hakkı var.

Baba: Öğretmen, gene de okula gitmek gerekir ama...

Ernesto cevap vermez: Sevgili annem babam...

Anne: Bu evde bu "sevgili annem babam" ifadesi tuhaf bir biçimde çınlıyor...

Baba: Bana da öyle geldi.

Gülmeler. Mutluluk

Anne, çok kibar bir tavırla: Gene de. Ben hapse girmek istemiyorum.

Baba var gücüyle bağırır.

Baba Ernesto'ya: Kaç defa söylemek gerekiyor? Okuldan kaçanlar cezalandırılır. Önce anne baba cezalandırılır, onları hapse atarlar, sonra da çocuğu, çocuk da hapishaneye gider. Sonuç olarak hepsi hapishaneyi boylar. Ayrıca savaş dönemlerinde de idam edilirler. İşte böyle.

Ernesto hafifçe ve tatlı bir şekilde gülmeye başlar.

Anne: Yasalar konusunda yanılıyorsun Emilio, senin anlattığın şeyler mümkün olamaz...

Ernesto: Siz de grip olduğumu söylersiniz, suçiçeği olduğumu, kızıl olduğumu falan söylersiniz...

Anne: Öğretmen fiziki rahatsızlıklara inanmaz... Boş ver bunları... Ayrıca bu tür hastalıklar yok artık...

Baba: Hem sonra senin bu konuşmaların herkesin kulağına gidiyor... Bütün mahallenin. Alay konusu burada, bunun bizim için hoş bir şey

olduğunu sanıyorsan...

Ernesto güler ve sonra sessizlik.

Ernesto, çok şefkatli bir tavırla: Benim Prisu'ye gidip kardeşlerimi bulmam gerekiyor.

Anne: Onlar şu sırada dünyanın sonuyla ilgili kitaplar okuyorlardır, değil mi?

Annenin, çocukların bu kitapları okuduklarını düşünerek gülmesi...

Ernesto güler. Jeanne da güler.

Ernesto devam eder: Patlamalar, çatlamalar, bombardımanlar vb. Aman, aman... ben de okuyor gibiyim bunları sanki! Çocuklar orada reyonların altında... reyonlardaki görevliler albümleri uzatıyorlar onlara, öyle akıllı çocuklar ki bunlar...

Anne babanın gülüşü.

Ernesto: İyi bir eğitim gördük ve kitap okuyoruz. Son kitap Tin tin Prisu'de. Tintin'in okuduğu anlatılıyor kitapta... nerede? Prisu'de.

Gülüşmeler.

Anne: Peki söyle bakalım... Konu bulmak için yazarları taramıyorlar mı... Yani.

Ve sonra tekrar enerji dolan baba yüksek sesle:

Baba: Her halükarda kaçamayız, Öğretmen beyi görmemiz ve kendisine durumu anlatmamız gerekir. Böyle grip, su çiçeği numaralarına girmemek gerekir. Gerçeği söylemeliyiz. Oğlumuz Ernesto'nun artık okula gitmek istemediğinden haberdar etmeliyiz öğretmeni, işte bu kadar.

Anne: Hepimizin kıçına tekmeler, senin Öğretmen beyin cevabı bu olacaktır!

Baba: Mecburiyet yok... Ernesto'nun kararını anladığım, dikkate alacağım falan da söyleyebilir. Her halükarda görüşmemiz gerekir kendisiyle: çocukları okula göndermemiz için bizi sıkıştırırlarsa, okula gitmediklerinde bizim de onları sıkıştırmamız gerekir, nezaket bunu gerektirir.

Beyaz kent basamak basamak yamaçlardan ırmağı çevreleyen muazzam otabana kadar iniyordu. Otobandan sonra, ırmaktan önce Vitry-ici'yle hiç ilgisi olmayan yeni Vitry kenti vardı. Vitry-ici'de küçük evler vardı. Ve yeni

kentte de çok katlı modern binalar bulunuyordu sadece. Ama çocuklar özellikle ve sadece kentlerinin aşağısında otoban ve trenler bulunduğunu biliyorlardı. Bu trenlerden sonra ırmak vardı. Trenler ırmak boyu gidiyorlardı ve otoban tren yolu boyunca uzanıyordu. Trenlerden sonra ırmak vardı. Trenler ırmak boyu gidiyorlardı ve otoban tren yolu boyunca uzanıyordu. Ve böylelikle bir su baskım durumunda otabanda fazladan bir ırmak daha olacaktı.

Ernesto'ya göre trenler saatte dört yüz kilometre hız yapıyordu. Bu ırmak Seine'di. Otoban Seine'den daha alçaktı. Bu nedenle çocukların otobanın bir kez bile olsa sular altında kaldığını görme düşlerinin altında bir şey yatıyordu. Ama asla olmamıştı böyle bir şey.

Bu otoban betondu ve şimdi betonun üstünde siyah köpükler vardı. Birçok yerde çatlamıştı, çok derin delikler açılmıştı ve bu deliklerde iğrenç bir azgınlık içinde otlar ve bitkiler bitiyordu. Ama yirmi yıl sonra

bunlar siyah ve sular sızdıran çimento otu ve bitkileri olmuşlardı.

Bu otobanın ıssız olduğu bir gerçekti ve gerçek değildi çünkü zaman zaman arabalar geçiyordu üstünden. Kimi zaman rüzgârda göktaşları gibi uçup giden yeni arabalar görülüyordu. Kimi zaman, inanılmaz gürültüler çıkaran ve yavaş giden eski kamyonlar geçiyordu ve yolu ezberlemiş olan sürücüleri uyuyorlardı.

Bu ailenin çocukları her gün oraya gidiyorlardı. Seyrediyorlardı, bakıyorlardı. Yürüyorlardı. Sokaklarda, yollarda koşuyorlardı, tepedeki patikalarda koşuyorlardı, ticaret merkezinde, bahçelerde, boş evlerin içinde koşuyorlardı. Çok koşuyorlardı. Tabii ki büyükler kadar hızlı koşmuyorlardı. Ve büyükler de onları kaybetmekten korkuyorlardı. Onlar da çocuklarla birlikte koşmaya başlıyorlardı ve sonra etraflarından dolaşarak onlara yaklaşıyorlardı. Ve küçükler büyükleri geçtiklerini sanıyorlardı ve büyük keyif duyuyorlardı bundan.

Küçük erkek ve kız kardeşler büyükleri Ernesto ve Jeanne'ın hayatını her zaman zehir etmişlerdi ama farkında değillerdi bunun. Büyükler erkek ve kız kardeşlerini görmedikleri zaman endişeleniyorlardı. Bir sokağın köşesinde uzaklaştıklarını ya da kaybolduklarını gördüklerinde endişeleniyor, feryat ediyorlardı... sanki küçükler, günün birinde büyüklerini kaybettiklerinde başlarına gelecekleri biliyorlardı ve bu büyüklerin bundan haberleri yoktu... Erkek ve kız kardeşler için büyükler, küçükler ve tehlike arasındaki bir bariyer gibiydi. Ama büyükler de

küçükler de biç söz etmiyorlardı bundan. Bu nedenle büyükler erkek ve kız kardeşlerini ne kadar sevdiklerini bilmiyorlardı. Çünkü onlar, büyükler, kardeşlerine katlanamamaya başlıyorlarsa bu demektir ki erkek ve kız kardeşlerinden ayrılamaz da değillerdir artık ve hep birlikte tek bir bütünlük oluşturamazlar, büyük bir yeme ve uyuma, bağırma, koşma, ağlama, sevme makinesi oluşturamazlar ve ölüm dışında kendilerini koruyabileceklerinden o kadar emin olamazlar.

Onların ortak bir sırları vardı: onlara göre olaylar öteki çocukların sandıkları gibi kendiliğinden olup bitmiyordu. Onlar herkesin kendisi olduğunu biliyorlardı ve hep birlikte ailelerinin felaketini oluşturduklarını biliyorlardı. Büyükler bundan hiç söz etmiyorlardı artık, anne baba da aynı şekilde ama herkes farkındaydı bu durumun, en küçükler de en büyükler de... Anne baba alışverişe gönderdiğinde büyükler küçükleri kesinlikle yalnız bırakmıyorlardı. Özellikle en küçükleri kesinlikle yalnız bırakmıyorlardı. Onları kendileriyle birlikte eski çocuk arabalarında sürüklemeyi ya da kürk astarlı kazaklarının içinde uyutmayı tercih ediyorlardı. Dünyada en korktukları şey onları anneye bırakmak ve annenin de onları Sosyal Yardım kurumuna götürmesi ve o meşhur Çocukların Satışı evrakını imzalamasaydı. Sonra, bir daha onları geri almak mümkün değildi. Kendisi de alamazdı, hiç kimse alamazdı.

Küçükler kaçıp kurtulma gücünü bulduklarında, babadan daha hızlı koşmaya başladıklarında, büyükler onlar için endişelenmiyorlardı artık çünkü ana babaların onları yakalamak için çok erken kalkmaları gerekirdi, bir çavlanda balık avlamaya çalışmak gibi bir şeydi bu. Beş yaştı bu yaş.

Ernesto ve Jeanne annenin bu tür arzular beslediğini, terketme arzusu içinde olduğunu biliyorlardı. Dünyaya getirdiği çocukları terketmek. Sevdiği insanları terketmek. Yaşadığı yerlerden gitmek. Bırakmak. Çekip gitmek. Kaybolmak. Ve anne, o bilmiyordu bunu, Ernesto ve Jeanne bunu da biliyorlardı. Öyle sanıyorlardı çocuklar en azından. Özellikle Ernesto ve Jeanne annelerinin yerine bunu bildiklerini hatta ondan daha iyi bildiklerini sanıyorlardı.

Ne Vitry'de ne yakın çevresinde hiç kimse annenin nereden, Avrupa'nın hangi tarafından geldiğini bilmiyordu, hangi ırka mensup olduğunu da bilen yoktu. Bu konuda sadece Emilio bir şeyler biliyordu, dahası annenin kendi yaşamıyla ilgili olarak bilmediği şeyleri de biliyordu. Herkes annenin daha

önce, Vitry'den önce başka bir hayatı yaşamak zorunda kalmış olduğunu sanıyordu. Fransa'ya, bu tepeler kentine gelmeden önce...

Anne hiçbir şey söylemiyordu, bu kadar basitti her şey, hiçbir şey söylemiyordu, hiçbir şey konusunda... Temiz olması dikkat çekerdi, anne bir genç kız gibi temizdi, her gün yıkanırdı ama hiç konuşmazdı. Çok zekiydi ama hiç kullanmak zorunda kalmamıştı zekâsını, hiçbir şey, ne iyilik için ne de kötülük için... Anne belki hâlâ uykudaydı, bir tür karanlık içindeydi, bu da mümkündü.

Gene de kimi zaman bir şeyler anlatırdı. Her zaman, beklenmedik, çok ilginç şeylerdi anlattıkları. Çok eski olaylar. Hiç önemli şeyler değilmiş gibi gözükürdü anlattıkları. Ama her zaman akılda kalırdı. Hem kullandığı sözcükler hem hikâye. Gene böyle bir gece kent merkezindeki kafelerden dönüşte anne Jeanne ve Ernesto'ya bir konuşmanın hikâyesini anlatmıştı. Bunun, hayatının en açık seçik, en aydınlık anısı olduğunu ve hiç aklından çıkmadığını söylüyordu; çok eskiden, on yedi yaşmdayken, gece vakti, Sibirya içlerinde tesadüfen tanık olduğu bir konuşmaydı bu.

Her yerde rastlanabilecek, sıradan görünümlü iki adamın yaptıkları bir konuşmaydı bu. Yolculuktan önce tanışmıyorlarauş bu adamlar, kesindi bu. Daha sonra da birbirlerini kesinlikle görmeyeceklermiş, bu da kesinmiş. Önce köylerinin birbirinden ne kadar uzak olduğunu keşfetmişler. Sonra genç olam işinden, devlet memurluğu görevinden ve o sırada yaşadığı hayatından söz etmiş. Geceden, soğuktan söz etmiş ve kuzey kutbunun güzelliklerine de değinmiş. Konuşma birdenbire kesintiye uğrar gibi olmuş. Genç adam karısı ve iki çocuğuyla yaşadığı mutluluğu anlatmayı beceremiyormuş. Öbürü, daha büyük olanı da kendisinden söz etmiş, o da Sibirya düzlüklerinde yaşayan hemen herkes gibi devlet memuruymuş, o da kuzey kutbunun sürekli karanlığından ve soğuktan söz etmiş. Onun da çocukları varmış. O da çekingen bir tavırla, bunlar ciddi konular değilmiş gibi, kutup karanlığının sessizliğinden, sessizlik ve soğuğun buluşmasmdan söz etmiş. Uç ay boyunca geceleri eksi altmış. Daha genç olanı bu kızaklar ve köpekler ülkesinde çocukların tuhaf mutluluğundan söz etmiş.

Anneyi özellikle bu adamların olayları anlatma biçimi çok etkilemiş. Yolcuları rahatsız etmekten çekinerek alçak sesle konuşuyorlarmış, yolcuların onları ilgili bir şekilde dinlediklerinden haberleri yokmuş.

Anne yıllar boyunca aklında tutmuştu köylerin adını. Şimdi unutmuştu bu adları. Uçsuz bucaksız karlar içinde Baykal gölünün mavi rengini

hatırlıyordu.

Söylediğine göre anne bu yolculuktan sonra Sibirya tren seferleriyle ilgili olarak bilgi edinmiş. Kim bilir, belki bir kez oraları görmeye gitmiş. Görmek diyordu. Genç adamın karısını, evini, karlar ve karlar çevresindeki taşlar, aylar boyunca ahırlara kapatılan hayvanlar ve kış içinde mahsur kalan gecenin kokusu...

Vitry'de anne, VitryTilerle de kendi ailesinin bireyleriyle de konuşmak zorunda kalmak istemiyordu. Ernesto dışında, çevresinde yabancı biri gibi kalmak istiyordu, sevdiği Emilio da dahildi bu çevreye.

Ernesto dışında.

Annenin yaşamında unutamayacağı şeyler anlatılmaz bir mutluluğu taşıyan bu gece trenleri ve bu çocuk, Ernesto'ydu.

Ernesto, annenin Tanrıyla ilgilenen tek çocuğuydu. Ernesto Tanrının adını hiç ağzına almamıştı ve anne Ernesto'nun bu tavnyla Tanrıyla ilgili bazı şeyler anlayabilmişti. Tanrı. Tanrı Ernesto için erkek ve kız kardeşlerine, anne ve babasına, ilkbahar ya da Jeanne'a baktığında ya da hiçbir şeye bakmadığında hiç eksik olmayan umutsuzluktu. Anne, Ernesto'nun umutsuzluğunu neredeyse hiç çaba harcamadan keşfetmişti, Ernesto bir akşam, karşısına geçmiş kendisine paramparça, kimi zaman boş gözleriyle bakarken keşfetmişti. O akşam anne Ernesto'nun sessizliğinin hem Tanrı olduğunu hem de Tanrı olmadığını, yaşama tutkusu ve ölme tutkusu olduğunu anlamıştı.

Anne, kimi zaman uyandığında bu çocuğu ayak ucunda yatmış bulurdu. O zaman anlardı durumu: Vitry üstünde fırtına patlamıştı, çok şiddetli rüzgâr esmiş ve gökyüzündeki patlamalar korkunç gürültü çıkarmıştı. Ernesto, her fırtınada gece Tanrının yaptığı tahribatları bir kenara yazıyordu... Bir mahalle, bir yol, bir bina: Vitry'de taş üstünde taş kalmayacaktı, mahvolacaktı kent. Ernesto titriyordu. Bir keresinde çocuklara yasak olan eski otobanın üstünde gökyüzündeki patlamaları işittiğini söylemişti. Yemin etmişti, patlamalar oradan geliyordu.

Yazın da kışın da anne yemek saatleri dışında çocuklarını mutfaktan kovardı. Çevrede birçok kez şikâyet konusu olmuştu onun bu tavn: Vitry'ye yeni gelenler onun çocuklarına bu şekilde muamele etmesini kabullenemiyorlardı. Çocuklar bütün gün dışarıdaydılar ve okula gitmiyorlardı. Ama bu şikâyetlere hiç kulak asmamıştı anne. Sosyal Yardım

kurumuna mı göndereyim onları, bunu mu istiyorsunuz? diyordu. Bunun üzerine bu insanlar şaşkın ve ürkek bir tavırla özür dileyip gidiyorlardı.

Küçük ve büyük, erkek ve kız kardeşlere göre anne açık ya da açık olmayan bir şekilde her gün bir şeyler kuruyordu içinde ve son derece önemliydi bu, dolayısıyla huzura ve sükûnete ihtiyacı vardı. Annenin bir yerlere doğru gittiğini herkes biliyordu. Onun eseri buydu, hareket halindeki bir gelecek, görünen ve görünmeyen ve ne olduğu bilinmeyen. Oylumunu kısıtlayan hiçbir şey yoktu çünkü onlara göre annenin yaptığı şeyleri tanımlamak mümkün değildi, çok özel şeylerdi bunlar. Bunları anlatabilecek sözcükler yoktu, çok erkendi henüz bunun için. Onun eserinin tam ve çelişkili anlamı yoktu, bunu anlatacak bir sözcük de yoktu. Ernesto'ya göre annenin sadece yaşamı başlı başına bir eserdi. Ve bu kaosu yaratan belki de sadece bu eserdi.

Annenin yazıp zar zor becerebilmesi eserine bir sonsuzluk katıyordu. Yağmurların okyanuslara düşmesi gibi bütün büyüklükler annenin eserine doğru gidiyordu... satmak istediği bu küçük çocuklar gibi, yazmadığı kitaplar gibi, işlemediği suçlar gibi... Ve başka bir zamada, başka bir rus treninde kışın yitirilen ve şimdi unutmanın katlettiği o âşık.

Evet, o başka yolculuk olmuştu, aynı şekilde Sibirya içlerinden geçen başka bir gece treninde başka bir zaman olmuştu. Böyle bir aşk olmuştu o zaman.

Anne, o trende ne işi olduğunu unutmuştu. Ama o aşkın henüz tamamiyle unutulmamış olduğunu söylüyordu, tamamiyle unutulmamıştı o aşk, yüreğindeki bu acıyı hatırladıkça saklayacaktı, bedeninde de hissediyordu bu acıyı.

Anne trene o adamdan önce binmişti. Yolculuk boyunca sevişmişlerdi. Anne o zaman on yedi yaşındaydı. O zaman Jeanne kadar güzel olduğunu söylüyordu. Birbirlerini sevdiklerini söylemişlerdi. Birlikte ağlamışlardı. Adam onu paltosunun içinde yatırmıştı. Kompartıman boş kalmıştı, hiçbir yolcu girmemişti içeri. Bütün gece bedenleri ayrılmamıştı birbirlerinden.

Vitry barlarından dönerlerken söz etmişti anne bu seyahatten. Aylar hatta yıllar boyunca trendeki o adamla karşılaşmayı umut etmişti. Dahası bu bekleyişin, onunla tattığı mutluluğun bir parçası olduğunu düşünüyordu. O gece, hayaünın eşsiz, muhteşem gecesiydi. Anne öylesine güçlü bir aşk yaşamıştı ki bu aşkı o gece Vitry'de hatırladığında bile titriyordu.

Çocuklar annenin anlatmış olduğu o anı hayatları boyunca unutmayacaklardı. O sırada hepsi oradaydılar, Jeanne ve Ernesto, erkek ve kız kardeşler. O anlatırken baba yatakta uyuyordu. Giyinik vaziyetteydi, ayağında yazlık ayakkabıları vardı, horluyordu, bir tarlada uyuyordu sanki.

Tren, şafak vaktinden biraz önce küçük bir istasyonda durmuştu. Adam bir çığlıkla uyanmıştı, eşyalarını toplamış ve korku içinde inmişti trenden. Geri dönüp bakmamıştı kesinlikle.

Tren tekrar hareket ederken aydınlık kapıda duran kadına doğru bakmıştı. Birkaç saniye sürmüştü bu. Daha sonra tren garda ezmişti onun görüntüsünü.

Anne ve baba aile yardımlarını aldıktan sonra içki içmek için kent merkezine giderlerdi; Beaujolais ve Calvados içerlerdi. Gece yarısına, kent merkezindeki barların kapanış saatine kadar sürerdi bu. Sonra Port-â-l'Anglais'ye, Vitry rıhtımındaki bistrolara inerlerdi. Daha sonra kendilerini eve götürecek kimse bulamayınca kimi zaman Vitry tepelerini tırmanırlar, 7 numaralı otobandaki kamyoncuları bulurlardı. Her zaman olmazdı bu. Ama eve dönüş sabahın dördünde olurdu böyle günlerde. O zaman erkek ve kız kardeşler umutsuzluğa kapılırlardı. Ellerinde olmadan endişe ederlerdi ve korktuklarının başlarına geldiğini, hiçbir zaman olmamış olan ana babalarını bir daha göremeyeceklerini sanırlardı.

Çocuklar için ölüm ana babaları bir daha görememekti. Ölüm korkularının nedeni buydu, onları bir daha asla görememek. Çocuklar açlıktan ölmeyeceklerini biliyorlardı. Çünkü kent merkezlerine yapılan bu gezilerde olsun, annenin birdenbire aldığı bir kararla yemek hazırlamadan yattığı akşamlarda olsun çocuklar Ernesto'nun hazırladığı Quaker OaPları yerlerdi ve Jeanne de onlara *A la claire fontaine* şarkısını söylerdi. Ve Ernesto onlara "küçük budalalar boşuna ağlayıp sızladınız, ne oldu" derdi.

Bazı geceler ölü gibi sarhoş olan ana babanın başına tuhaf, anlaşılmaz olaylar gelebiliyordu. Bir gün Porte de Bagnolet'de bulmuşlardı onları, niçin Porte de Bagnolet? Hiçbir zaman anlayamamışlardı bunu. Bir polis aracı Vitry'ye getirmişti onları. Bu olaydan sonra anne baba üç gün odalarından çıkmamıştı, kapılarını çocuklara açmak istemiyorlardı, cevap vermek de istemiyorlardı onlara. Jeanne ağlıyor, hakaret ediyordu onlara, ağlayarak onları öldüreceğini söylüyordu. Kapıyı açacak mısınız yoksa evi yakayım mı? Jeanne ciyak ciyak bağırıyordu, tahammül edilmez bir sesti bu. Çocukların hepsi ağlıyordu. Ernesto onları bodrum katına indirmişti.

Sonunda baba açmıştı kapıyı. Jeanne'ın yüzünü elleriyle gizleyerek bodruma inmesi onu büyük bir umutsuzluğa düşürmüştü. Ernesto yanına gitmişti onun. Jeanne Ernesto'ya belki haksız olduklarını, eğer ana babası gerçekten, bu kadar ölmek istiyorlarsa onları kendi hallerine bırakmak gerektiğini söylemişti.

Anne baba kimi zaman kent merkezine gitmiyor, odalarına kapanıyorlardı. Kesinlikle açıklanabilir bir nedeni yoktu bunun, son derece özel, kişisel bir olaydı. Ernesto'ya göre belki de ilkbaharın mayıs ayıydı nedeni. Bir önceki yıl ve daha önceki yılda da aynı şeylerin olduğunu hatırlamıştı. Anne çiçek açan kiraz ağacına, ilkbaharın aşırılığına tahammül edemediğini, bunları artık görmek istemediğini söylüyordu. İlkbaharın yeniden gelmesi ihtimali bunaltıyordu onu. Bütün Vitry halkı bu kadar güzel bir havadan, böylesi bir mavilikten büyük bir keyif duyuyordu, anne ise çiçek açmış kiraz ağacından nefret ediyordu. Pislik, diyordu ama bir yandan da ağacın budanmasını, mutfağı işgal eden dalların ucundaki küçük dalların bile kesilmesini yasaklıyordu.

Bir keresinde Ernesto Jeanne'a belki de yanıldıklarını, ana babalarının belki de sevişmek amacıyla odalarına kapandıklarını söylemişti.

Jeanne Ernesto'nun bu söylemiş olduklarından sonra sessiz kalmıştı. Ernesto uzun uzun kız kardeşine bakmış ve Jeanne da gözlerini kapatmak zorunda kalmıştı. Ve Ernesto'nun da gözleri kapanmıştı. Tekrar açtıklarında birbirlerine bakmak istememişlerdi. Daha sonraki günlerde konuşmamışlardı. Kendilerini yok eden ve konuşmaktan mahrum eden bu yeniliği adlandıramamışlardı.

O günden kısa bir süre sonra Ernesto erkek kardeşlerine ve kız kardeşlerine yanmış kitaptan pasajlar okumuştu ve bu pasajlar Kudüs kralı Davud'un oğlunun yaptığı işlerle ilgiliydi.

-Evler yaptım, diye bir cümle okumuştu Ernesto.

-Bağlar yaptım.

-Ormanlar, bahçeler oluşturdum. Her çeşit meyve ağaçları diktim, diye bir cümle okudu Ernesto.

-Ve sonra göller oluşturdum.

Ernesto bırakır okumayı. Kitap ellerinden kayar. Bırakır kitabı. Bitkin gözükür. Sonra tekrar okumaya başlar. Bu kez kitap yoktur elinde.

-Ormanı sulamak için, diye devam eder Ernesto, meyve bahçelerini, bahçeleri, çayırları sulamak için göller yarattım.

Ernesto durur, susar. Duvarın dibinde yatan Jeanne'a bakar. Gözlerini açan Jeanne da ona bakar.

Sonra Jeanne gözlerini yere doğru çevirir. Gene Ernesto'yu bırakır sanki. Ama Ernesto bilir ki Jeanne'ın, gözkapaklarının altında gördüğü kendisidir ve yanmaktadır Ernesto için. Ernesto Jeanne'ın gene de kendisine baktığını bildiği kapalı gözlerini okur.

-Öküz sürülerine ve koyun sürülerine sahip oldum, benden önceki Kudüs krallarından daha fazlaydı hayvanlarımın sayısı.

Ernesto gözlerini açar.

Uzanır. Bakışlarını duvarın dibindeki Jeanne'ın bedeninden çevirmek ister.

-Altın ve gümüş biriktirdim, kralların ve prenslerin zenginlikleri kadar zenginlik biriktirdim, diye devam eder Ernesto.

-Erkek ve kadın şarkıcılarım oldu, çok sayıda kadınım oldu.

-Bütün İsrail krallarından büyük oldum, diye haykırır Ernesto ve zekâmı kendime sakladım.

Uyumuş gibiydi Ernesto. Ama haykırır. Ernesto uyumuştu sanki ve uykusunda bağırıyordu.

-Gözlerimin arzu ettiği her şeye sahip oldum, diye bağırır Ernesto.

-Yüreğime hiçbir şeyi yasaklamadım, hiçbir aşkı, hiçbir zevki.

Ernesto kalkar. Kitabı tekrar eline alır. Önce okumaz. Titrer. Ve sonra tekrar okumaya başlar.

-Ve sonra, der Ernesto, ellerimin yaptığı bütün eserleri ve bunları yapmak için çektiğim zahmeti düşündüm.

-Ve işte: her şeyin boş olduğunu anladım. Hiçbir şeyin hiçbir anlamı yok. Rüzgârın peşinden koşuyoruz.

Çocuklar İsrail kralının yaptıklarını büyük bir dikkatle okuyorlardı. Bu insanların, İsrail krallarının şimdi nerede olduğunu sormuşlardı.

Ernesto öldüklerini söylemişti.

Nasıl? diye sormuştu çocuklar.

Ernesto onların zehirli gazla boğulduklarını ve yandıklarını söyledi.

Erkek ve kız kardeşler bu meseleyle ilgili bir şeyler duymuşlardı hiç kuşkusuz. İçlerinden bazıları 'ha, tabi, evet, biliyorduk bunu' dediler.

Bazıları da kitabın bulunmasından sonra olduğu gibi ağlamışlardı.

Sonra gene yağmura ve göllere dönmüşlerdi. En çok sevdikleri şeyler...

Erkek kardeşlerden biri şöyle demişti: en hoşuma giden ormanlar oluşturmasıydı. İçinde suyu olan göllerin nasıl yapılacağını ise anlayamıyordu.

Erkek kardeşlerden biri de yağmuru çok sevdiğini söyledi. Kralın göllere yağmur yağdırması ve daha sonra ormanları ve bahçeleri sulaması.

Kralın zekâsı erkek ve kız kardeşleri büyülemişti.

Boşluk, anlamsızlık, hiçlik. Erkek ve kız kardeşler tam olarak anlayamamışlardı bunu. Kızkardeşlerden biri çok güzel, çok çekici kıyafetleri düşünmüştü. Ama rüzgârın peşinden koşmayı anlayabiliyorlardı. Vitry tepelerinin altında, ıssız otoban dolayısıyla biraz biliyorlardı. Ernesto rüzgârın bilgi denen şeyden başka bir şey olduğunu söylemişti. Bilginin aynı zamanda rüzgâr olduğunu, hem otobanda esen, hem de zihinlerdeki rüzgâr olduğunu söylemişti.

Büyük erkek kardeşlerden biri bilginin nasıl, hangi resimle düşünüldüğünü sormuştu.

Ernesto'nun cevabı: Resmi yapılamaz onun. Çünkü hiç dinmeyen bir rüzgâr gibidir. Yakalanamayan bir rüzgâr gibi, hiç durmayan bir rüzgâr, sözcüklerden, tozdan oluşan... gösterilemez, yazılamaz, çizilemez.

Jeanne Ernesto'ya bakar. O da güler. Jeanne gülünce bütün erkek ve kız kardeşler de güler.

Çok var mı bunlardan, diye sorar çok küçük bir erkek kardeş.

Epeyce, der Ernesto, öyle sanılıyor ama yanılıyorlar.

Ne kadar, diye sorar küçük erkek kardeş.

Hiç ve birçok, diye karşılık verir Ernesto.

En küçük erkek kardeş kızar. Birini tanıdığını, Vitry'li küçük bir kızı tanıdığım, onun zenci olduğunu, Afrika'dan geldiğini bildiğini, adının Administrative Adeline olduğunu söyler.

Ağlayan ve haykıran ortanca kardeşlerden biri:

Tam bir delisin sen Ernesto.

Ernesto güler. Sonra Jeanne güler. Ve sonra hepsi güler. Ve sonra Ernesto onlardan Vitry'deki son İsrail krallarını, ana babalarını unutmamalarını ister.

İlkbahar geldiğinde çocuklar yaldızlı bir pembeliğe bürünüyorlardı ve saçları da aynı rengi alıyordu, kızıl, neredeyse pembe bir kumrallığa dönüşüyordu renkleri. Çok güzeldiler. Vitry'de bazı insanlar şöyle diyorlardı: yazık, bu kadar güzel çocuklar... insanın dili varmıyor... Neye dili varmıyor, diye soruyorlardı. Terkedilmiş olmaları, diye cevap veriyorlardı.

Baba ve anne Vitry'de tanışmışlardı. Emilio Crespi İtalya'dan geldiğinde oraya yerleşmişti. Ve bir inşaat şirketinde duvara ustası olarak iş bulmuştu Vitry'de. Vitry'de kent merkezine yakm bir yerde İtalyanler Evinde kalıyordu.

Emilio Crespi iki yıl boyunca yalnız yaşamıştı ve sonra çocukların anneleriyle tanışmıştı; anne de İtalyanlar Evinde her yıl yapılan şenliğe katılmak üzere yalnız gelmişti oraya ve yirmi yaşındaydı.

Adı Hanska Lisovskaya'ydı. Polonya'dan geliyordu. Polonya'da doğmamıştı. Ailesinin Polonya'ya gitmesinden önce doğmuştu. Ukrayna ve Urallar arasında yaşayan karışık halkların içinde bir yerde, bir köyde doğduğunu söylemişti annesi, neresi olduğunu hiçbir zaman öğrenememişti.

Krakov'da rastladığı bir Fransız Paris'e götürmüştü onu. Paris'e varır varmaz terketmişti kendisini ve nedenini de hiçbir zaman söylememişti. Ondan kaçmak için iki gün yürümüştü. Vitry'de bulmuştu kendini ve orada durmuştu. Dinlenmek ve iş bulmak için belediyeye gitmişti. Yirmi yaşındaydı, saçları kumraldı, kızıl bir kumrallık... gök mavisi gözleri vardı, teni de PolonyalIlara özgüydü. Hemen iş'bulmuştu.

Emilio yakışıklıydı, esmerdi, inceydi, gözleri açık renkti, güler yüzlü ve sevecendi, çekiciydi. Şenlik akşamı, Emilio'nun odasına gitmişti. Bir daha hiç ayrılmamışlardı birbirlerinden.

İlk çocuğunu doğuruncaya kadar belediyede temizlik işleri yapmıştı. Belediyedeki işinden sonra dışanda hiç çalışmamıştı. Emilio Crespi, üçüncü çocukları doğuncaya kadar duvarcı ustası olarak çalışmıştı. Daha sonra o da hiç çalışmamıştı.

Mesele annenin güzel olması değildi, bu konuda kesin bir şey söylemek mümkün değildi, mesele buydu. Güzel olmak, bunu bilmek ve güzel

olmayan biri gibi davranmak. Güzel olduğunu bildiğini unutmak, kendine karşı kötü davranmak, buna engel olamamak.

Baba için, annenin geçmişini düşünmek, hayal etmek çok zor oldu. Hayatına bir yıldırım, bir ateş gibi, kraliçe gibi düşen, umutsuzluğa mahkûm çılgın bir mutluluk gibi gelen bu kadın kimdi. Evdeki bu insan kimdi? Yüreğinin karşısında? Bedeninin karşısında? Hiçbir şey... anne, gençliğini aydınlatabilecek hiçbir şey söylememişti hiçbir zaman, karanlık ve anlatılamayan bir eski yaşam... Anne günün birinde bu geçmişin büyük acılara ve sıkıntılara neden olacağını hiç bilememişti.

Ve sonra, günün birinde çocuklar gelmişti. Çocukların her biri babanın sorusuna, bu kadının kim olduğu sorusuna bir cevap olmuştu. Bu kadın onların anneleriydi, aynı zamanda da babalarının karısıydı. Sevgilisi.

Çocuklarının doğmasıyla birlikte acı terketmişti babayı. Ve sonra çocuklar babaya başka bir acı vermişlerdi. Bu acıyı, bu yeni acıyı kabullenmişti baba. Okul, sınıf, öğretmen. Masasında oturuyor. Yalnız. Öğrenci yok. Ernesto'nun annesiyle babası giriyorlar içeri. Günaydın diyorlar birbirlerine.

Hepsi: Günaydın Mösyö. Günaydın Madam. Günaydın. Günaydın Mösyö.

Sessizlik.

Baba: Oğlumuz Ernesto'nun artık okula gelmek istemediğini haber vermek için geldik.

Öğretmen anne babaya bakar, yorgun ve kayıtsız bir hali vardır. Baba devam eder konuşmaya.

Baba: Onu okula göndermek gerektiğini bildiğimizden, buna mecbur olduğumuzdan, mecbur olduğumuzdan ve hapse atılmak istemediğimizden, size geldik ve vermek....

Anne: Haber vermek için, demek istiyor, Efendim, size bilgi vermek. Sizi bilgilendirmek için.

Öğretmen: Açık olun, Mösyö, rica ediyorum... Tekrar edelim: neyi söylemek için görmeye geldiniz beni?

Baba: İşte ben de onu söylüyordum ya...

Öğretmen: Yanlış anlamadıysam, oğlunuz Ernesto okula gelmek istemediği için.

Anne baba: Evet, evet.

Öğretmen, cafcaflı bir ifadeyle: Bakın mösyö, buradaki dört yüz seksen üç çocuktan hiçbiri okula gelmek istemiyor. Hiçbiri. Nereden biliyorsunuz ki?

Anne baba susar. Öğretmenin bu cevabı vereceğini biliyorlardır. Öğretmen güler. Anne baba da güler. Susarlar. Şaşırmamışlardır. Öğretmenle birlikte gülerler.

Öğretmen: Siz hiç okula gitmek isteyen bir çocuk tanıyor musunuz?

Anna baba cevap vermez.

Öğretmen: Zorluyoruz onları Mösyö, zorluyoruz, bağırıyoruz, çağırıyoruz, ısrar ediyoruz. (Ana baba karşılık vermiyor.) Söylediğimi anlıyor musunuz?

Ana baba sakin ve huzurlu.

Anne: Anlıyoruz ama biz çocukları zorlamıyoruz Mösyö.

Baba: İlkelerimize ters, Mösyö. Kusura bakmayın.

Öğretmen ana babaya bakar, şaşkındır, sonra gülmeye başlar çünkü çok sever bu ana babayı.

Öğretmen: İşte buna diyecek yok, itiraf ediyorsunuz yani...

Ana baba öğretmenle birlikte gülerler.

Anne: Şunu belirtmemiz gerekir müdür bey, bu şartlarda hiç kimse bu çocuğu okula gitmeye zorlayamaz. Ötekiler için bir şey söylemiyorum ama bu çocuk, hayır, hiç kimse başaramaz bunu.

Öğretmen ana babaya bakar. Komik bir öğretmendir bu. Birdenbire haykırır.

Öğretmen: Peki bir çocuğa okula gitmesi için baskı yapılamamasının nedeni nedir? Nedir? Nasıl bir zaman kaybıdır bu biliyor musunuz... Deli oluyorum... Hoşuma gitmiyor bu... (sessizlik). Evet Madam, size söyledim, galiba...

Anne: Özür dilerim, Mösyö, dinliyordum sizi...

Öğretmen rahatlar ve keyiflenir.

Öğretmen: Çocuklara baskı yapılamaz mı yani?

Sessizlik. Ana baba birbirlerine bakarlar.

Anne: Evet... Yani... o bir istisna... O çok büyük, çok büyük, çok güçlü...

Baba: Yirmi yaşında gösteriyor ve on iki yaşında. Anlıyor musunuz.

Öğretmen: Tabii... Allahallah... ne demek oluyor bu...

Baba: Yani demek istiyoruz ki... Sözgelimi onu evden dışarı çıkaramayız. Fiziki bir imkânsızlık bu, Müdür bey.

Uzun bir sessizlik. Genel bir şaşkınlık, Üçü de yorgun düşmüştür. Sessizlik.

Öğretmen bitkin bir tavırla: Peki bunun dışında, iyi misiniz?

Anne: İyi... Ya siz Mösyö?

Öğretmen: Yani... Uğraşıyoruz işte... Başka ne gelir elimizden...

Anne baba: Kesinlikle... uğraşıyoruz... işte... yaşıyoruz...

Öğretmen: Öyle.

Sessizlik. Öğretmenin aklına bir şey gelir.

Öğretmen: Bu durumda iş çok kolay, bulunduğu yerde küçük bir okul yapanz ve o da orada bulunmak zorunda kalır.

Üçü birden gülerler. Sonra üçü birden ciddileşirler gene.

Anne önce kocasma, sonra da öğretmene döner.

Anne: Aynca müdür bey, her şey size söylediklerimizden ibaret değil, çok daha önemli... başka bir şey var... Bahaneleri... Çok özel.

Öğretmen sahte bir ciddi tavır alır gene.

Öğretmen: Ah! Ciddi ve metodik olalım... yapacak başka işlerim var benim, bekleyen bir yığın insan var...

Anne baba: Aman tanrım! Çok abartıyorsunuz...

Öğretmen: Öncelikle: çocuğunuz Ernesto niçin okula gitmek istemediğini söylüyor mu?

Baba, biraz düşündükten sonra: Tabii... evet... Her şey burada tıkanıp kalıyor. Eşimin de söylemek istediği buydu zaten... Çocuğumuz diyor ki mösyö, sıkı durun lütfen, diyor ki: artık okula gitmeyeceğim çünkü okulda bana bilmediğim şeyleri öğretiyorlar.

Öğretmen, düşünür: tuhaf bir hikâye bu her şeye rağmen.

Anne baba: Evet, tuhaf...

Sessizlik.

Öğretmen: Nasıl bir çocuk bu?

Baba biraz sabırsızlanır.

Baba: Dev gibi. Kaç kez söyleyeceğiz bunu size mösyö... Küçük ve dev gibi.

Öğretmen: Affedersiniz...

Anne: Esmer. On iki yaşında. Sessiz olduğunu da söylememiz gerekir.

Öğretmen düşünür. Anne baba düşünürken seyrederler onu. Sessizlik.

Öğretmen: Anlıyorum... vahşi hayvan gibi bir şey...

Anne: Aman müdür bey yani, siz de, hiç alakası yok. Hiçbir şeye kızmaz o, görülmemiştir sinirlendiği... hiç onun kızdığını hatırlamıyorum... içindedir esas onun her şey, anlıyor musunuz... dış görünüş olarak öyledir... büyük gösterir ama aslında içi öyle değildir, çok derli topludur aslında... anlıyor musunuz müdür bey... öyle bir çocuktur ki....

Baba: Siz müdür bey, sadece siz varsınız yani bu çocuğu anlama konusunda... Bu çocukla ilgili olarak bir komediye gerek yok yani... anlıyor musunuz...

Anne, tekrar söze girer;... hiç bir şey kesinlikle etkileyemeyecektir Mösyö... gerçek olmayan bir şeye inandıramazsınız onu, mümkün değildir Müdür bey... ve ben öyle sanıyorum öldürmek sanki daha iyi, hemen yani...

Öğretmen: N e dediniz madam?

Anne: Hiç Mösyö, hiç... Artık konuşmamam gerekiyor, kapatalım bu konuyu. Ağlatacak beni bu çocuk...

Öğretmen: Affedersiniz Madam...

Anne: Kabahat bende Mösyö... Ernesto'yu bırakmak gerekir Mösyö.

Öğretmen babaya ve annaye bakar.

Öğretmen: Nereye bırakmak Madam?

Anne: Olduğu yere Mösyö.

Sessizlik. Sükûnet geri gelir.

Öğretmen: Bunun dışında... Ernesto üzüyor mu sizi?

Anne baba rahatlamışlardır biraz.

Baba: Hayır, böyle bir şey söyleyemeyiz.

Baba, anneye bakar: Öyle değil mi... Böyle bir şey söyleyemeyiz...

Anne: Hayır yok böyle bir şey. Üzmüyor...

Ana babanın konuşması öğretmeni etkilemiştir.

Öğretmen: Yemek...? Çok yiyor mu?

Baba: İştahı iyi, öyle değil mi Eugenia?

Anne: Yani... yavrucak yemesi gerektiği kadar yemiyor... babası, annesi, erkek ve kızkardeşleri için fedakârlıkta bulunuyor... ama fena sayılmaz gene de...

Öğretmen: Getirebilir misiniz buraya Ernesto'yu?

Sessizlik. Ana baba birbirlerine bakarlar, yeniden endişelenirler.

Baba: Ne yapacaksınız ona?

Öğretmen babayla "erkek erkeğe" konuşma tavrına girer.

Öğretmen: Konuşacağım. Akla davet edeceğim. Mantıklı olmasım isteyeceğim. Konuşmak. En önemlisi bu. Konuşmak. Krizi çözmek. Yönetmek.

Baba önce bir şey söylemez. Anneyi gösterir.

Baba: Siz onun söylediklerini hiç anlamadınız o halde...

Öğretmen: Hiç.

Anne baba yeniden endişeli bir halde birbirlerine bakarlar.

Baba, kısa bir sessizlikten sonra: Ona kaba davranmamak gerekir, Mösyö, sinirlendirebilir bazen insanı... çünkü... o... çok kuvvetli, dirençlidir... ve tahammül edemez pek saldırılmasına...

Öğretmen: Peki.

Sessizlik. Öğretmen gülmez. Düşünür.

Öğretmen, ana babaya bakar: nasıl olmuş da ben bu Ernesto'yu doğru dürüst farkedememişim, anormal boyuyla... anlamıyorum.

Anne: Başkasıyla karıştırdınız belki, Mösyö...

Öğretmen: Olabilir... Miyop muydu?

Anne: Hayır, hayır, Mösyö gözleri açık renktir.

Baba ve öğretmen aynı şekilde, aniden büyülenmiş gibi birbirlerine bakarlar.

Öğretmen: Sizin gözleriniz gibi Madam.

Anne: Evet Mösyö.

Sessizlik. Anne yere bakar.

Öğretmen: Ben galiba Vitry[7] deki haytalardan biriyle karıştırdım onu.

Anne: Tamam işte... Daha ileri gitmenize gerek yok Mösyö... mesele budur.

Sessizlik. Genel bir boşluk. Bakışırlar. Öğretmen söyleyeceğini unutur. Sonra zorla konuşmaya başlar.

Öğretmen: Nerelisiniz siz?

Baba karısını gösterir.

Baba: O KafkasyalI, yani... oralardan... ben İtalyan. Po vadisinden... Evet... birçok kuşak... üzüm toplamak için gidiyorlarmış... Ya siz Mösyö?

Öğretmen hiç duraksamadan: Seine-Maritime. Caux ülkesi. Brey havzasına yakın... biliyor musunuz...

Anne baba birbirine bakar. Tanımazlar. Hiç tanımazlar. Bilmezler. Hiç bilmezler.

Ana baba biraz daha bekler.

Aradan zaman geçer. Hiç kimse hareket etmez.

Baba: Bize ihtiyacınız yoktur artık herhalde Mösyö?

Öğretmen:... hayır, hayır... yani... Hayır.

Aradan gene zaman geçer.

Öğretmem tam bir suskunluğa gömülür. Büinmez bir hikâyenin içine dalıp gitmiştir.

Öğretmen sonra alçak ama anlaşılır bir sesle Alain Souchon'un şarkısını söylemeye başlar: *Allo maman bo-bo.* Ana baba şaşkın bir halde sonuna kadar dinlerler şarkıyı. Aradan gene zaman geçer. Ve hiç kimse haraket etmez.

Sonra öğretmen uyuya kalır.

Ana baba onun uyumasını seyrederler. Ve sonunda kalkarlar. Çok sessiz hareket ederler, öğretmen farketmez onları. Ve okuldan çıkarlar.

Çocukları güldüren babaydı.

Akşam yemek vaktiydi. Baba bazı kelimeleri tekrarlayıp duruyordu. Nasıl gidiyor işler -ben sonuncudan doğmadım. Neyin sonuncusu? Unutmuştu. Babanın belki güldürecek bir şey söyleyebilecek olması güldürüyordu çocukları. Annenin sırtı dönük olduğunda babanın hali çocukları kırıp geçiriyordu. Bakışlarıyla anneyi bir sır ve bir felaket haline getiriyordu.

Baba kendisini de annenin bir çocuğu gibi görüyordu.

Baba çocukları güldürmeye başladığında çocuklar kendilerinden geçiyorlardı. Baba, onları güldürmek için ne yaparsa yapsın, katılıyorlardı çocuklar. Bir şey yapmasa da söylemese de kınlıyorlardı gülmekten çocuklar. Patates tavaları -"daha yok mu" diye soruyordu sanki-ve çocuklar katıla katıla gülüyorlardı. Böyle bir kez başladı mı ne yaparsa yapsın güldürüyordu.

Anne bazen çocukları için mahsus Rus ninnisi *La Neva'* yi söylüyordu. Anne *La Neva'* nın sözlerinden neredeyse hiçbir şey hatırlamıyordu. Ve baba başlıyordu şarkıyı söylemeye yarım yamalak rusçasıyla. Bu kez de anne katıla katıla gülüyordu ve ne doğru ne de yanlış rusçadan haberleri olan çocuklar da başlıyorlardı gülmeye. Bu kalabalık ailede ne olup bittiğini görmeye gelen komşular da gülüyorlardı.

Anne ninnisiyle böyle zamanlarda, çocuklar ve baba coşkunun doruklarındayken devreye giriyordu.

Böyle gecelerde anne, çocukların mekânı ve kendi yaşamının zamanını doldurmalarından büyük keyif duyuyordu.

Baba da gene böyle anlarda, anne ve bütün çocukları gülerken Ernesto'nun söylediklerine, Vitry'nin en mutlu insanları olduklarına inanıyordu. Babanın mutluluğu çocuklarının mutluluğuydu. "Bundan daha mutlu olamam" diyordu. Ve çocuklar da yeniden katıla katıla gülmeye başlıyorlardı ve baba gülerken ağlamaya başlıyordu zevkten.

Ama baba bazen de İtalyan olduğunu, Po vadisinden olduğunu hatırlıyordu, -şöyle diyordu bazen: "Kimileri benim Popo vadisinden olduğumu anlayamıyorlar". Ve o zaman da birdenbire İtalyanca konuşmaya başlıyordu ama çocukların bilmediği bir İtalyanca... çok hızlı, bozuk, çok çirkin, çok kirli, çok kötü... bu İtalyanca onun ağzından yaşamının sonu gelmiş gibi çıkıyordu ve bu çocuk çağlayanından önceki başka yaşamından kalanları boşaltıyordu ve rahatlıyordu sanki. Böyle zamanlarda çocuklar

endişeleniyorlardı, babalarının delirmesinden korkuyorlardı, üstüne atılıyorlardı ve kendilerini tanıyıncaya kadar vuruyorlardı ona. Kimim ben, söyle bakalım. Baba sonunda, sen üç numarasın, Paolo'sun sen, diyordu.

Bunların dışında, baba hiçbir iş yapmıyordu. Her gün, durmaksızın soğanlı patates yiyordu. Aile yardımlarıyla ve işsizliğiyle uğraşıyordu. Ne anne ne komşuların söyleyebilecek bir şeyleri vardı onun bu müthiş tembelliğine.

Baba çocuklarını çok seviyordu ama annenin kurmuş olduğu düzene de saygılıydı. Çocuklar asla kendiliklerinden eve giremezlerdi. Ernesto ve kız kardeşi Jeanne dışında. Çocuklara yemek vaktini haber verme görevi de babanındı. Islık çalıyordu ve çocuklar koşarak geliyorlardı. Ellerini yıkıyorlardı, anneleri kesinlikle isterdi bunu, sabahları da duş... Sonra ne varsa silip süpürüyorlardı. Kimi zaman anne acıkmış olmazdı. Baba her zaman çocuklarıyla birlikte yerdi, onlar kadar iştahlı olurdu.

Vitry'de özellikle kadınlar ve anneler söz ederlerdi onlardan: bu insanlar günün birinde çocuklarını terkederler, diyorlardı: yazık, bu kadar güzel çocuklar... okula gitmiyorlar... eğitim yok... bir şey yok... evlat edinmek isteyenler var ama ana baba hiç kulak asmıyor... bu insanlar, aile yardımları, yardımlarla yaşıyorlar, anladınız mı beni...

Bu sokak dedikoduları kimi zaman çocukların kulaklarına gidiyordu. O zaman Ernesto babanın inandığı şeyi tekrarlıyordu. Bırakın konuşup dursunlar, diye bağırıyordu Ernesto, Vitry'nin en mutlu çocukları biziz. Ve Ernesto'nun haykırdığı bu gerçek karşısında çocuklar o başdöndürücü mutluluklarına teslim oluyorlardı ve kafalarına, kanlarına bir hayvan saldırıyordu sanki. Ve hatta kimi zaman mutluluk, korkmadan kafa tutamayacakları kadar büyük olabiliyordu.

Ernesto ve Jeanne evi yatak odasından ayıran ve belediyenin yaptığı o açık koridorda yatıyorlardı. Ernesto ve Jeanne birlikte yattıklarından erkek ve kız kardeşler uykularında onlarla birlikte olduklarına inanıyorlardı. Çünkü en küçüklerin annenin yapmasından korktukları şeyin adı terketme değil ayrılıktı... anneden ayrılma, babadan ayrılma, öteki çocuklardan ayrılma... Bir anlamda terkedilmişlerdi ve biliyorlardı bunu ama bu terkedilme durumu hepsinin ortak kaderiydi ve hepsi birlikte kalmışlardı ve bunu da biliyorlardı. Birbirlerinden ayrı olmayı düşünmek bile istemiyorlardı.

Çocuklar böyleydi işte, terkedilmelerini anlıyorlardı. Anlamadan anlıyorlardı çocuklar. Terkedilmenin ne olduğunu anlamadan anlıyorlardı. Doğal bir şeydi sanki bu. Belli bir dönemde çocuklarm terkedilmesi, ellerin açılması ve onların bırakılması, doğal bir şeydi. Çocuklar en güzel bilyalarını yitiriyorlardı o zaman. Annelerine sarılmaları, onları bırakmak istememeleri de normaldi. Onların, erkek ve kız kardeşlerin kafalarındaki mekân duygusu yaşamlarının ilk yıllarındaki duyguydu. Sözgelimi karanlık mekânlar, kavranamayan, anlaşılamayan korkular, ıssız otobanlar, fırtınalar, karanlık geceler, rüzgâr. Rüzgârın kimi zaman ne söylemek istediğini, niçin bağırdığını anlamak mümkün müdür... Çocukların bütün korkularının kaynağı Tanrıydı ve düşünce, bu korkular yüzünden avunamıyordu çünkü düşünce de korkunun bir parçasıydı. Çocuklar kovulmalarını, mahrum edilmelerini kabulleniyorlardı, bunlara karşı söyleyecek bir şeyleri yoktu ve her şeyi oluruna bırakıyorlardı. Annenin acımasızlığını seviyorlardı. Anneyi seviyorlardı. Anne tarafından terkedilmeyi seviyorlardı. Anne korkularının çoğunun kaynağıydı, çocukların korkularının... Ernesto ve Jeanne... erkek kardeşler ve kız kardeşler, onları babaları ve anneleri kadar seviyorlardı ama onları çok iyi tanıyorlardı ve hiçbir biçimde korkmuyorlardı onlardan. Ernesto ve Jeanne ana babalarının yerini dolduramazlardı kesinlikle... özellikle bunlar çocuklarına kızdıklarında... neredeyse her gün... onları evi terketmekle tehdit ettikleri zaman... çocukların ulaşamayacakları bir yere gitmekle tehdit ettiklerinde... orada umutsuz ve her şeyden kurtulmuş bir halde yaşayabilecekleri tehdidini savurduklarında...

Bu hikâyede bir de babanın, annenin evde ya da başka bir yerde, öğleden sonra bütün gün yalnız kalmasına tahammül edememesi vardı. Anneyi hiçbir yerde yalnız bırakmaya tahammül edemiyordu. Hep kaçmasından ve ortadan kaybolmasından korkuyordu, karanlık yerlere gitmesinden endişeleniyordu... Vitry limanındaki barlara... Fransa'nın doğusundaki, Almanya yollarına açılan yerlere, bu kadının kesinlikle gelmiş olduğunu sandığı Avrupa'nın merkezindeki karanlık ve kıyışız yerlere kaçıp gitmesindan korkuyordu...

Anne de babayla ilgili olarak aynı endişeleri taşıdığından -o olmadan kaybolacağı endişesi- öğleden sonraları yalnızdılar ve evde birlikteydiler, bir anlamda birbirlerini kollamaya mecburdular. Ama kesinlikle farkında değildiler bunun.

Kimi zaman, ansızın, özellikle kış günlerinde babaya kendi çocukları sıkıntı veriyordu ve onları görmeye, bodrum katındaki o yere koşuyordu... onların, içinde çocukların etkisiyle hayranlık uyandıran bir biçimde hassaslaşan Vitry'nin hafif ve kırılgan bir şekilde yüzdüğü banliyöler yumağında kaybolmalarından ve çok geç gelmelerinden korkuyordu. Ama çocuklar, kışın, soğuk, rüzgâr ve korku yüzünden hep bu bodrumdaydılar. Ve baba orada da terkedilmiş olduklarını görüyordu onların. Bu mekân terkedilmenin mekânıydı ve bu terkedilme durumundan baba sorumlu tutuyordu kendisini. Bazen ağlıyordu ve nedenini anlatıyordu onlara. Onları çok sevse de -baba biliyordu bunu- olabildiğince çok sevmiyordu... böyle diyordu. Bu kadın yüzünden, diyordu, güya bir Sibirya treninde rastladığı, verebileceği bütün aşkı almış olan anneleri yüzünden... Böyle konuştuğunda çocukları kesinlikle inanmıyorlardı ona ama çok uzun zamandan beri, Sibirya'daki o gece treninden çok daha öncesinden beri çılgınca sevdiği bu kadına sıkıntı vermeden edemiyordu. Baba tabii ki biliyordu bunu, çocukların sevgisi bir çocuk sevgisiyle, tek bir insan sevgisiyle aynı değildi ama, çocukları genel bir sevgi nostaljisi tattırmışlardı ona ve o şimdi, tercihini ezici bir biçimde bu kadın için kullandıktan sonra, kendisine karşı hiç tükenmeyen bir sevgi duymaya başladıktan sonra asla bulamayacaktı bu nostaljiyi. Öte yandan bu kadın, çocuklarının babası da olsa bir erkek tarafından bu şekilde sevilmekten hoşlanmıyordu çünkü biliyordu ki ve sadece o biliyordu ki hiçkimse, kim olursa olsun böyle bir sevgiyi hak etmiş bir insan yoktur. Baba sürekli, her fırsatta kendisine günün birinde, bir gün kendisinden kurtulacağını söyleyen bu kadını kaybetme korkusu içinde yaşıyordu. Baba biliyordu bunu, aradan bu kadar yıl geçtikten sonra biliyordu... Ernesto da biliyordu.

Ve baba, anneyi hiç değişmeyen bir tutkuyla, genellikle başka bir objeye ayrılmış bir tutkuyla seviyordu... bu tutku kadını kaçırıyordu ve onu da öldürüyordu.

Bu kadını bu kadar sevimli yapan, çekiciliğinin kesinlikle farkında olmamasıydı. Bu çekiciliğin kaynağı kadının kendisinin farkında olmamasıydı, bu nedenle onu sevmek umutsuz bir vaka oluyordu. Babanın katlanamadığı onun karşısında bu tutkuyla tek başına kalmasıydı ve bunu ona söyleyememesiydi. Çocuklar babanın, bu kadının, annelerinin karşısındaki kaderini sezmeye başlamışlardı yavaş yavaş.

Bir keresinde, küçük erkek kardeşlerin bir büyüğü şöyle demişti babaya: anlattıkların doğru değil, sen annemizi bir Sibirya treninde bulmadın, o trende annemle karşılaşan başka biri, sen o zaman annemi tanıyordun, olur olmaz şeyler anlatıp duruyorsun sen... Baba hiç cevap vermemişti ama daha sonra annenin iğrenç ihanetinden tekrar söz etmeye başlamamıştı.

Bir keresinde, çok uzun zaman sonra baba, Ernesto'ya, erkek ve kız kardeşleri mutlu etmek için yalanlar uydurduğunu söylemişti. Ernesto babasına inanmıştı.

Anne bu seyahati çocuklara anlattıktan sonra Jeanne'a da anlatmıştı. Babasına bir gece treninde rastladığında çocukların henüz bebeklik çağında olduklarını söylemişti. Bu hikâyeyi dinlemek aylar boyunca en büyük arzuları olmuştu. Anne tereddüt etmişti bu konuda: çok tehlikeli demişti.

Daha sonra baba bu tren hikâyesini tahrif etmişti ve bunu annenin karakterinin genel bir verisi olduğunu söyleyecek kadar ileri gitmişti, onun bir orospu olduğuna, onu öldürebileceğine, aşklarını öldürebileceğine, daha sonra da intihar edebileceğine inandırmak istemişti onu. Hiçbir şey önemli değildi artık. Çocuklar bile.

Sonra günün birinde baba bundan hiç söz etmez olmuştu.

Bodrum katındaki o mekânda babanın çocuklarından başka çocuklar vardı ve sadece annelerine sıkıntı veren çocuklar yoktu, başka, zengin çocuklar da vardı. Ama baba oraya gittiğinde bütün çocuklar mutlu oluyordu, kendi çocukları da başka çocuklar da... Ve hatta baba onların karşısında ağladığında çocuklar mutlu oluyorlardı, babalarının "mutsuz olduğunu görmenin" verdiği acı içinde bile mutlu olduklarını söylüyorlardı. Baba böyleydi, böyle yaşıyordu, çocuklarla derin bir ilişki içindeydi, onların acımasızlığı, sevgileriyle birlikte...

Öğretmen anne babayı korkutmuştur. Emilio'ya göre devletin denetimindeki her otorite, en masumu, en zararsızı da olsa hukuksal bir otoritedir.

Emilio buna o kadar inanmıştır ki sonunda anne de inanır.

Dolayısıyla öğretmen istediğine göre Ernesto'yu göstereceklerdir ona. Çünkü öğretmen bir şey söylediğinde herkes inanır. Onları suçlasaydı da haklı olurdu, herkes hiçbir kanıt aramadan hak verirdi ona. Öğretmen okulun, araç gerecin ve çocukların sahibidir. Onun üstünlüğü kesinlikle inanmak istediği şeye inanmasıdır. Ernesto'nun okula gitmesine gerek

olmadığını söylüyorsa böyle bir karar alabilir. Bu şansı tepmemek gerekir Nataşa.

Ernesto'nun annesiyle babası okula gittiklerinde öğretmen, orada, büyük sınıftadır. Öğrencilerin oturduğu sıralardan birine oturmuştur. Güler yüzlüdür bu öğretmen.

Baba, anne, Ernesto içeri girerler. Ve günaydın Mösyö, günaydın, günaydın, günaydın Madam, günaydın Mösyö diye karşılık verir öğretmen.

Öğretmen bu insanlara bakar, unutmuştur onları. Şaşkın bir hali vardır. Ne için geldiklerini kestirmeye çalışır. Sonra, ansızın, öğretmen Ernesto'yu görünce hatırlar. Öğretmen ve Ernesto birbirlerine bakarlar.

Öğretmen: Ernesto siz misiniz?

Ernesto: Evet efendim.

Sessizlik.

Öğretmen çok dikkatli bir şekilde Ernesto'ya bakar. Hem hatırlar hem hatırlamaz.

Ernesto: Sınıfın en arkasındaki sırada oturuyordum Mösyö.

Öğretmen: Tabii... tabii... Tanımadım sizi ama... aynı zamanda da...

Ernesto: Ben sizi tanıyorum Mösyö.

Anne öğretmene Ernesto'yu gösterir, özür dileyerek ama riyakâr bir tavırla, aslında gurur duymaktadır çocuğuyla.

Anne: Görüyorsunuz nasıl bir çocuk olduğunu öğretmen bey.

Öğretmen: Görüyorum.

Öğretmen gülümser.

Öğretmen: Eee, eğitimi reddediyorsunuz Mösyö öyle mi?

Ernesto öğretmeni uzun uzun süzdükten sonra konuşmaya başlar. Çok tatlıdır Ernesto...

Ernesto: Hayır, öyle değil Mösyö. Okula gitmeyi kabul etmiyorum, Mösyö.

Öğretmen: Niçin?

Ernesto: Gerek olmadığı için diyelim.

Öğretmen: Neye gerek yok?

Ernesto: Okula gitmeye (sessizlik). Hiçbir yaran yok (sessizlik). Okula giden çocuklar, terkedilmiş çocuklar. Anne çocukları, terkedilmiş olduklarını öğrenmeleri için gönderiyor okula. Böylelikle geri kalan yaşamım onların sorunlarından kurtulmuş olarak geçiriyor.

Sessizlik.

Öğretmen: Siz, Mösyö Ernesto, öğrenmek için okula gitmeye ihtiyacınız yok mu?

Ernesto: Var Mösyö, tabii. Her şeyi okulda öğrendim ben. Evde şaşkın annemin bitmek bilmeyen palavralarını dinliyordum. Sonra okulda gerçeğin karşısında buldum kendimi.

Öğretmen: Yani...?

Ernesto: Tanrının olmadığı.

Uzun ve etkileyici bir sessizlik.

Öğretmen: Dünya bitti artık, Mösyö Ernesto.

Ernesto, sakin: Evet. Farkındasınız Mösyö, evet... bitti.

Öğretmen muzipçe güler:

Öğretmen: Bir dahaki sefere... Dünya bir dahaki sefere...

Ernesto: Gerek yok bir dahaki sefere.

Ernesto öğretmene gülümser.

Öğretmen: Yani yanlış anlamıyorsam okula gitmeye de gerek yok öyle mi?

Ernesto: Gerek yok Mösyö, öyle...

Öğretmen: Niçin peki?

Ernesto: Çünkü sıkıntı çekmenin bir anlamı yok.

Sessizlik.

Öğretmen: Nasıl öğreneceğiz peki?

Ernesto: İnsan öğrenmek isteyince öğrenir Mösyö.

Öğretmen: Ya öğrenmek istemeyince?

Ernesto: Öğrenmek istemeyince öğrenmeye gerek olmaz.

Sessizlik.

Öğretmen: Tanrının olmadığını nerden biliyorsunuz Mösyö Ernesto?

Ernesto: Bilmiyorum. Nasıl bilindiğini bilmiyorum, (sessizlik) Belki sizin gibi Mösyö.

Sessizlik.

Öğretmen: Sizin sisteminizde eğer öğrenme yoksa nasıl öğreniliyor?

Ernesto: Tabii ki başka türlü yapmaya çalışmadan Mösyö... Nasıl oluyor, sanıyorum bir kez anlamış olmalıyım bunu. Sonra unuttum.

Öğretmen: Anlamış olmalıyım ne demek?

Ernesto bağırır.

Ernesto: Nasıl bilebilirim Mösyö? Siz kendiniz bilmiyorsunuz... Bence siz aklınıza gelen her şeyi söylüyorsunuz...

Öğretmen: Özür dilerim Mösyö Ernesto.

Ernesto: Hayır, ben özür dilerim Mösyö...

Baba: Nedir bu çocuk böyle? Nereden çıkıyor bu laflar böyle?

Anne: Başlama gene Emilio.

Baba: Hayır...

Sessizlik.

Öğretmen ve Ernesto ana babanın sözlerine gülerler. Sonra birdenbire bir çığlık atar öğretmen rolünü hatırlamış gibi.

Öğretmen, bağırır: Eğitim zorunludur Mösyö! ZORUNLU.

Ernesto, sevimli bir şekilde: Her yerde değil Mösyö.

Öğretmen: Burada buradayız. Burası burasıdır. Her yer değil, BURASI.

Ernesto, kibarca: Aynı şeyi iki kez söylemek gerekiyor size Mösyö... Nasıl her yer her yerse, burası da her yerdir, anlıyor musunuz...

Öğretmen: Doğru.

Sessizlik. Öğretmen ve Ernesto arasında gene anlaşma ve işbirliği. Şefkat.

Öğretmen: Bunun dışında nasıl gidiyor?

Ernesto: iyi.

Öğretmen: Ya kızkardeşiniz? Kızkardeşiniz okula devam ediyor mu, yanılıyor muyum yoksa...

Ernesto: Okula devam etti, Mösyö, yanılmıyorsunuz... Dört gün.

Öğretmen: Güzel bir kız...

Baba: Güzel...

Sessizlik. Hoş bir hava eser. Ernesto cebinden çikletler çıkarır.

Ernesto: Çiklet ister misiniz Mösyö?

Öğretmen: Tabii... Teşekkür ederim Mösyö Ernesto.

Ernesto annesiyle babasına ve öğretmene çiklet verir. Hepsi çiklet çiğnemeye başlar.

Anne, çok üzgün: İşte böyle oldu... çok parlak bir çocuk...

Anne gülmez.

Ernesto, güler: Hayır anne. Haylaz değilim ben. Olmayacağım da. Niçin haylazın biri olacak mışım?

Anne:... Ben başkaları için söylüyorum bunu. Senin haylaz olmadığını biliyorum.

Sessizlik. Anne baba Ernesto'yla birlikte gülerler. Sonra birdenbire öğretmen de onlarla birlikte gülmeye başlar.

Baba: Hayat değil bu seninkisi. Bizim için biraz olumlu düşünmen gerekir Nataşa.

Anne: Her anlamda her şeyi denedim.

Baba: Hiçbir şeyi denemedin sen, ben söyleyebilirim sana bunu.

Anne: Ben denediğimi sanıyorum.

Ernesto: Evet anne denedin, ben biliyorum bunu. Öğretmen yüzünden bir şey yapmamış gibi davranıyorsun ama yaptın anne...

Sessizlik. Birbirlerine bakarlar. Sonra gözlerini yere çevirirler.

Öğretmen: Sizler çok... çok... affedersiniz... çok... kibar insanlarsınız...

Anne ve baba kuşkuyla birbirlerine bakarlar.

Baba: Hayır Mösyö... Üzgünüm. Ne olduğumuzu bilmiyorum ama kibar olduğumuzu sanmıyorum...

Ernesto: Önemli değil.

Öğretmen: Doğru, önemli değil.

Sessizlik. Birbirlerine bakarlar.

Öğretmen, güler: Aynı zamanda tuhaf insanlarsınız siz...

Anne: Yani, Mösyö, ne olacak böyle? Yedi. Yedi tane bunlar! Ve ben her gün ölmek istiyorum, anlıyor musunuz...

Öğretmen, düşünceli: Evet... Ama bu Madam... Çok özel bir durum...

Baba, uzlaşmacı bir tavırla: Bakın, hep aynı.

Sessizlik. Hepsi çiklet çiğnerler.

Öğretmen: Yani sadece bildiğini öğrenmek istiyen bir çocuk var karşımızda.

Baba: öyle.

Anne: Hayır, hiç böyle bir şey söylemedi. Kesinlikle her şeyi bilmek istiyor, her şeyi ama bilmediklerini, hayır, öğrenmek istemiyor.

Ernesto da dahil olmak üzere hepsi belli bir gecikmeyle gülerler. Sonra gülmeyi bırakırlar. Sonra tekrar gülmeye başlarlar. Ve sonra gene gülmeyi bırakırlar. Ve sonra Ernesto kalkar. Ve öğretmen konuşur:

Öğretmen: Ne güzel bir ilkbahar her şeye rağmen... değil mi...

Anne: Hep öyle sanılır ama hep aynıdır, Mösyö.

Ernesto: Gitmem gerekiyor Mösyö. Orada burada dolaşıp duran erkek ve kız kardeşlerim var, onları toparlamam gerekiyor. Affedersiniz. Mösyö... Bana ihtiyacınız yok artık, Mösyö.

Öğretmen: Yani... hayır... yok... Ne istiyorsanız yapın Mösyö Ernesto... rica ederim...

Ernesto: Teşekkür ederim. Görüşmek üzere Mösyö.

Öğretmen: Görüşmek üzere Mösyö... Belki yeniden görüşme zevkini tadarız....?

Ernesto gülümser.

Ernesto: Belki... evet.

Ernesto çıkar. Öğretmen anne babayla yalnız kalır. Birbirlerine gülümserler.

Öğretmen: En azından hiç beklenmedik bir durum... Her zaman olmaz... Farklı....

Anne: Siz de öyle Mösyö, şunu söylemem gerekir ki... Siz de az rastlanan... Bir öğretmenin... sizin gibi gülebileceğine... asla ihtimal vermezdim... Özür dilerim Mösyö...

Anne öğretmene gülümser. Ve öğretmen de birden annenin güzelliğini farkeder, şaşırır.

Baba: Ama bunlar bir tarafa Mösyö... Bu çocuklardan ne olur... ileride...

Öğretmen: Sizin yaptığınız, Mösyö, istediklerini yapmalarma izin vermek.

Anne baba dururlar. Susarlar. Öğretmen mutludur ve anne baba da orada bu öğretmenle birlikte olduklarından keyiflidirler sanki.

Öğretmen: Tanışmamız iyi oldu... Ben çok mutlu oldum.

Sessizlik. Anne baba anlamamışlardır. Karşılık vermezler öğretmene.

Anne: Şimdi gördünüz onu Mösyö, Ernesto'yu, size bir şey sormak istiyorum...

Öğretmen: Rica ederim, Madam...

Anne: Bu hayvan gene de bir gün okumayı öğrenecek mi Mösyö... ötekiler gibi olmayı, yemeyi ve içmeyi?

Öğretmen ciddileşir. Derin bir ciddiyet içinde karşılık verir.

Öğretmen: Hiç kuşkunuz olmasın, Madam, kesinlikle... Gerçekten, hiç kuşkunuz olmasın...

Anne etkilenir. Baba durumun farkında değildir.

Anne, alçak sesle: Çok naziksiniz, Mösyö, gerçekten...

Zaman geçer. Anne ve öğretmen, ikisi de heyecanlıdırlar. Öğretmen, annenin, içten sözlerini kavradığını anlamıştır.

Gene zaman geçer. Hiç kimse hareket etmez. Sonra baba konuşur.

Baba: Artık bize ihtiyacınız yok Mösyö...

Öğretmen, emin değildir, heyecan hakimdir ortama gene: Hayır Mösyö, hayır... Yani... Hayır.

Zaman geçer.

Ve sonra öğretmen gene Alain Souchon'un *Allo maman bobo*'sunu söylemeye başlar.

Ve anne baba onu dinlemeye başlarlar, ilk kez dinlediklerinde nasıl keyiflendilerse gene öyle keyiflenirler.

Ve sonra öğretmen şarkısını bitirir, ana babayı unutur. Ve yeniden uyuklamaya başlar.

Baba ve anne uyuyan öğretmene bakarken gülümserler... uyuyan bir çocuktur sanki karşılarındaki.

Anne baba öğretmeni uyandırmamak için gürültü yapmadan kalkarlar.

Ve sınıftan çıkarlar, boş bahçeden geçerler.

Ama bu kez mutlu bir halde kent merkezine doğru yönelirler.

Mutfak

Öğleden sonra.

Baba ve Jeanne sokağa bakan bir banka oturmuşlardır.

Babanın içinde bir bozgun olduğu gözlenmektedir. *Baba:* Ernesto bir daha okula gitmeyecek... Biliyorsun...

Jeanne bir şey söylemez.

Baba: Bir kez, sonra bitti. Öğretmen böyle iyidir, diyor...

Jeanne babasına bakmaz.

Baba: Sana söylemek istiyordum...

Jeanne, işitmez, hareket etmez.

Baba sessiz sessiz ağlar.

Baba: Yıkıldım, ölecek gibiyim...

Jeanne işitmez, hareket etmez.

Baba: Sormak istiyordum... sana... sen de okula gitmiyorsun artık...

Jeanne: Hayır, biliyorsun bunu, niye soruyorsun? *Baba:* Söylemen için.

Baba şefkatli. İhtiyatlı.

Baba: Bir gün böyle olacağından kuşkulanıyordum.

Sessizlik.

Jeanne: Ne?

Baba: Bozgun.

Jeanne bağırır: Fena değil sonuç olarak.

Sessizlik.

Baba duymamış gibi yapar,

Baba: Ernesto'dan sıkılıyordun... değil mi...

Jeanne cevap vermez. Baba yakınmalarını sürdürür.

Baba: Onu tanıdığınızda, hiç sıkılmazsınız... Ne sevimlidir bu çocuk...

Jeanne ağlamasını seyreder onun. Kendisi ağlamaz.

Baba: Sen kaç numarasın?

Jeanne: Ben Jeanne'ım.

Baba: ...Üç numara...

Jeanne: Hayır, iki mumara. Ernesto'yla aynı yaştayım.

Baba: Nasıl bıraktın okulu?

Jeanne: Kalktım ve sınıftan çıktım. Sonra yavaş yavaş bahçeyi geçtim. Okul müdiresi orada çevreyi gözetliyordu, beni gördü, gülümsedi, hiçbir şey söylemedi. Bahçeden çıktım. Koştum.

Baba: İnanılır gibi değil...

Sessizlik.

Jeanne dışarıya bakar. Ernesto mutfağın önünden geçer.

Jeanne: İşte ünlü kardeşimiz geçiyor.

Sessizlik. Jean geçmekte olan Ernesto'ya bakar. Baba Jeanne'a bakar. O sırada, baba birdenbire korkuya kapılır.

Burada olduğuna göre beni arıyor Ernesto, der Jeanne. Yatak odasına gidiyor. Bak... Geri döner. Yarı yoldan döner...

Bahçeyi ters yönde katedecektir... Daha sonra bodrum katındaki o mekâna gidecektir.

Oraya gidiyor, bak, der Jeanne.

Baba hiç hareket etmez. Kızına bakar, sadece kızına bakar. Tanıdığı bu yüzde şimdi gizemli, dayanılmaz bir parıltı vardır, gözlerini kardeşine çevirmiştir.

Bodrum katından sonra, der Jeanne, yollara bakacak, otabana kadar gidecektir. Beni buluncaya kadar... gerekirse, bütün gece beni arayacak...

Sessizlik. Jeanne susar. Uyanmıştır sanki.

Jeanne: Annemiz nerede?

Baba: Bilmiyorum. Bilmiyorum.

Jeanne: Öğretmene gidildiğinden beri.

Baba, duraksar: O zamandan beri hiçbir şey bilmek istemiyor artık. Ernesto'nun günün birinde bizi terkedeceğini söylüyor. Ölmeyi tercih ederim, diyor.

Baba ağlar.

Baba: Sen ne düşünüyorsun?

Jeanne: Onun gibi düşünüyorum. Ernesto başka türlü davranamaz.

Sessizlik. Baba ağlar. Jeanne bodrum katındaki o yerden çıktıktan sonra Ernesto'nun geçeceği yola bakar.

Baba: Sana söz etti mi?

Jeanne: Hayır. Bilmiyor.

Baba: Sen ne düşündüğünü biliyor musun?

Jeanne: Evet bırakacak bizi Ernesto. Her şeyi terkedecek.

Baba gözlerini çocuğundan kaçırır.

Baba: Seni terketmeyecek, seni bıraksa da terketmez...

Jeanne: Bilmiyorum. Bazı şeyler vardır ki insan nasıl anlatacağını bilemez. Sessizlik.

Baba: Sen de kayıpsın!

Jeanne birdenbire hem gülmeye hem ağlamaya başlar. Ve bir çığlık atar.

Jeanne, çığlık atar: Sen hiçbir şey anlamıyorsun galiba! Ben, mutluluk bu... korkunç bir şey... korkunç bir mutluluk.

Baba tuhaf bir inilti çıkarır.

Baba: Ölsen bile... onunla birlikte gitmekten... He?

Jeanne: Ölsem bile... mutluluk bu.

Baba daha fazla şey işitmemek için şaşkın bir halde kaçar. Bu arada Jeanne mutluluktan hıçkırıklara boğulur ve Ernesto, diye fısıldar.

Jeanne ve Ernesto'nun mutluluğunun çevresinde bir düzensizlik çöker ailenin üstüne. Baba, anneden ve çocuklardan kaçar. Kent merkezindeki kafelerde ağlar. Ağlamak için bodrum katındaki yere sığındığı da olur. Ayrıca kimi zaman da otobanın kenarındaki ağaçlık yerlerin, çalılıkların dibinde ağlar.

Jeanne orada arayıp bulur onu. Ağlarken uyumuştur baba.

Jeanne sessizce karşısına oturur ve baba uyanır. Baba biraz utanmıştır ve sonra Jeanne'dan özür diler. Gençliklerinde, kimi zaman annesi yüzünden acı çektiği kadar acı çektiğini söyler. Aynı zamanda çektiği bu acıyı önemsememelerini, zamanında annenin verdiği acı gibi bu acının da geçip gideceğini söyler.

Baba kent merkezine gitmek zorunda kalmıştır, biraz sarhoştur. Jeanne'a bakar, Jeanne o korkunç mutluluğunu kendisine itiraf ettiğinde nasıl baktıysa öyle bakar ona. Ona bakarken ölecektir sanki... Bakarken onda hiç kimsenin göremeyeceği şeyleri görür, kendisinin bilemeyeceği çocukluk günlerinin muhteşem, ürkütücü hüznü.

Annen gibi vahşisin, anne gibi, der baba.

Jeanne gülümser.

Rüzgâr dinmiştir. Arabalar geçer, otobanda daha az araba vardır. Yol kenarındaki lambaların ışığı, siyah betondan oluşan düzlüğe vurur, Jeanne oraya doğru bakar.

Ve sonra baba gözlerini kapatır ve alçak sesle bir kadının adını telaffuz eder: -Hanka Lisovskaya.

Jeanne da kafasını kaldırmıştır ve babası aracılığıyla ortaya çıkan bu meçhul insan dehşete düşürmüştür kendisini. Elini onun elinden çekmiştir. Baba hiç kımıldamamıştır. Devam eder:

-Hanka Lisovskaya gibi güzelsin. Onun gibi vahşisin.

Jeanne haykırır:

-Kim bu?

-Yirmi yaşındaki annen.

Jeanne ilk kez annesinin adını telaffuz etmiş ve bir yaşam tutkusuyla babasıyla birlikte ağlamıştır.

Mutfak. Dışarıda kiraz ağacı. Ernesto penceredir. Yaz ortasında değişmez bir ışık ortamı egemendir. Anne dışarı bakar. Ernesto annenin karşısına geçer. Önüne oturur.

Anne: Öğretmen geldi. Seninle konuşmak istediğini söyledi.

Ernesto cevap vermez.

Anne: Düşündüğünü söyledi... Senin söylediklerinin bir anlamı yokmuş.

Ernesto: Ne söylüyorum ben? Hiçbir şey söylemiyorum...

Anne: Bugün huysuzluğun üstünde Ernesto.

Ernesto: Biraz.

Anne: Gene Tanrı yüzünden mi?

Ernesto: Öyle.

Sessizlik.

Anne: Öğretmen diyor ki bütün çocuklar okuldan ayrılırsa piliyi pırtıyı toplayıp gitmesinden başka çare yokmuş.

Ernesto: Bütün çocuklar ayrılmadı okuldan. Okuldan ayrılan benim.

Anne: Bana da kızgınsın, Vladimir.

Ernesto: Evet, sana da.

Sessizlik. Ernesto'nun gizemli sessizliği.

Ernesto: Senin için söylemiyorum bunu. İstediğin kadar canımı sıkabilirsin, istediğin kadar anlayışısız davranabilirsin (sessizlik). Öylesine

söylüyorum bunları.

Sessizlik.

Anne: Beni niçin bu kadar seviyorsun Ernesto, sıkıcı bir şey bu.

Sessizlik. Birbirlerine bakarlar.

Ernesto: Tam anlamıyla bilmiyorum. Belki çok iyi tanıyorum seni... Hiç kimseyle karşılaştıransam seni. Herkesten çok daha fazlasın, çok daha iyisin.

Anne: Jeanne'dan da fazla.

Ernesto: Aynı. Sen söylemeden önce bilmiyordum bunu.

Anne: Sütten çıkmış ak kaşık değilim Ernesto, yanılıyor olabilirsin.

Ernesto: Onu da biliyorum. Kötüsün aynı zamanda.

Anne: Evet onu da söylemem gerek. Ahlaki değerlere hiçbir zaman aldırmadım. Biliyor muydun...? Benim istediğim maddi değerler...

Ernesto ve annesinin ağlamayla karışık gülmeleri.

Ernesto: İyi bir bisiklet? Bu mu istediğin?

Anne: Evet. İyi bir bisiklet ve sonra her şey yoluna girer. İyi bir buzdolabı, iyi bir ısıtma aleti. Ve para. Ama hiçbir şeyim yok. Hayatımda pozitif olarak bir sen varsın, Ernesto.

Ernesto: Eskiden, büyüyünce, senin için bütün bu maddi şeyleri bulabileceğimi sanıyordum. Şimdi böyle düşünmüyorum artık. Ana babanın seviyesine ulaşmak zor.

Sessizlik.

Anne: Hayat beni fazla ilgilendirmiyor... Hiçbir zaman gerçek anlamda ilgilenmedim hayatla... Bunu da biliyor muydun Ernesto?

Ernesto: Seninle ilgili olarak her zaman bu tür şeyleri biliyordum, evet...

Sessizlik.

Ernesto: Çok üzülüyorum anne. Onlara bir şeyler verebilecek duruma geldiğimizde çok yaşlı oluyor ana baba... hiçbir şey umurlarında olmuyor... Hep gecikmiş ilişkiler... Hep söylemek isterdim anne, aramızdaki farkı kapatmak için mahsus çok çabuk büyüdüm, hiçbir işe yaramadı...

Anne bu çılgın çocuğa, Ernesto'ya bakar.

Anne: Gerçekten dev gibisin Emestino...

Ernesto: Eğer istersem kırk yıldır felsefe yapan bir çocuk sanıyorlar beni. İstersem böyle kazanabilirim hayatımı. Herhangi bir başarısızlıktan korkmak gereksiz.

Anne: Öyle mi diyorsun...

Ernesto: Evet.

Sessizlik. Ernesto gözlerini annesinin gözlerinden kaçırır.

Ernesto: Nerede bu kardeşlerim benim?

Anne: Sirke gittiler. Zavallılar.

Ernesto: Doğru ya.

Anne: Evet.

Sessizlik.

Anne: Unutmuş muydun?

Ernesto: Biraz.

Anne: Sen niye gitmedin sirke?

Ernesto: Çünkü sirk hiç ilgilendirmedi beni anne... Bunu sana sonunda söylemem gerekiyordu...

Anne: Evet aslanları gördüğünde huzursuzlanıyordun, sinirleniyordun.

Ernesto: Doğrudur...

Anne: Şu anda neyle meşgulsün Emestino?

Ernesto: Kimya, anne.

Anne çocuğa bakar, şaşırmıştır birden.

Anne: Kimya... Kimyadan anlıyor musun şimdi yani?

Ernesto: Önce biraz bir şey anlıyorsun... bir şeyler... ve sonra hepsini anlıyorsun. Önce yavaş gidiyor ve sonra günün birinde her şeyi anlıyorsun. Birdenbire... yıldıran gibi.

Sessizlik.

Anne, düşünür: Okulu bırakalı ne kadar oldu Ernesto...?

Ernesto: Üç ay. Ne yapıyorum biliyor musun anne, açılış zamanında okullara gidiyorum, anlatılanları dinliyorum, sonra öğreniyorum. Bu kadar işte.

Anne: Yapma... yapma Ernesto... yok yahu...

Ernesto: Böyle çok rahat oluyor. Daha çabuk öğreniliyor. Bütün bir yılda öğreneceğini bir derste öğreniyorsun. Yürüyor... Mesele yapma anne.

Anne şaşırır.

Anne, alçak sesle: Yani belediye okulunun bütün sınıflarını üç ayda tamamlamış oluyorsun sen Ernesto!

Ernesto: Evet anne. Şimdi Paris'e gidip üniversitelere takılmam gerekiyor... Bu işin mantığı bu.

Ve anne ağlamaya başlar.

Anne: Biraz seyredeyim seni Ernesto.

Ernesto, bağırır: Ağlama anne, yalvarırım ağlama.

Anne: Ağlamıyorum, tamam...

Ernesto: Vladimir'i düşünme, bırak Vladimir'i, Anne.

Anne: Evet. Düşünmeye gerek yok artık.

Sessizlik.

Birbirlerinin yüzüne bakmazlar artık. Yere bakarlar. Sonra Ernesto banktan kalkar.

Ernesto, bir süre sonra:... İyi, sanırım kardeşlerimi bulmam gerekiyor şimdi. Yumurcakları eve getirmek zor. Elinizden kaçıyorlar... Küçük balıklar gibi bunlar...

Ernesto çıkar.

Anne yalnız kalmıştır. Şaşkındır, endişelidir, ağlar. Sonra bağırıp çağırır. Ernesto'yu çağırır.

Ernesto gelir ve sessiz sessiz ağlayan annesine bakar. Sonra şöyle der ona:

Ernesto: Sana şunu söylemek istiyordum ki anne... ben de korkuyorum...

Anne, bağırır: Hayır, hayır... yapma Ernesto... yapma... Özellikle senin korkmaman gerek...

Erkek kardeşler ve kız kardeşler küçükken Ernesto şöyle derdi onlara: Otobana çıkarsanız, bir kez bile olsa, annem öldürür beni.

Gerçekten de hiç çıkmamışlardı otobana.

O yıl, Jeanne'ın ve Ernesto'nun yılında, hayran oldukları büyüklerinin uzaklaşmalarının verdiği acı biraz dindiğinde, birkaç ay boyunca, o otoban

tarafına gitmeye devam etmişlerdi, yolun hep aynı sakin tarafına, oturdukları yerin tarafına gitmişlerdi. Vitry-sur-Seine.

Ama en büyükleri, Jeanne ve Ernesto'dan sonra onlara göz kulak olanlar hiçbir zaman gitmedikleri ve adını bile bilmedikleri Seine'in öbür tarafındaki bu öteki kente bakmaya başlamışlardı.

Ve sonra, günün birinde, o yaz erkek kardeşler ve kız kardeşler otobanı bırakmışlardı. Çocukluklarının büyük boşluğu, bu siyah betondan oluşan düzlüğü günün birinde Vitry'nin bütün çocukları bırakmıştı. Çünkü bu yasak otobanın verdiği korku çok uzun sürmüştü ve Vitryli bütün çocukların bekledikleri şey hiçbir zaman gerçekleşmemişti -çocuklar umutsuzluk içinde çocukluklarının siyah beton asfaltının çökeceğini sanıyorlardı.

Çocuklar şimdi Vitry tepelerinde, Berlioz ve Dahiler, Bizet ve Offenbach, Mozart, Schubert ve Messager sokaklarında, evlerin bahçelerinde, villalar arasındaki dar yollarda ya da eski otobanın etrafındaki bayırların çalılıklarında macera arıyorlardı, korku arıyorlardı... gece karanlığındaki Vitry'de ya da aydınlık Vitry'de ve sıcaktan boşalmış, hareketsiz, sakinleri gitmiş, yanmış kitap okumalarından, hiçbir zaman karanlık çökmeyen Kudüs'ün krallarının bahçelerinden çıkmış

Vitry'de birbirlerini kaybetme korkusu uzaklarda kalmıştı.

Baba ve anne mutfaktadır. Yalnızdırlar. Işık daha zayıftır. Bir Mayıs günü sonunun ışığı.

Anne: ...Çok şaşırtıyor beni, Emilio... (sessizlik). Şimdi ne yapıyor biliyor musun... Kimya... Tek başına... Kimya okuyor ve kimyadan anlıyor...

Baba: Dinliyor ve anlıyor. Ben onu duvarların arkasında gördüm... Victor Hugo lisesinde... Dersin konusu eterdi... $(C_2H_5)_20$... dinliyordu. Görmemişti beni. Yabana biri gibiydi.

Anne: Yabana biri...

Baba: Evet.

Sessizlik.

Anne: Enrico, sana söylemek istemiyordum ama liseler de bitti... İki hafta içinde bitecek... Şimdi üniversiteler... Paris'e, üniversitelere gidecek...

İkisi de bir şey söylemez. Korkarlar. Korkularını söylemezler. Korkuları ürkütür onları.

Baba: Ne yapmak istiyor bu çocuk böyle... bu küçük... Artık ağlamanın bir anlamı yok Ginetta... Ölsün daha iyi, böyle düşünmek gerekiyor...

Uzun bir süre konuşmazlar. Sonra ilk konuşan anne olur.

Anne, usulca: Sana söylemek istiyordum Emilio... Ben sadece ağlamak için ağlamam, Emilio. Benim de içim dolu... çok rahatsızım... akıl çok uzaktı bize ve işte yarattık onu nihayet.

Baba: Ben ötekileri de düşünüyorum... Bütün küçük çocukları... bu tür küçük çocukları...

Sessizlik.

Anne, yatıştırıcı bir tavırla: Onların durumunda ağlayacak bir şey yok Emilio... Bilinmez, daha çok küçük onlar... ama muhtemelen dışarı gitmeyecekler... burada kalacaklar, Vitry'de... bu çocuklar... mesele değil yani bu...

Sessizlik.

Baba: Demek istiyorsun ki Ernesto gidecek...

Anne: Biliyorsun bunu.

Baba: Fransa'dan uzaklara.

Anne: Nereye olursa. Bunu da biliyorsun Emilio.

Baba: Bu bilgi yüzünden.

Sessizlik.

Anne: Bu bilgi zorunlu olabilir, mümkündür bu.

Baba: Sus Emilio.

Sessizlik.

Anne: Küçük de gidecek.

Baba: Gitme niyetleri var onun da... Küçük... dayanılmaz bu... onu burada görememek... imkânsız, korkunç, korkunç bir şey...

Anne duraksar ve konuşur.

Anne: Sadece bu kadar değil Emilio, biliyorsun bunu.

Baba bildiğini söyler.

Gene göz yaşlan. Gene ağlar baba. Anne acısını almak için elini tutar babanın.

Anne: Benim için çok büyük bir mutluluk Emilio.

Sessizlik. Babanın artık bildiği tek şey ağlamaktır.

Anne Emilio'yu kollarına alır. Yüzünü çevirir ondan

Anne: Dinle Emilio... eğer küçük, Ernesto tarafından engellenirse, intihar eder.

Sessizlik. Sonra baba inleyerek sorar:

Baba: Nereden bilebiliyorsun böyle bir şeyi?

Anne: Çünkü sen beni engelleseydin, ben de aynı şeyi yapardım.

Sarılırlar birbirlerine.

Baba: Ne zor Emilio, ne zor...

Anne: Bir şey yapamayız artık Emilio. Çocuklar günün birinde giderler ve yas gelir.

Sessizlik.

Anne: Sana bir itirafta bulunacağım Enrico... Çocuklar daha çok küçükken... bazen olan terketmek istedim, hiç söylemedim sana bunu.

Baba: Bazen şüphelendiğim oldu.

Anne: Sizi bırakmak istiyordum. Bir daha dönmeyecektim.

Baba: Sen her zaman hayattan çok şey bekledin Ginetta.

Anne: Mesele bu değildi Emilio. Ne olduğunu bilmiyordum.

Sessizlik.

Anne: Şimdi bile bilmiyorum.

Ernesto ve Jeanne erkek ve kız kardeşlerini yonca tarlasında bıraktılar. Yolun üstünde, evin önündedirler. Mutfak pencerelerinin arkasından baba ve anne onlara bakıyorlar. Konuşmalarını işitmiyorlar.

Jeanne: Öğretmen, Milli Eğitim bakanlığına haber verdi. Bakan belediye başkanım çağırdı. Paris'ten başka biri daha vardı. Konuştular. Seni Amerika'da bir yüksek matematik okuluna gönderme konusunda anlaştılar. Daha sonra öğretmen olman için.

Sessizlik,

Ernesto: Mutfakta kim vardı?

Jeanne: Annem ve ben. Babam yoktu.

Sessizlik.

Ernesto: Hiçbir şey söylemedi mi?

Jeanne: Söylemedi. Babam hep aynıdır. Ne söyleyeceklerdi?

Sessizlik.

Jeanne'a göre bu olaydan erkek ve kız kardeşlere söz etmemek gerekiyor.

Hava aydınlık henüz. Jeanne ve Ernesto erkek ve kız kardeşlerinin yanma gitmeyecekler. Nedenini sormuyorlar kendilerine. Hiçbir şeyi sorgulamıyorlar artık. Önceleri, öğrenmeden önce, kimi zaman Tanrıdan söz ediyorlardı. Şimdi hayır. Bu Tanrıdan söz etmeme olgusu Jeanne'dan geliyor, sessizlik artık çok doğrudan geliyor ve tehlike oluşturuyor. Bununla birlikte onlar gece gündüz birlikte olma ihtiyacına direnemiyorlar. Ernesto Jeanne'ın karşısında yalnız duruyor. Ve Jeanne şimdi acımısızca susan biri olmuştur, korkutan biri.

Sessizlik içinde bildikleri henüz uzakta ama kaçınılmaz gibi gözüken bir olaya doğru gittikleridir. Bir çeşit son, ölüm. Belki de paylaşamayacakları...

O akşam tepeleri terkettiler ve otobana götüren büyük yokuşu çıktılar. Güneş batarken döndüler. Onlar bodrum katındaki yere doğru yoldan geçerlerken baba ve anne de yoldan geçerler. Sokak kıyafetleri içindedirler. Anne küçük mavi başlığını, baba, trende bulduğu İngiliz kasketini takmıştır. Ernesto ve Jeanne'ın yanından geçerlerken bakmazlar onlara, görmemiş gibi davranırlar. Kol koladırlar, hızlı yürürler, bodrum katma doğru çığlıklar duyacaklarından emindirler. Bodrum katındaki yerin önünden geçerler. Erkek ve kız kardeşlerin çığlıkları ve bağırmaları kendilerine ulaştığında geçmişlerdir bodrum katım.

Ernesto ve Jeanne bodrum katında erkek ve kız kardeşlerin yanındadırlar. Gördüğünüz gibi buradaydık, diye bağırır Ernesto, küçük aptallar.

Eskiden Ernesto ve Jeanne anne babaları kent merkezine gittiklerinde erkek ve kız kardeşleriyle birlikte ağlarlardı.

Şimdi Jeanne ve Ernesto erkek ve kız kardeşleriyle birlikte ağlamıyorlar artık. Bir gün bitmiştir bu.

Erkek ve kız kardeşler git gide daha sık ağlamaktadırlar ama sessiz sessiz... Artık hiçbir şeyden yakınmıyorlar. Bodrum katındaki o mekândan

pek fazla çıkmıyorlar, tehlikelerden ve başlarına bir sıkıntı gelmesinden korkuyorlar sanki. Ama kendilerini tehdit eden bu yaşam engelinin nedenleri konusunda kesinlikle bir şey söylemiyorlar. Bodrum katmda git gide daha sık yatmaya başlamışlardır. Jeanne onları bulup, tek tek yatak odasına götürüp uyutmak zorundadır.

Erkek ve kız kardeşler kimi zaman uykuda birbirlerine yapışmış hayvanlara benzerler, saçlarıyla kumral bir renge bürünürler, küçük ayakları kütlelerin altından çıkar. Kimi zaman bir köşeye atılmış küçük çocuklar gibi dağınıktırlar. Kimi zaman sanki yüz yaşındadırlar, nasıl yaşandığı, nasıl oynandığı, nasıl gülündüğü konusunda hiçbir şey bilmezler sanki. Her gün o bodrum katından biraz daha uzaklaştıklarında Jeanne ve Ernesto'ya çok bakarlar. Sessiz sessiz ağlarlar. Ağlamaları konusunda hiçbir şey söylemezler, hiçbir şey: bir şey yok, geçer.

Öğretmen bodrum katında Ernesto'yu görmeye gitmiştir.

Öğretmen muhteşem ilkbahardan söz eder. Sonra başka şeyden söz eder.

Öğretmen: Okula gelmeyecek misiniz artık Mösyö Ernesto?

Ernesto ne cevap vereceğini bilemez.

Ernesto: Yani... Okul, modası geçmiş bir şey biraz Mösyö...

Sessizlik.

Öğretmen: Biliyorum, Mösyö Ernesto. Sizi görür görmez anladım bunu... Özür dilerim, Mösyö Ernesto. Ama okumak ve yazmak, Mösyö Ernesto... Okuma konusunda çok ilerisiniz... çok titizsiniz. Sizin tek sorununuz... gerekli bilgilerin verilmesi.

Öğretmen ürkektir, Ernesto'ya gülümser.

Ernesto: Özür dilerim Mösyö ama... hayır... çünkü okumak... bilmeden... biliyordum zaten... önceden... anlıyor musunuz...

Öğretmen: Nasıl... Size rahatsızlık vermek istemezdim...

Ernesto: İşte kitabı açtım ve sonra okudum... Hatırlamıyor musunuz Mösyö? Yanmış kitabı...? Yanılıp yanılmadığımı anlamanız için...?

Öğretmen: Evet... evet... bir kralın öyküsü değil mi...?

Ernesto: Evet... öyle... okumayı bildiğimi böyle anladım...

Sessizlik.

Öğretmen: Yahudi. Yahudi bir kral.

Ernesto: Yahudi...?

Öğretmen: Evet.

Sessizlik.

Öğretmen: ...Evet... "Her şey boş ve rüzgârın peşinden koşma..."

Ernesto: Evet.

Öğretmen: Niçin rüzgâr Mösyö Ernesto?

Ernesto: Rüzgâr, yaşam, Mösyö, aynı sözcük.

Öğretmen: Doğru. Her yerde değil mi?

Ernesto: Evet.

Öğretmen uzun süre hiç konuşmaz. Ernesto'ya bakar. Ernesto ve Jeanne'ı dayanılmaz bir biçimde, çok sevmeye başlamıştır.

Öğretmen: Ya yazmak Mösyö Ernesto?

Ernesto: Aym şekilde oldu Mösyö. Elime bir kalem aldım ve sonra yazdım. Mösyö, nasıl izah ediyorsunuz bunu?

Sessizlik.

Öğretmen: İzah edilemez. Dolayısıyla izah etmiyorum. Ya siz, siz nasıl açıklıyorsunuz Mösyö Ernesto?

Ernesto: Beni ilgilendirmiyor Mösyö.

Öğretmen: Doğru.

Sessizlik. İkisi de güler.

Kimi zaman olduğu gibi uzun süre konuşmazlar. Ve sonra öğretmen konuşmaya başlar.

Öğretmen: İlk yazdığınız sözcükler hangileriydi?

Sessizlik. Ernesto duraksar.

Ernesto: Kız kardeşim içindi.

Sessizlik.

Ernesto: Onu sevdiğimi yazıyordum.

Ernesto çok alçak sesle konuşur, öğretmeni görmez, sanki yalnızdır.

Öğretmen, duraksar ve konuşur: Ama kız kardeşiniz... o zaman... onun okumayı da yazmayı da bilmediği kabul ediliyordu...

Ernesto: Kâğıda ne yazdığımı biliyordu.

Öğretmen: Nasıl mümkün olabilir bu?

Ernesto: Kentteki başka insanlara göstermiştir belki. Ben öyle olmadığını sanıyorum, bence ben nasıl yazdıysam o da öyle okudu, bilmeden okumuş olabilir... anlıyor musunuz...

Öğretmen duraksar ve gene konuşur: Haklısınız Mösyö Ernesto. O dönemde Jeanne okumayı öğrenmişti. Sessizlik. Öğretmen tekrar başlar. Biraz daha yüksek sesle.

Öğretmen: Jeanne, okumayı biliyordu, Mösyö Ernesto, sizin gibi, okumayı öğrenmeden önce... Jeanne... siz, Mösyö Ernesto... Siz. Aynı köken.

Ernesto cevap vermez.

Öğretmen, eğer Ernesto giderse, Jeanne'ın öğrenimini sürdürmesi için uğraşacağını söyler.

Ernesto öğretmene cevap vermez. Delilik adım adım yaklaşıyormuş gibi dalgınlaşır.

Öğretmen: Pardon Mösyö Ernesto... Siz o mektupta ne diyordunuz ona... onu inanamayacağı kadar çok sevdiğinizi mi?... başka bir biçimde sevdiğinizi mi?

Ernesto: Evet. Onu aşkla sevdiğimi. Kendisini aşkla sevdiğimi söylüyordum.

Öğretmen çok alçak sesle konuşur: Biliyordum bunu, (duraksar, gülümser, çok heyecanlıdır). Sadece sizin ağzınızdan bu sözcüğü duymak istiyordum.

Ernesto susar. Şaşırmıştır çünkü hiç kimseye Jeanne'dan söz etmemiştir, annesine de, hatta Jeanne'ın kendisine bile.

Ernesto lafı annesine getirir. Annesine okumayı, tanıştıklarında babasının öğrettiğini ama daha önce belediyede çalışırken ders aldığını söyler. Kolay öğrenmiştir. Babanın verdiği derslerden sonra çok kısa sürede kitap okumaya başlamıştır.

Gene uzun süre sessiz kalırlar, sonra öğretmen annesiyle görüşmesini anlatır.

Öğretmen: Annenize gittim Mösyö Ernesto... Anneniz korkuyor Mösyö Ernesto... biliyor muydunuz bunu?

Ernesto birdenbire endişelenir.

Ernesto: Kendisi mi söyledi bunu?

Öğretmen: Hayır... babanız... Telefon etti bana... Size göre neden korkuyor anneniz Mösyö Ernesto?

Ernesto: Benim korkumdan sanıyorum Mösyö.

Sessizlik. Ernesto annesine doğru, çok uzaklara gider. Onu daha iyi görmek için gözlerini kapatır.

Ernesto: Sanıyorum benim korkumdan korkuyor. Ben de korkuyorum. İkimizde de aynı korku var sanıyorum, onda da bende de aynı korku.

Sessizlik.

Ernesto: Ben düşünüyordum ki çıkılacak boşluğu kimyada bulacaktım, dışarıyı, havayı yeniden bulacaktım. Anlıyor musunuz Mösyö. Ama hayır. Annem korktuğumu anlıyor. O da cahilliğiyle birlikte aynı korkuyu taşıyor benimle.

Sessizlik.

Öğretmen duraksar ve sonra karar verir.

Öğretmen: Yanmış kitap konusunda... Söyleyin bana Ernesto...

Ernesto nasıl söyleyeceğini düşünür: Bu kitapla... tam olarak... yani bilgi yüz değiştiriyor sanki, Mösyö... Kitabın bu tür aydınlığına girince büyüleniyor insan... (Ernesto gülümser). Affedersiniz... ifade etmesi zor... Burada sözcükler biçim değil anlam... işlev değiştiriyor... Anlıyor musunuz kendi anlamları yok, bilinmeyen, hiç okunmamış, işitilmemiş... biçimi hiç görülmemiş ama hissedilen, kavranabilen başka sözcüklere gönderme yapıyorlar... kendi içinde... ya da evrende... boş mekân... ne bileyim ben...

Susarlar. Ve sonra Ernesto tekrar annesine döner ve güler. Ve şöyle der.

Ernesto: Biliyor musunuz, hiçbir şey öğrenmemiş olan gene de korkuyu hissediyor, bundan bir şeyler çıkarmak gerekir...

Öğretmen o akşam, bodmm katındaki o yerde kalır Ernesto'yla birlikte, karanlık çökünceye kadar... ortalık serinleninceye ve çocuklar gelinceye kadar... O zaman Ernesto öğretmene kibarca gitmesi gerektiğini söyler.

Öğretmen orada biraz daha kalmak istediği için özür dilemez. Ernesto'nun söylediğini iyi anlamamıştır belki. Yeniden konuşmaya başlar. Mutsuz olduğunu, yaptığı işe artık inanmadığını, böyle bir dönem

yaşadığını, artık hiçbir şeye inanmadığını söyler. Kendisini sadece onların, Ernesto ve Jeanne'ın, erkek ve kız kardeşlerin arkadaşıklarının ayakta tuttuğunu söyler.

Ortalık iyice kararmıştır. Anne baba dönmemiştir. Erkek kardeşler ve kız kardeşler ağlarlar ama Jeanne yatak odasının ışığını söndürür ve sonunda uyurlar.

Ernesto'nun yatağı yatak odasının kapısının önündedir. Ernesto güneş doğar doğmaz, öğretmenin verdiği kitapları, erkek ve kız kardeşlerini rahatsız etmeden orada okuyabilir.

Jeanne'ın yatağı da orada, onun yatağının yanındadır, aynı gece ışıklandırması içindedir. Henüz çok küçükken annesi istemişti bunu-Vitry dispanserine gidildikten sonra. Kaçabilirdi, yangm çıkarabilirdi.

O gece Ernesto Jeanne'ın bedenine, ılık dudaklarına, göz kapaklarına doğru yaklaşır. Uzun uzun seyreder onu. Yatağına döndüğünde karanlıkta sesler, duyar... sarhoşların ve gençlerin şarkıları ve gülmeleri, 7-nolu devlet kara yolunda polis araçlarının anonsları, gürültü patırtısı. Zaman zaman da sessizlik karanlığın içinden gelen bu sesleri yutmaktadır. Vitry'nin sessizliği her zaman vadiden ve ırmak tarafından gelir. Trenler katleder bu sessizliği, sesler uzun süre kesilmez ve sonra sessizlik denizden gelen bir gürültü gibi tekrar hakim olur. Ernesto kent merkezinde kaybolmuş ana babasını unutmuştur. Gece Jeanne'ın gecesi olmuştur.

Ana baba sabahın ikisinde dönmüştür. Anne *La Neva'yı* söylemektedir. Çok meşhur bir şarkıdır bu... *La Neva*, çok güzel, sözleri olmayan... Jeanne *La Nevayı* duyunca uyanmıştır, anne ve babasının Vitry kent merkezinden dönerken söyledikleri bu şarkıyı çocukluğundan beri bilir. Vitry kent merkezine doğru giden yol boyundaki villalarda yaşayan insanların çoğu sözleri olmayan bu *La Nevayı* bilir... nerede dinlemiş olduklarını bilmezler... televizyonda mı dinlemişlerdir yoksa Vitry sokaklarında göçmen çocuklar söylerken mi işitmişlerdir, çıkaramazlar bir türlü... Ama göçmen olmayan birçok çocuk da söylerdi *La Nevayı*. Ve bu şarkının kökenini bilebilmek bir türlü mümkün olmuyordu.

Annenin, gecenin karanlığından gelen şahane sesini Ernesto da duymuştu. Hiçbir sözü olmayan bu ses bir aşkın çok yoğun öyküsünü anlatır... âşıkların aşkı ve de çocuklarının bedeninin güzelliği... o sessiz Jeanne da karanlık yatak odasında *La Neva'* yı dinler. Ve annenin *La Neva*'sı da yaşamın ne kadar zor ve acımasız olduğunu, bu insanların, ana babaların

ne kadar yüce ve saf olduklarını ve de bunun farkında olmadıklarını anlatır. Ve de çocukların bunu bildiklerini anlatır.

Annenin sesiyle birlikte gece vahşi, dehşetli bir mutlulukla ağırlaşmıştı. Ve Ernesto ansızın bu mutluluğu bir daha asla bulamayacağını anlamıştı.

O gece Ernesto Vitry'den ayrılmasının artık kaçınılmaz olduğunu anlamıştı.

Gene o gece Jeanne Ernesto'nun yatağına gitmiş, kardeşinin koynuna girmişti. Onun uyanmasını beklemişti. O gece birbirlerinin olmuşlardı. Kımıltısız. Öpüşmeden. Tek kelime etmeden.

İlkbahar yayılmaktadır, yavaş ve ağır, neredeyse sıcak. Bir başka akşam.

Öğretmen bodrum katın önündedir. İçeri doğru bakar. Erkek ve kız kardeşleriyle birlikte Ernesto ve Jeanne vardır içeride. Ernesto yüksek sesle, ağır ağır, açık seçik bir biçimde yanmış kitabm okunmayan bölümlerini okumaktadır.

Erkek kardeşler ve kız kardeşler onu dinlerken kendilerinden geçmişlerdir.

Anne baba yoktur orada. Öğretmenin, Vitry'deki o mahallenin tüm sakinleri gibi ana babanın da kent merkezi tutkusunu bilmesi gerekir. Ama o ana babayı çocuklarından ayırmamaya başlamıştır artık.

Öğretmen akşam Ernesto'yu görmeye gelir. Erkek ve kız kardeşlere çiklet getirir. Ana baba yoktur her zamanki gibi, birliktedirler ve çocukların bulunduğu yerden başka bir yerdedirler. Öğretmen neyi görmeye geldiğini pek anlayamamıştır. Artık anlamaya çalışmadığı şeyin üstüne doğru gitmektedir. Yeni bir ülkeye doğru gider gibi bu insanlara doğru gidecektir... dayanılınız bir çekiciliği vardır bu topluluğun, Vitry'nin geri kalan bölümünden soyutlanmış, sadece bu insanlardan, erkek ve kız kardeşlerden ve onları koruyan büyüklerden oluşan bir topluluk...

Öğretmen bu aileyi tanımadan önce çocuklara bu kadar bağlanılabileceğini, onlar için deli olunabileceğini bilmediğini söyler.

Jeanne'dan sonraki kız kardeş Suzanna'ydı. Suzanna'dan sonra Giorgio. Giorgio'dan sonra Paolo vardı. Ve sonra Hortensia. Ve sonra beş yaşındaki Marco.

Öğretmen öğleden sonra serbest kalınca erkek ve kız kardeşlere okuma yazma öğretme amacıyla bodrum katındaki o yere gelir. Ernesto Paris'te

üniversitelere devam ederken Jeanne da gelir öğretmenin derslerini izlemeye.

Ernesto öğretmenin derslerinden haberlidir. Bunu bildiğini, günün birinde bunun gerçekleşeceğini bildiğini söyler. Günün birinde erkek ve kız kardeşlerinin okuma yazma öğreneceklerini uzun zamandır bilmektedir. Öğretmen sık sık Giovanna'ya -Jeanne'a böyle hitap eder- ve Ernesto'ya küçük erkek ve kız kardeşlerinden söz eder.

Öğretmen erkek ve kız kardeşlerle ilgili olarak ne söylerse söylesin Giovanna ve Ernesto çok gülüyorlar. Erkek ve kız kardeşlerin başlarına gelebilecek iyi olsun, kötü olsun, her şeye gülüyorlar.

Öğretmene göre en çabuk öğrenenler Suzanna ve Paolo'dur. En çok düşkün olduğu da en küçükler Hortensia ve Marco'dur. Bu ikisi, ders sırasında onun yanına gidip uyuyorlar... Giovanna ve Ernesto'yu ve de ötekileri kaybettikleri gibi onu da kesinlikle kaybetmek istemediklerinden...

Bodrum katının kapısında hiç kımıldamadan kralın öyküsünü dinleyen öğretmen var. Ernesto'nun sesi çok ağır, çok belirgindir.

-Ben, Davud'un oğlu ve Kudüs kralı, der Ernesto.

-Dünyada olup biten her şeyi tam olarak anlamaya çalıştım.

-Bu, Tanrının insan için mümkün kıldığı zor bir araştırmadır.

-Ben yaptım bu araştırmayı.

Ernesto'nun sesi kimi zaman çocuk sesi gibidir.

-Güneşin altında olup bitmiş her şeyi gördüm, der gene Ernesto.

-Gördüm.

-Her şeyin boş olduğunu ve rüzgârın peşinde koşmak olduğunu gördüm.

-Eğilmiş olanın doğrulamayacağını gördüm.

-Olmayan bir şeyin sayılamayacağını gördüm.

Ernesto soluklanır.

-Şöyle düşündüm: akıllılıkta bütün İsrail krallarını geride bıraktım.

-Çok fazla bilgeliğe ve ağırbaşlılığa tanık oldum.

-Aynı zamanda aptallığı ve çılgınlığı da iyi görmeye ve iyi anlamaya çalıştım.

-Ve anladım ki o da boştur. Rüzgârından peşinden koşmaktır.

Ernesto acı çekiyormuş gibi gözlerini kapar.

Öğretmen bodrum katına doğru ilerler, Jeanne'ın orada olduğunu, Ernesto'nun karşısında yere uzanmış olduğunu görür.

Öğretmen, onların kendisi tarafından görüldüklerinin farkında olmadan birbirlerine baktıklarını görür.

Kaçar oradan, heyecandan ağlar, bilmemeye ve de öğrenmemeye daha fazla katlanamaz.

Öğretmen geri dönmüştür. Bir kez daha dışarıda Ernesto'yu bekler, bodrum katındaki o yere girmez.

Şarkı söyleyen ses, Jeanne'ın sesidir. Pınarın berraklığında dinlendim... Su o kadar berraktı ki yıkandım içinde... Seni uzun zamandır seviyorum, seni hiç unutmayacağım...

Öğretmen Jeanne'ın sesinden çok etkilenmiş, alt üst olmuştur.

Ernesto bodrum katındaki o yerin kapısının önüne gelmiştir ve öğretmene gülümser. Öğretmenin ağladığını farketmez.

Öğretmen: Özür dilerim, Mösyö Ernesto... engel olamadım kendime, bir kez daha geldim... akşam olunca... Vitry'de kimseyi bulamıyorum, ıssız bir çöle dönüyor benim için, sizden başka kimsem yok.

Ernesto: Ama Mösyö, niçin gelmeyecekmişsiniz yani.

Ernesto öğretmene yaklaşır. Öğretmen ona bakarken çok mutludur.

Ernesto: Ben de size şunu söylemek istiyordum, bilgilenmenin son günlerindeyim Mösyö.

Öğretmen: Ne diyorsunuz siz Mösyö Ernesto... neredesiniz...?

Ernesto: Alman felsefesinde. Onu söylemek istiyordum size...

Öğretmen Ernesto'nun sözlerini çok alçak sesle tekrar eder.

Öğretmen: Alman felsefesinde...

Ernesto: Evet, yakında tamamlıyorum..

Öğretmen elleriyle yüzünü gizler, bağırır.

Öğretmen: Suçluyum ben, Mösyö Ernesto... Delirdiniz siz.

Ernesto öğretmene gülümser.

Öğretmen: Sonra... sonra ne olacak, arkası gelmeyecek mi...?

Ernesto: Öyle galiba... Benim için... Ben kendimden söz ediyorum... Benim için artık bir şey yok... hiç... sadece matematiksel tümdengelim... mekanik, bilinçdışı...

Öğretmen, hafif bir çığlık atar: Hiç... Çevrim tamamlanıyor... dünyanın bu tarafında...

Ernesto gülümser.

Ernesto: Ya da açılıyor... İstediğiniz gibi, siz çok iyi bilirsiniz Mösyö.

Öğretmen: Hayır, bilmiyorum, hiçbir şey bilmiyorum... Size göre geriye ne kalıyor Mösyö Ernesto...

Ernesto: Birdenbire, anlaşılmaz bir şekilde... müzik... sözgelimi...

Ernesto çok tatlı bir şekilde bakar öğretmene, gülümser.

Öğretmen de gülümser.

Mutfak. Bir gazeteci gelmiştir, mutfakta Jeanne'la birliktedir. Fi-Fi litteraire'den geldiğim söylemektedir. Jeanne bu yayın organını bilmez. Adı güldürür onu.

Gazeteci: Dışişleri bakanlığı bizimle temasa geçti... Siz Ernesto'nun kızkardeşi misiniz bayan? Jeanne... değil mi?

Jeanne, evet, diye cevap verir.

Gazeteci: Affedersiniz biraz şaşkın durumdayım... O kadar... çekicisiniz ki...

Jeanne güler. Onu güldüren gene derginin adıdır.

Jeanne: Neydi derginizin adı? Ri-Ri litteraire mi?

Gazeteci güler.

Gazeteci: Hayır, Fi-Fi.

Jeanne: Çocuk dergisi.

Gazeteci, surat asar: Hemen hemen... (kısa bir sessizlik). Düşüncelerinizi öğrenmek için geldim... kardeşinizle ilgili olarak... Kardeşinizin aklına nereden geliyor bu tür şeyler? Bir fikriniz var mı bu konuda?

Jeanne gülümser: Hayır.

Gazeteci: Bakın... bütün bunlar yalan dolan mı, bir takım numaralar mı acaba... diye düşünüyorum.

Jeanne: Ben sizin söylediklerinizden bir şey anlamıyorum. Kardeşime sormanız gerekir...

Gazeteci: Cesaret edemiyorum.

Jeanne Fi-Fi'den gelen gazeteciye kibarca gülümser.

Gazeteci: Affedersiniz... İnsan yanılabilir... İsyan edebilir... adaletsizliğin... olayların akışı içinde... anlaşılmasıyla... bir tür sosyal olgu olarak...

Jeanne: Bu söylediğiniz şeylerin kardeşimi ilgilendireceğini sanmıyorum.

Gazeteci: Affedersiniz... Ama... gene de, her şeye rağmen konuşmak gerekir... siz bu toplumla birlikte, hem çarklarını... işleyişini ifşa ederek birlikte yaşayabilir miydiniz?

Jeanne güzeldir. Çekingen değildir. Gülmeyi de ağlamayı da sever. Aynı zamanda da incedir. Annesinin deyişiyle amber gibi... Her zamanki gibi kibarca konuşur:

Jeanne: Bunun için geldiyseniz, beklemenize gerek yok, bu konuda bir bilgi yok burada:

Gazeteci Jeanne'ın alaylarını çok iyi karşılar, kabullenir. Birlikte gülmeye başlarlar, ikisi.

Gazeteci: Siz sosyoloji okudunuz mu?

Jeanne: Fazla değil... Ernesto da... ama o benden daha uzun süre okudu.

Gazeteci şaşırır.

Gazeteci: Söyler misiniz lütfen... Kaç yaşındasınız siz?

Jeanne: On yaşında, yakında on birime giriyorum, Ernesto benden bir yaş büyük.

Gazeteci ona bakar ve çok güler.

Gazeteci: Söyler misiniz bana... Rakamlar konusunda sizin ailenizde yürümeyen bir şey var. On bir yaş, ben, hayır, diyorum. Zaten kentte kimse inanmıyor buna. Zaten kimseye aldırış ettiğiniz yok sizin, hepsi bu.

Jeanne cevap vermez. Fi-Fi litteraire'den gelen gazetecinin güldüğünü görünce güler.

Gazeteci: Affedersiniz... ama... bütün bunlarla... niye ilgileniyorsunuz siz...

Jeanne: Zor...

Gazeteci: Zor... nasıl...?

Jeanne açık seçik, kesin bir ifadeyle: Anlatması zor. Anlaması da zor...

Sessizlik. Gazeteci uzun uzun Jeanne'a bakar.

Gazeteci: ...Sen de mi okuldan ayrıldın...?

Jeanne: Tabii. Ernesto'dan daha az sürdü benimkisi. Dört gün. O on gün. Fena sayılmaz. Ernesto'nun çok gerisinde kalmadım. Popol'deydik. "Baba Popol'ü cezalandırır". Biliyor musun? Ve Madam Chevalier'de.

Gazeteci: ...Beni dinle... Bir yazı yazmam gerekiyor... her halükarda... yani... Ne istersen onu söyle... Yetti artık bu Fi-Fi litteraire de...

Jeanne: "Baba Popol'ü cezalandırır"ı mı istiyorsun yoksa "Anne küçük şatosunu modernleştiriyor"u mu? Gerçek versiyonlarını biliyorum.

Gazeteci: "Baba Popol'ü cezalandırır" olsun.

Jeanne: Beni iyi dinle... çok dikkatli olmalısın yoksa anlayamazsın.

"Baba Popol'ü niçin cezalandırıyor peki?"

Baba Popol'ü cezalandırmış değil kesinlikle. Öğretmen uyduruyor bunu... Baba Popol'ü cezalandırır, diye bir şey. Öğretmenin, Baba Popol'ü cezalandırdı, diyebilmesi için. Ama Popol'ü asla cezalandırmadı, asla."

Sonunu bilmiyorum, der Jeanne.

Gazeteci, sonunda Jeanne'ın söylediklerini not eder. Alçak sesle okurken bir yandan da yazar: Po, Pol. Deli gibi gülmeye başlar.

Gazeteci: Biraz kısa bu... Anlatacağın başka bir şey yok mu...

Jeanne: "Madam Chevalier" var.

Gazeteci: Haydi "Madam Chevalier" ...Anlat.

Jeanne: Şöyle... "Madam Chevalier'nin küçük bir köpeği var adı Riri Madam Chevalier bir sabah Riri'ye pazara gideceklerini söyler hava güzeldir çok memnumdur Madam Duverger'ye rastlar kızınız nasıl diye sorar sonra Madam Stanley'e rastlar sonra kapıcıya ve her seferinde havanın ne kadar güzel olduğunu söyler ve ansızın erikleri görür ve az daha pazara erik almak için geldiğimi unutuyordum ne kadar dalgınım Allalım der ve sen de Riri hiçbir şey söylemiyorsun ama Riri surat asar çünkü hiçbir meyveyi sevmez ve Madam Chevalier çok iyi bilir bunu ama umursamaz

pazarcıya eriğin kilosunun kaça olduğunu sorar pazara üç frank der ve aman ne kadar pahalı der ve on kilo alır.

Soru: Madam Chevalier on kilo erik için ne kadar ödedi?"

Gazeteci gülmekten patlar ve Jeanne da güler onunla birlikte.

Jeanne, gülerek:... bütün bildiğim bu...

Gazeteci: Bizim lanet meslekte her gün böyle gülmek mümkün olmaz kasinlikle. Özellikle dünyanın geri kalan bölümü konusunda yüz yıl geride olan Fi-Fi litteraire'de...

Gazeteci Jeanne'a bakar.

Gazeteci: Paris'e gittiğin oluyor mu.

Jeanne, hayır, der, hiç gitmem.

Gazeteci gene bakar Jeanne'a.

Gazeteci: Sevgilin var mı...

Jeanne gülümser

Jeanne: Evet.

Gazeteci: Gerçekten on bir yaşında mısın? *Jeanne:* Evet.

Yaz, birdenbire bastırmıştır. Uyanır uyanmaz, kımıltısız, hüzünlü bir biçimde ortaya çıkmıştır. Gökyüzünün rengi kötü bir mavidir, bunaltıcı bir sıcak vardır.

Bir sabah, vakit çok erkendi henüz, belki yedi, bütün Vitry'yi insanı sağır eden bir gürültü istila etti. Gürültü Seine vadisi tepelerinden gelmiştir.

Baba günün birinde böyle bir şey olabileceğini söylemiştir ve işte vakti gelmiş ve olmuştur. Söz ettiği olay sıcaktır muhtemelen.

Bu olayın olmasından önceki günlerde 7 nolu devlet karayolundan gelen beton makineleri, alman ekskavatörleri, yükleyiciler, buldozerler görülmüştür. Arkasından elektrikçi grupları gelmişti. Ve sonra da Kuzey Afrika'dan, Yugoslavya'dan, Türkiye'den işçilerle dolu otobüsler gelmişti.

Ve sonra, birdenbire sessizlik çökmüştü. Neredeyse gün boyunca Vitry'ye ne malzeme ne de personel gelmişti. Sadece akşama doğru. Hava neredeyse kararmışken, yeni bir araç, demirden yapılmış bir tür bina, bir tank, meçhul bir güç 7 numaralı karayolundan gelmiş ve ağır ağır ırmağa doğru inmişti. Öteki sanayi makinelerinin geldiği ülkeden değil başka bir ülkeden gelmişti bu.

Eski otobanın sökülmesi sabah geç saatlerde başlamıştı. Öldürülmesi, demişti baba.

Vitry'de neler olduğunu henüz kimse bilmese de boğuk darbelerle, dövme sesleriyle birlikte herkes bunun siyah betondan, eski otobanın kesin biçimde sökülmesi çalışmaları olduğunu anlamıştı.

İlk günün akşamında belediye başkanı Vitry halkına hitap etmişti. Kentteki atılmalardan, kentin yakın bir gelecekte başka kentlerle yarışabilecek düzeye geleceğinden söz etmişti. Yeni sanayi bölgesinin alanının genişletilmesi amacıyla demir yollarının yerleri değiştirilecekti. Dolayısıyla kent de Seine kıyısındaki gecekondulardan, bölgenin çalışkan insanlarının utana olan pis içkili yerlerden, kerhanelerden kurtulacaktı.

Çok sayıda sosyal konut inşa edileceğini bildirmişti -yirmi yıldır programlanan ucuz toplu konutlar.

Bu son haber babayı ve anneyi ve Ernesto ve Jeanne'ı ve erkek kardeşleri ve kız kardeşleri yıkmıştı.

Haftalar ve haftalar boyunca eski otobanın yolaçtığı koma durumu Vitry tepelerini, limana inen küçük sokaklardaki kırılgan yapıları sarsmış, kuşları, köpekleri, çocukları etkilemişti.

Sonra sessizlik çökmüştü ortalığa.

Yeni, hiçbir yankısı olmayan bir sessizlik gelmişti. Denizin sesi ırmak kıyılarından kovulmuş yabancı insanlarla birlikte kaybolmuştu.

Öteki akşamlar gibi bir akşam vaktinde, Ernesto Paris'ten döndüğünde evin önündeki bahçede söğüt dalından yapılmış iki koltuk vardır. Koltuklar kiraz ağacının öbür tarafında bahçeyi çevreleyen nadasa bırakılmış bahçenin önüne konmuştur. O vaziyette, yan yana, sokağa dönük olarak unutulmuştur sanki bu koltuklar, geçen insanlara, bisikletlere, zamana hizmet etmeye hazırdırlar sanki... Bunlar eski park, teras koltuklarıdır, satın alındıklarında çok sağlam, çok ilginç ve çok pahalıydılar hiç kuşkusuz. Söğüt cilalanmış gibi parlamaktadır, koltuklar belki orada unutulmadan önce temizlenmiştir ya da kim bilir evin önüne konmadan önce...

Ailenin tarihinde bu bahçede buna benzer bir olay olmamışür hiç.

Bununla birlikte bu koltuklar hâlâ oradadırlar ve gerçekdışı kadar gerçektirler, Ernesto evden de bodrum katından da, yatak odasından da hiç ses gelmediğini farkeder hatta bütün Vitry'den hiçbir ses gelmediğini sanır.

Bağırır.

Birden bire dehşete düşer. Ve Ernesto farkında olmadan bağırır.

Jeanne koşarak gelir, Ernesto'ya doğru gider, korku içindedir. Ne olduğunu sorar Ernesto'ya. Ernesto önce ne söyleyeceğini bilemez. Sonra şöyle der:

Hepinizi bin yıl önce ölmüş gördüm.

Erkek ve kız kardeşler çığlığı duymuşlardır. Bodrumdaki yerden koşarak gelirler. Onlar da çok korkmuşlardır.

Koltuklardan korktum, der Ernesto.

Ağlar. Erkek kardeşler ve kız kardeşler Ernesto'nun biraz çılgın olduğunu bilirler. Ve mevzuyu değiştirirler. Babanın bu koltukları Seine ve otoban arasındaki terkedilmiş gecekonduların çöplüklerinde bulduğunu söylerler. Baba bunları anneye vermek istemiş, yaz akşamları bahçede, onların, annenin ve kendisinin oturması için... ama anne istememişti. O zaman onlar da öfke içinde kent merkezine doğru gitmişlerdi.

Büyük erkek kardeşler bunları, kullanmak amacıyla bodruma koyacaklarını söylediler... aynı zamanda öğretmenin ve Jeanne'ın ve de Ernesto'nun da kullanması için...

Ernesto'ya göre bu koltuklar çalınmış olmalıydı çok uzun zaman önce ve sonra atılmıştı ve sonra gene çalınmıştı ve böyle devam etmişti bu ve onları bodrumda muhafaza etmekle iyi yapıyorlardı.

Jeanne koltuklardan birine bir hanımefendi gibi oturmuştu ve öteki koltuğa da küçük erkek ve kız kardeşlerden ikisi oturmuştu. Koltukları olduğu için çok mutluydular.

Mutfak kapalı. Boş.

Ernesto annesinin odaya kapandığını bilir. Onunla konuşuyor Ernesto.

Ernesto: Neyin var?

Anne uyuyan biri gibi, alçak sesle konuşur.

Anne: Hiçbir şeyim yok... biraz yorgunum.

Ernesto: Karamsarsın...

Anne: Benim tercihim, anlıyor musun... Benim tercihim kimi zaman...

Uzun süren bir sessizlik.

Anne: Paris'ten mi geliyorsun Ernesto?

Ernesto: Evet, (sessizlik). Babam nerede?

Anne: Otobanda, bakmaya gitti.

Sessizlik. Sen neler yapıyorsun Ernesto?

Ernesto duraksar ve sonra konuşur.

Ernesto, gülerek: Biraz her yerde... Biraz felsefe... Biraz matematik... biraz şey... biraz ondan biraz bundan...

Anne: Ya kimya? Kimyayı bırakmadın mı?

Ernesto: Hayır. Bitti. Tamam.

Anne: Gelecek, kimya değil mi?

Ernesto: Hayır.

Anne: Hayır (sessizlik). Gelecek nedir?

Ernesto: Yarındır.

Sessizlik. Ernesto'nun sesinde hafif bir endişe vardır.

Ernesto: Anne... neyin var senin?

Sessizlik.

Anne: Hiç. Düşünüyorum, görüyorsun, biraz şunu, biraz bunu... senin gibi...

Ernesto: Seni görür gibiyim... Ellerine bakıyorsun...

Anne: Doğru... Sık sık ellerime bakıyorum akşamları... Tam bu saatleri seviyorum gece olmadan önceki saatler...

Sessizlik.

Ernesto: Sen orada rahat mısm.

Anne: Evet... Kendimi düşünüyorum ama her gün değil, anlıyor musun ama prensip olarak... (sessizlik) Ernesto geçen akşam söylediklerin çok öğretici oldu benim için, bir anlamı olmaması... Çok iyi geldi bana... keder daha tatlı, daha hoş... ve yalnızlık da sanki daha doğal...

Sessizlik.

Anne odadan çıkar. Ernesto'nun yanma oturur. Ona bakar.

Anne: Ernesto... Sana şunu söylemek istiyordum... Bazen, öyle sanıyorum ki seni ötekilere tercih ediyorum ve bana acı veriyor bu.

Ernesto, bağırır: Ne diyorsun sen?

Anne: Üstünde durma Ernesto, unut gitsin.

Ernesto: Yorgunluk... Önemi yok.

Anne: Doğru... Önemi yok, (sessizlik). Ernesto... Okul meselesine gelirsek Ernesto, hayatm boyunca izleyecek seni bu... Okulu bırakmak kötü bir dosyadır.

Ernesto: Hayır.

Anne: Öyle mi diyorsun?

Ernesto: Eminim (sessizlik). Bütün bunlar geride kaldı arük.

Anne: Muslukçuluk yapamaz mısın, o kadar bilgiyle... Olacak şey değil (Ernesto cevap vermez). Ne yapmak istiyorsun sen?

Ernesto: Hiç

Anne: Böyle gitmez Ernesto, hiç, hiç kimse...

Sessizlik. Sonra anne bağırır.

Anne: Ernesto yemin et bana... istediğin şey... şey değil mi... yemin et Ernesto...

Ernesto: Yemin ediyorum anne... Kesin, belli bir şey istemiyorum... daha korkuncu... Hiçbir şey istemiyorum. Anlıyor musun bunu.

Sessizlik.

Anne: Yalan söylüyorsun, Ernesto.

Sessizlik.

Ernesto: Evet. Sadece Jeanne'la birlikte, bir şey istemiyorum.

Anne: Onunla birlikte, her şeyi istiyorsun.

Ernesto cevap vermez.

Anne: Onunla birlikte ölmek istiyorsun.

Sessizlik.

Anne: Cevap vermek istemiyorsan, verme Ernesto.

Ernesto: Bir gün, evet, istedik.

Sessizlik. Ağırlık.

Ernesto: Ve sonra bir gün istemedik.

Sessizlik. Anne bağırmamak için zor tutar kendini, elleri titrer.

Anne: Nasıl bir günde, hangi günde istediniz?

Ernesto annesine bakmaz.

Ernesto: Ertesi günü... o yolcuyla birlikte Sibirya trenini anlatmıştın... ondan sonraki gece...

Anne mırıldanarak Tanrıya yakarır, Tanrıdan yardım ister.

Anne: Biraz daha anlat Ernesto...

Ernesto: Direnmedi... hiçbir şey düşünmüyorduk... Sonra sadece Jeanne'ı istedim... ölümü istemiyorduk artık.

Anne korkudan taş kesmiş gibi beklemeye devam eder.

Ernesto duraksar ve sonra gerçeği söyler.

Ernesto: Jeanne açısından bilemiyorum... Sormadım ona. Sanıyorum... o da benim gibiydi... ama emin değilim... Jeanne söz konusu olunca zordur.

Anne: İmkânsız, doğrudur... Jeanne'a dikket etmek gerekir.

Ernesto: Evet.

Anne ağlamadan titrer. Bakışlarında acı ve gurur vardır. Jeanne odur, annedir.

Ernesto: Sana bunları söylememem gerekirdi.

Anne: Hayır, söylememen gerekmezdi. Benim sormamam gerekirdi.

Sessizlik.

Anne: Şimdi beni yalnız bırak Ernesto.

Ernesto: Evet.

Ernesto orada kalır. Bekler. Ve anne konuşmaya devam eder.

Anne: Jeanne, ölmek istiyor, eskiden beri... küçükken bilmiyorduk.

Ernesto: Bilmiyor bunu, ben uydurdum. Hiçbir şey bilmiyor.

Anne: Hayır, biliyor.

Vitry tepelerinde alacakaranlık. Annesi ve Ernesto arasındaki konuşma gibi bir şeyler duyuluyor. Jeanne mutfak merdivenlerinin altında dinliyor. Sesler boş bahçeye ulaşıyor, tepelere iyice gömülüyor, kalpleri delip geçiyor.

Anne: Bu okumaların umutlandırdı mı seni Ernesto?

Annenin sesi çok ağırdır, nefret uyandıran bir şefkat vardır içinde.

Ernesto: Çok umutlandırdı.

Ernesto'nun sesi de daha boğuk, daha ağırdır sanki.

Annenin sessizliği.

Anne: Şimdi umutsuzsun öyle mi Ernesto.

Ernesto: Umudum yok artık.

Sessizlik.

Anne: Hiç mi umudun yok? Ernesto yemin et, hiç mi...

Nihayet teslim olan Ernesto duraksayarak

Ernesto: Hiç. Yemin ederim.

Jeanne ve Ernesto için olayların, günlerin süresi, biçimi, anlamı aynı değildir artık. Erkek kardeşlerin ve kız kardeşlerin sevgisi önemini yitirmiştir. Ana babanın sevgisi de eski gücünü yitirmiştir hiç kuşkusuz. Vitry'nin şahane tepeleri şimdiki zaman içinde değillerdir artık. Aşıkların geçmişine gitmiştir bu tepeler.

Bu değişiklikleri Jeanne ve Ernesto zar zor hissedebilmişlerdir. Çok bulanık, hiçbir zaman dile getirilmemiş, kendiliğinden ve son derece doğal bir biçimde ortaya çıkmış, son derece tutarlı, tam bir gelişme olduğu söylenebilecek değişikliklerdir söz konusu olan.

Bu gelişmelerle ilgili olarak hiçbir şey söylenmemiştir, Jeanne ve Ernesto arasında bile kesinlikle bir konuşma geçmemiştir bu konuda ve belki de başka yerlerde de söz edilmemiştir bundan,., kimi zaman Jeanne ve Ernesto'nun aydınlık bakışlarının geçtiği ana babanın odasında bile... Akşam, yemekte, annenin gözlerinin başka türlü yeşil ve sarı ışığında doğmakta olan bu mutluluk mutlu bir acı gibi okunur evet ama aynı zamanda da boş bir acı gibi... bu duygunun içinde sanki açıklanamaz bir şeyler vardır... orada durmak gibi... boşlukta kalmış gibi...

Başka bir akşam. Bu mırıltılar Jeanne ve Ernesto'nun sesidir. Yattıkları açık koridordan gelir.

Jeanne: Tanrının var olmadığını bilemiyoruz.

Jeanne ve Ernesto'nun sesleri çok tatlıdır, benzerler.

Ernesto: Hayır. Sadece söyleniyor ama bilinmiyor. Ne kadar yok, sen de bilmiyorsun bunu.

Jeanne: Var olduğunu söyler gibi yok, diyorsun.

Sessizlik.

Ernesto: Ne dedin? Var olduğunu söyler gibi mi dedin...

Jeanne: Evet.

Sessizlik.

Ernesto: Hayır.

Jeanne: Tanrının olmadığını söyledin, bir keresinde de Tanrı var, dedin.

Sessizlik.

Jeanne: Olmaması mümkünse, o zaman olması da mümkündür.

Ernesto: Hayır.

Jeanne: Yoksa eğer nasıl var olabilir.

Ernesto: Dünyanın her yerinde olduğu gibi, senin için de benim için de olduğu gibi. Daha çok ya da daha az sorunu değildir bu; veya vardır ya da yoktur sorunu değildir, ne olduğu bilinmeyen bir sorun.

Sessizlik.

Jeanne: Neyin var Ernesto?

Ernesto: Korku. Hep aynı kalan bir korku değil, büyüyor... Delirtiyor...

Jeanne: Acı veriyor...

Ernesto: Hayır.

Ernesto ellerini kız kardeşinin yüzüne koyar.

Ernesto: Ağlama. Sakın ağlama.

Jeanne: Yok.

Ernesto ellerini kızkardeşinin yüzünden çeker. Kendi yüzünü kapatır elleriyle.

Jeanne: Sen ve ben birlikte ölmeyeceğiz artık.

Ernesto: Hayır, artık birlikte ölmeyeceğiz. Biliyordun bunu.

Jeanne: Evet.

Ernesto: Nereden biliyordun?

Jeanne: Kralın hikâyesinden.

Sessizlik. Jeanne ve Ernesto konuşmazlar. Ev sessizdir. Çok aydınlık bir gecedir, mevsim yaz'dır, yaz geceleri başlamaktadır.

Jeanne: Sen gidince Ernesto, ben de seninle gelmezsem eğer, ölmeni tercih ederim.

Ernesto: Sen ve ben ayrı olunca, ölmüş gibi olacağız. Aynı şey.

Sessizlik.

Jeanne: Bensiz gideceksin Ernesto... söyle bunu.

Ernesto: Evet sensiz gideceğim.

Sessizlik.

Jeanne: Sen mutlu olmak istemiyorsun, Ernesto.

Ernesto: İstemiyorum. Doğru, (yüksek sesle) İstemiyorum.

Jeanne: Ben de Ernesto.

Sessizlik.

Jeanne: Belki de ölmüşüzdür Ernesto, ha?

Ernesto: Belki de öldük. Evet.

Sessizlik.

Jeanne: Bana şarkı söyle, Ernesto.

Ernesto, şarkı söyler: Seni uzun zamandır seviyorum, seni hiç unutmayacağım.

Jeanne: Şarkının bu yeri beni her zaman ağlatmıştır.

Ernesto keser şarkıyı. Alçak sesle, hiç, der.

Jeanne: Şarkı söyleme, sözleri tekrar et, Ernesto.

Seni uzun zamandır seviyorum, der Ernesto. Seni hiç unutmayacağım.

Jeanne: Bir daha söyle Ernesto.

Ernesto sözcükleri yineler. Jeanne her sözcüğe iyice kulak verir.

Ernesto: En tepedeki dalda bir bülbül şakıyordu, keyfin yerindeyse eğer şakı bülbül şakı.

Jeanne ve Ernesto yaşlı gözlerle birbirlerine bakarlar.

Ernesto Jeanne'ın yüzünü kendi yüzünün yerine koyar. Şarkının sözlerini Jeanne'ın soluğuyla ve gözyaşlarında söyler: Pınarın aydınlığında dolaştım, su o kadar berraktı ki yıkandım içinde.

Birbirine karışmış soluklarıyla, gözyaşlarıyla konuşur Ernesto. Seni uzun zamandır seviyorum, der Ernesto.

Bin yıldır.

Kral var mıydı o zaman, diye sorar Jeanne.

Evet, vardı, gençti henüz, güçlüydü ve inançlıydı. Sessizlik.

Bin yıl, diyorsun Ernesto.

Evet.

Ernesto bir şey söylemez.

Ernesto gene şarkı söyler.

Ernesto şarkıyı keser. Uzun süre yüz yüze kalırlar, hiç hareket etmeden.

Ölüyüz biz, der Ernesto.

Jeanne cevap vermez, ölüdür onun gibi.

Şarkının sözlerini gene söyle, der Jeanne.

Ernesto: Seni uzun zamandır seviyorum, seni hiç unutmayacağım, Hiç.

Gazeteci eve girer. Anne ve baba evdedir. Ernesto için geldiğini söyler. Fi-Fi litteraire'den geldiğini söyler.

Gelir mi? diye sorar gazeteci.

Gelmesi lazım, der baba.

Sessizlik.

Gazeteci bu insanlara, anaya, babaya bakar.

Gazeteci: Siz ana babası mısınız?

Baba: Aynen öyle, Mösyö.

Gazeteci hafifçe eğilerek selamlar onları.

Gazeteci: Memnun oldum... Oğlunuzun nerede olduğunu öğrenebilir miyim?

Baba: Kızkardeşiyle birlikte patates toplamaya gitti, Mösyö.

Gazeteci nazile bir tavırla gülümser. Bir konuşmayı başlatabilmek için bahane arar.

Gazeteci, muzip bir ifadeyle: patates toplanıyor ha...

Anne:...Hayır... ama tarla sürüldüğünden patatesler toprağın üstüne çıkıyor.

Evet, evet, anlıyorum, anlıyorum, der gazeteci.

Baba ve anne gazeteciye kuşkuyla bakmaya başlarlar.

Anne: Ernesto'yu hiç gördünüz mü, Mösyö?

Gazeteci: Hiç görmedim... Dev gibi mi?

Anne: Dev gibi.

Gazeteci: On iki yaşında mı?

Anne, eliyle bir belirsizlik işareti yapar: On iki... yirmi iki, yirmi üç, bence. Emilio'ya sorun.

Gazeteci: Dünya umurunuzda değil sizin galiba?

Baba: Benim için on iki yaş, yirmi yedi yirmi sekiz yaş... anlıyor musunuz delikanlı?

Anne: Biz meselenin ne olduğunu söyleyemeyiz.

Baba: Doğru, söyleyemeyiz.

Baba enerji dolup taşmaktadır.

Baba: Hem sonra hiç kimse çocuklarımızın yaşını söyleyemez bize, Mösyö.

Gazeteci ana babanın üslubunu kabullenmeye başlar.

Gazeteci: Özür dilerim...

Anne: Önemli değil.

Gazeteci: Çalışmalarımı ilerletmem gerekiyor... biraz daha fazla şey bilmek istiyorum... Eğer rahatsız etmezsem sizi... Ne iş yaptığınızı sorabilir miyim size?

Baba: Hiçbir iş yapmıyorum, Mösyö. Malullük.

Gazeteci: İzin verirseniz sorabilir miyim Mösyö, hangi organla ilgili?

Baba: İşlev yetersizliği. Bana söyleneni söylüyorum size.

Gazeteci, alçak sesle:... Beynin bir bölgesindeki bir işlevsizliktir bu kesinlikle...

Anne: Ben de sizin gibi düşünüyorum. Bir anza.

Gazeteci, anneye: Sizin için tatsız bir durum, Madam.

Anne: Hayır, söylemem gerekir ki hayır, hayır... (sessizlik). Ya siz Mösyö?

Gazeteci: Ben bir şey söylemiyorum Madam... Teşekkür ederim.

Üçü birden susarlar. Genel boşluk.

Gazeteci: Gelirlerinizle ilgili bir şeyler söyleyebilir misiniz bana?

Anne: Aylıklarımız, aile yardımlarımız, primlerimiz var. Anlıyor musunuz Mösyö, özel bir durum söz konusu değil, ama idare edebiliyoruz.

Sessizlik.

Gazeteci deli gibi gülmeye başlar.

Gazeteci: Ve teşvik primleri de alıyor musunuz Madam?

Anne: İyi anlamam gerekir, hemen kavrayamıyorum... Ne teşviği Mösyö?

Gazeteci: Bilemiyorum... Doğum...

Üçü de güler.

Gazeteci: Ben sizin kızınızı tanıyorum, biliyor musunuz...

Baba ve anne, birlikte: Aaa siz misiniz o... siz misiniz... komik...

Gazeteci: Evet.

Dikkatle anneye bakar.

Gazeteci: Jeanne sizin kadar güzel... insan anlatacak kelime bulamıyor... ne kadar güzel bir çocuk...

Baba: Aynı zamanda ince.

Gazeteci, iç geçirir: Geçelim bunu... (sessizlik). Oğlunuzla bütün Fransa ilgileniyor, biliyor musunuz bunu? Vitry'deki öğretmen anlatıyor her yerde onu. Hatta onunla ilgili olarak bir rapor gönderdi Milli Eğitim Bakanlığına. Her yerde onun hikâyesini anlatıyor. Herif bu konuyla kariyer yapıyor.

Anne: Ne hikâyesi? Benim oğlumun hikâyesi falan yok.

Gazeteci: Sözleri, Madam. O ünlü sözleri, bütün Fransa ne demek istediğini öğrenmek istiyor. Bunun için buradayım ben, Madam, bu sırrı açıklığa kavuşturabilmek için.

Anne: Ben bazen anlayabiliyorum. Sonra geçiyor. Bir an geliyor, hiç anlayamıyorum. Ama hiçbir şey...

Baba: Doğru, zaman zaman onun ne söylemek istediğini anlayabiliyor.

Anne: Bu konuşmalar bazen çok üst düzeyde olabiliyor bana göre ve bazen de sıfır. İşte her şeyi öğrendiniz.

Gazeteci bir açıklama bekler ve gelmez bu açıklama.

Gazeteci ansızın son derece hoşnut olmuştur.

Gazeteci: Benim size sormak istediğim şuydu... oğlunuzun sıra dışı kişiliğini tam olarak ne zaman anladınız?

Sessizlik.

Ana baba birbirlerine bakarlar, gazetecinin memnuniyeti şaşırtmıştır onları.

Anne: Düşünmem gerekiyor Mösyö... Bilemiyorum...

Gazeteci: Küçük bir olay olmuş olabilir mi, Madam... küçücük, çok önemsiz bir olay, Madam, bir ayrıntı... dikkatinizi çeken...

Baba: Makaslar belki... biraz şey de olsa...

Anne: Evet, evet... durun...

Anne olayı tümüyle hatırlar.

Anne: Evet, evet, üç yaşındayken, bir gün, ağladı, yaygara kopardı: makasımı bulamıyorum, makasımı bulamıyorum... nereye koydun, düşün bir bakalım, dedim. Gene bağırıp çağırdı: Düşünemem, düşünemem. O zaman ben de işte buna diyecek yok dedim. Niçin d üşünemiyorsun? Ve cevabı: Düşünemem çünkü düşünürsem eğer pencereden attım galiba onu.

Sessizlik. Genel boşluk.

Gazeteci: Özür dilerim Madam, ama... müthiş zeki biri de olsanız, bu olayla çocuğunuzun bir dahi olduğunu nasıl anlayabiliyorsunuz?

Sessizlik.

Anne: Ansızın söylemiş olduğunuz bu lafları anlamıyorum artık Mösyö. Sıkıcı bir durum yani...

Gazeteci iç geçirir. Sessizlik. Düşünceler. Sonra gazeteci konuşur. Ana babanın gazeteciye karşı üslubu sertleşmiştir.

Gazeteci: Söylemek istediğim şu ki Madam, bu hikâyenin, bu makas hikâyesinin bir alakası yok konumuzla, genel bilgiden kuşkulanma durumudur bu.

Baba: Karım ve ben, zekâdan yoksun değiliz biz, söylediklerinize dikkat edin Mösyö.

Gazeteci: Özür dilerim Madam, Mösyö, benim söylemek istediğim, bu konuyla ilgili olarak madam zeki olmasaydı da aynı derecede keyif

duyacaktı, herhangi bir makas hikâyesiyle... çünkü hikâyeyi anlatan kendi çocuğudur...

Sessizlik, sonra anne konuşmaya başlar.

Anne: Mösyö, böyle düşünmemek gerekir. Meseleyi anlamış olduğunuzu sanıyordum ben. Beni dinleyin: Ernesto'nun sözlerini kimse anlayamaz, kimse anlayamaz. Sadece ben anlanm. Çünkü ben de açıklayamam bu sözleri...

Sessizlik. Genel boşluk. Gazetecinin yeniden cesaretini yitirmesi.

Gazeteci: Sizin oğlunuzla ilgili olarak dünyanın geçirgenliğinden söz edilmiştir... Dünyanın geçirgen olduğu ve bilginin, öğretilmemiş de olsa, dünya tarafından salgılanabileceği söylenmiştir... Okulun daha önce inanıldığı kadar önemli olmadığı söylenmiştir... Bilginiz var mı bu konularla ilgili olarak?

Baba: Hayır. Ama sizin bu ifadeleriniz... boş... traş bunlar.

Anne: Benim de bir bilgim yok... Eğer rahatlatacaksa bu sizi Mösyö.

Gazeteci: Ama bu sözler...

Baba, ısrarla: Hangi sözler?

Anne, ısrarla: Hangi sözler yahu?

Baba: Yani Mösyö... Dikkat edin... Deniz kazasına uğrayanlara bakın... aç, susuz, altı hafta dayanabiliyorlar... deniz ortasında... tuzlu su içerek... bin yıldır böyle bir şeyin mümkün olmadığı söyleniyordu, ama denendi ve mümkün olduğu görüldü... Bizim çocuğumuzun sözleri de aynı... belki günün birinde bu sözler çok daha fazla şey...

Gazeteci, kendinden geçer: Söyleyin lütfen, devam mı ediyor diyeceğiz yoksa daha ziyade yeniden başlıyor mu diyeceğiz...

Anne: Evet, Mösyö, yeniden başlayan ne? Memnun değilseniz Mösyö, evinize dönün... gidip yatın.

Sessizlik. Tekrar genel boşluk.

Sonra anne pencereden bakar ve Ernesto ve Jeanne'ın geldiklerini söyler.

Anne: İşte bizim sevgili çocuklarımız.

Ernesto ve Jeanne mutfağa girerler.

Ernesto'nun elinde küçük bir patates torbası vardır, masaya koyar torbayı. Jeanne'ın elinde bir şey yoktur. Gazeteci ve Jeanne gülümserler.

Ernesto'nun boyu gazeteciyi şaşırtır.

Gazeteci: Yani on iki yaş...

Anne: Evet...

Gazeteci Jeanne ve Ernesto'yu selamlar. Ana baba'yla konuşmayı bitirmek ister.

Gazeteci, Ernesto'nun koluna girer, alçak sesle konuşur: Sizinle başbaşa kalabilir miyiz Mösyö Ernesto, sadece bir saat yeter.

Ernesto: Onların da burada olmasını tercih ederim, Mösyö.

Gazeteci: Nasıl isterseniz, Mösyö, ben öylesine söylemiştim...

Ernesto: Sözler konusunda mı.

Gazeteci: Evet.

Ernesto gülümser.

Ernesto; Bakın, bu sözleri anlayacak birileri varsa, onlardır, annem babam. O kadar iyi anlıyorlar ki bu konuda tek kelime etmiyorlar.

Sessizlik.

Gazeteci: Ya siz Mösyö Ernesto?

Ernesto: Ben, öyle sanıyorum ki söylemeden önce anladım.

Sessizlik.

Ernesto: Şimdi... belki anlamıyorum artık.

Sessizlik.

Gazeteci: Olabilir bu gibi şeyler.

Ernesto: Bakın...

Sessizlik.

Gazeteci: Evet... Öğreniminizle ilgili olarak durum nedir Mösyö Ernesto?

Ernesto: Yakında bitiyor, Mösyö.

Gazeteci çok yoğun bir heyecan içindedir.

Gazeteci, kem küm eder: Özür dilerim, Mösyö Ernesto... Bilmiyordum... Ne zaman bitirmeyi düşünüyorsunuz?

Ernesto: Belki birkaç hafta içinde.

Sessizlik.

Gazeteci: Tamamen.

Ernesto gülümser: Evet.

Gazeteci: Ama... siz... Mösyö Ernesto, siz?

Ernesto: Ben, hiç.

Gazeteci bir şey söylemez artık. Ernesto'nun samimiyetiyle soluğu kesilmiştir. Ana babanın Üslûbunu bırakır.

Gazeteci: Bilimin sınırları her gün kesinlikle daralmaktadır, en azından söylenen bu...

Ernesto: Hayır. Aynı.

Gazeteci: Mösyö Ernesto insan Tanrıyı aradıkça aynı kalacak, bunu mu söylemek istiyorsunuz?

Ernesto: Evet.

Gazeteci: Yani Tanrı insanlığın en önemli problemi olacak öyle mi?

Ernesto: Evet. İnsanlığın tek düşüncesi bu düşünce yoksunluğu, Tanrı.

Gazeteci: İnsanlığın en önemli sorunu koruma, insanlığı koruma değil midir?

Ernesto: Hayır, sıfır. Hiçbir zaman olmamıştır. Uzun bir süre öyle sanılmıştır ama hiç olmamıştır böyle bir şey.

Sessizlik.

Gazeteci: Biraz daha anlatın Mösyö Ernesto.

Ernesto: Ne anlatayım Mösyö?

Gazeteci: Ne isterseniz Mösyö Ernesto...

Sessizlik. Sonra Ernesto konuşmaya başlar.

Ernesto: Biz İtalyan kökenliyiz.

Ara. Sessizlik.

Gazeteci: Öteki çocuklar okumuyorlar mı?

Ernesto: Hayır. Hiçbiri.

Gazeteci: Hiçbiri... Özür dilerim, Mösyö Ernesto, ama nasıl oluyor da...?

Ernesto: Anlatması çok., çok zor, Mösyö, özür dilerim... Söyleyebileceğim bizim genel olarak şey çocuklar olduğumuz, anlıyor musunuz...

Gazeteci birdenbire Ernesto'yu anlamaya başlar.

Gazeteci: Bir şeyi farkediyorum... yanlış anlamadıysam belli bir mantık içinde...

Ernesto: Evet Mösyö. Annemin ailesinde on bir çocuk. Babamın ailesinde dokuz çocuk. Biz yedi kardeş. Esas olanı söyledim size.

Gazeteci: Ve sonuç hiç...

Ernesto: Gerçekten son derece gereksiz... hiçbir biçimde gereği yok...

Gazeteci: Hiçbir biçimde gereği yok, yani öyle söyleniyor işte...

Ernesto: Evet.

Sessizlik.

Gazeteci Ernesto'yla konuşmayı sürdürmeye çalışır.

Gazeteci: Doğum oranı yüksek... İtalya'da...

Anne: Çok yüksek.

Gazeteci: İtalya'nın neresinden geldiniz?

Baba: Po vadisinden.

Gazeteci, haykırır: Harika bir yer...

Baba: Evet, öyle. Biz Po vadisine daha Napolyon döneminde üzüm toplamaya gidermişiz, ailemiz.

Ernesto gene kaybolur ortadan.

Öğretmen gelir. Ernesto'nun bulunduğu yere doğru gitmez. Gazatecinin yanma gider. Konuşmazlar.

Hepsinden daha uzun bu sessizlik sırasında anne *La Neva'yı* söylemeye başlar, sözsüz... çok alçak sesle... yalnızken olduğu gibi ya da sadece Emilio'yla birlikteyken ve nedensiz bir mutluluk yaşarlarken ve uzun yaz akşamları yaklaşırken...

Küçük erkek kardeşler ve kız kardeşler sözsüz *La Neva*'yı duyar duymaz eve gitmişlerdi. Annelerinin *La Neva*'sini yüksek sesle söylemediğinde bile duyarlardı.

Önce girişte kenarda durmuşlardı, sonra sessizce mutfağa girmişlerdi. En küçük iki kardeş annelerinin dizlerinin dibine oturmuştu, büyükler öğretmen ve gazetecinin yanında banklara... Anne *La Neva*'yı *-Gençliğinin Rus Irmak havası-* söylediğinde erkek ve kız kardeşler onu dinlemek için

eve giderlerdi. Annelerinin, çukurlarda yuvarlanacak kadar sarhoş olsa bile kendilerini kovmayacağını bilirlerdi. Bir şeyler olduğunu biliyorlardı, şenlik gibi bir şey ama nedenini bilmiyorlardı.

O akşam, birdenbire, *La* Nera'nın sözleri gelmişti annenin aklına, nasıl olduğunu bilmiyordu. Önce şarkı içinde dağınık olarak ve sonra daha sık ve nihayet bütün sözler zincirlenivermişti birbirlerine. O akşam belki de sarhoş olduğundan şarkı söylüyordu anne. Aklına gelen sözler Rusça değildi, bir Kafkasya ağzıyla Yahudi ağzının karışımı bir şeydi... savaş öncesi dönemin ölü çukurlarının, ölülerin bulunduğu dağların havasıyla birlikte...

Anne daha alçak sesle şarkı söylemeye başlayınca Ernesto İsrail kralından söz etti.

Biz kahramanız, diyordu kral.

Bütün insanlar kahramandır.

Kudüs kralı Davud'un oğludur, der Ernesto. Her şeyin boş olduğunu ve rüzgârın peşinde koşmak olduğunu söyleyen.

Ernesto bir an duraksar ve konuşur: bizim kralımız.

Ernesto Jeanne'ın başını koluyla kavrar ve Jeanne gözlerini kapatır.

Uzun süre Jeanne'a bakar Ernesto ve susar, bu sırada anne yeniden, alçak sesle şarkı söylemeye başlar, sözsüz olarak söyler şarkıyı bu kez.

Krala göre, der Ernesto yaşamın kusuru bilimdeydi.

Dayanılmaz acıdan kurtaracak olan kapı

Dışarısı.

Ama yok.

Anne ansızın daha yüksek sesle şarkı söylemeye başlar.

Ernesto Jeanne'ın yanma uzanmıştır.

Jeanne ve Ernesto annelerine bakarlar ve büyük bir mutluluk içinde dinlerler onu.

Daha sonra annenin sesi alçalır ve Ernesto İsrail kralından söz eder.

Ben, Davud'un oğlu, Kudüs kralı, umudumu yitirdim, diye anlatır Ernesto, Bütün umutlarım acı verdi bana. Kötülük. Kuşku. Belirsizlik ve de ondan önceki kesinlik.

Veba salgınları. Veba salgınlarına lanet ettim.

Hiçbir yaran olmayan Tanrı arayışı.

Açlık. Sefalet ve açlık.

Savaşlar. Savaşlara lanet ettim.

Yaşamın törenine.

Bütün yanlışlara.

Yalan ve kötülüğe, şüpheye lanet ettim

Şiirlere ve şarkılara

Sessizliğe lanet ettim.

Ve de şehvete. Ve de cinayete.

Ernesto durur. Tekrar annenin şarkısı başlar. Ernesto gene dinler. Ama gene İsrail kralları döneminin hatıralarına dalar. Jeanne alçak sesle Jeanne'a hitap eder.

Düşünceye lanet eder, Ernesto. Ve de boş, sonuç vermeyen araştırmalara.

Rüzgâr.

Ernesto ağır ağır, zorlukla konuşur. Sadece Jeanne ve annesinin bildiği o durumdadır sanki, mutluluğa çok yakın olduğundan korkutan gülümsemeli uyku durumu.

Geceye lanet eder, diye devam eder Ernesto.

Ölüme.

Köpeklere.

Anne onlara bakar, Jeanne'a ve ona. *La Neva* bedeninden çıkmaya devam eder, hassas ve kuvvetli, olağanüstü yumuşak...

Jeanne ve Ernesto'nun annelerinin gözlerinin önündeki yaşamları ürkütücüdür.

Çocukluğunu özledi, der Ernesto, çok, çok.

Ernesto gülmeye başlar ve erkek ve kız kardeşlerine öpücükler gönderir.

Gene *La Neva.*

Evi, gittikçe büyüyen bir yarı gölge istila eder. Karanlık bastırır.

Sevgiyi, der Ernesto, özledi.

Sevgi, diye yineler Ernesto, yaşamının ötesinde, gücünün ötesinde özlem duydu ona.

Ona olan sevgiye.

Sessizlik. Jeanne ve Ernesto gözlerini kapadılar.

Fırtınalı gökyüzüne, der Ernesto özlem duydu.

Yaz yağmuruna

Çocukluğa.

La Neva devam eder, alçak sesle, yavaş ve ağlamaklı bir üslupla.

Yaşam bitinceye kadar, der Ernesto, ona olan sevgisi.

Ernesto gözlerini kapatır. Annenin şarkısı daha bir yoğunlaşır.

Ernesto susar. Yerini *La Nevaya* bırakır.

Kimi aşağılayacağını bilmiyordu, kimi öldüreceğini de bilmiyordu, aynı zamanda kimi aşağılamak, öldürmek gerektiğini de biliyordu, der Ernesto.

Ve sonra, günün birinde, der Ernesto, dayanılmaz şekilde bir taş gibi yaşama arzusu duyar.

Ölüm ve taş.

Sessizlik.

Bir keresinde, der nihayet Ernesto, özlem duymadı.

Artık hiçbir şeye özlem duymadı.

Ernesto susar.

Jeanne Ernesto'nun yanına gider, sarılır ona, gözlerini, ağzını öper, duvarın dibine ve onun yanına uzanır.

O gece, annenin ağlamaklı, uzun *Neva*'sı sırasmda Vitry'ye ilk yaz yağmuru düştü. Kent merkezine, ırmağa, bozulan otobana, ağaçlara, patikalara ve çocukların bayırlarına, dünyanın sonunun sefil koltuklarına bir hıçkırık sağnağı gibi kuvvetli ve sık düştü.

Kimilerine göre Ernesto ölmedi. Genç ve parlak bir matematik profesörü oldu ve daha sonra da bilim adamı. Önce Amerika'ya gitti ve daha sonra dünyadaki büyük bilim merkezlerinin durumuna göre dünyanın aşağı yukarı her yerini dolaştı.

Dolayısıyla büyük olasılıkla o rahat görünüm tercihiyle, kayıtsızlık arayışıyla sonunda yaşam daha katlanılır oldu onun için.

Jeanne de kardeşinin gitme karan almasından bir yıl sonra bir daha dönmemek üzere gitmişti. Bu gidişin, onlarm çocukluk dönemlerinin

sonunda birlikte ölmek için and içmelerinin bir parçası olduğu tahmin ediliyor. Ve birbirlerine verdikleri bu söz nedeniyle bir daha Fransa'ya, doğdukları o beyaz banliyöye dönmedikleri tahmin ediliyor.

Baba ve anne Jeanne ve Ernesto'nun gidişinden sonra ölüme terketmişlerdi kendilerini büyük olasılıkla.

Kız kardeşler ve erkek kardeşler Fransa'nın güneyindeki bir yetimhaneye yerleştirildikten sonra öğretmen de ayrılmıştı Vitry-sur-Seine' den.

Resmi kaynakların verdiği bilgilere göre öğretmen erkek ve kız kardeşlerin bulunduğu yetimhaneye tayinini istemişti. Ve Vitry'den ayrılmadan önce Vitry Asliye mahkemesine başvurarak çocukların vasiliğine talip olmuştu. Mahkeme bu isteğini kabul etmişti.

1984 yılında Kültür bakanı Jack hangin kişisel desteğiyle Les Enfants (Çocuklar) *adlı bir film yaptım.*

Çocuklar'î *Jean Mascolo ve Jean-Marc Tur ine'le birlikte gerçekleştirdik. Oyuncuları da birlikte seçtik: Tatiana Moukhine, Daniel Gelin, Martine Chevallier, Axel Bogousslavsky, Pierre Arditi, Andre Dussolier. Görüntüleri ise Bruno Nuytten ve ekibi çekmişti.*

Birkaç yıl boyunca film benim için tarihin olası tek öyküsü olarak kaldı. Ama çoğu zaman terkettiğim bu insanları, bu kişileri düşünüyordum. Ve bir gün Vitry'de filmin çekildiği yerlerden hareketle onlarla ilgili olarak bir şeyler yazdım. Bu kitap birkaç ay boyunca Fırtınalı gökyüzü, Yaz yağmuru *adlarını taşıdı.. Sonunda* Yaz yağmuru'nu *tercih ettim.*

Bu kitabı yazarken yaklaşık on beş kez gittim Vitry'ye. Hemen hemen her gidişimde kayboldum orada. Vitry korkunç, bulunmaz, anlatılmaz bir banliyö, sevmeye başladım orayı. Edebi olabilme, kesin tanımlama konusunda akla gelebilecek en son yer burası. Dolayısıyla uydurdum. Ama müzikçilerin adını, sokakların adını aynen muhafaza ettim. Ve de milyonları bulan nüfusuyla muazzam banliyö kentinin her yöne doğru yayılması-bunu filmde yansıtamazdım. Ana babanın evini de muhafaza ettim. Ev yandı. Vitry belediyesi kazadan ciddi bir biçimde söz etti. Unutmadan söyleyeyim: Seine ırmağını korudum: o şahane ırmak, her zaman, artık ıssız rıhtımlarıyla birlikte oradadır. Çalılık yandı. Seine kıyısındaki üç şeritli yollar mükemmeldir. Yabancılar kayboldu. Şirket merkezleri konak oldu. Le Monde *gazetesi konağı Paris için uygun düşmezdi; Cergy-Pontoise'daki Bofil'den daha büyüktür o. Rıhtımlar ıssız olduğundan geceleri korkar*

insanlar. Gene unutmadan söyleyeyim: ağacı muhafaza ettim. Bahçeyi çevreleyen çit artık betonarme ve yüksek olduğundan ağacı bütünüyle görmek mümkün değil. Biliyorum, Vitry ye gidip bu betonarme çitin yapılmasını engellemem gerekirdi. Ama bana haber vermediler, ne yapabilirdim... Bundan böyle artık ağacın sadece yaprakları görülebilecek ve böylelikle kimse bakmayacak bu ağaca. Sanıyorum iyi bakılıyor bu ağaca, dalları budandı. Daha da uzadı ve güçlendi. Bir İsrail kralına benziyor.

Unutmamam gereken bir şey daha var: çocukların adlarını uydurmadım. Kitapta hiç eksik olmayan aşk hikâyesini de.

Ve nihayet şunu da söyleyeyim unutmadan: limanın adı gerçekten Port-â-l'Anglais. 7 nolu devlet karayolunun adı da aynı. Okulun adı gerçekten Blaise Pascal.

Yanmış kitabı ben uydurdum.

M.D.